

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:
ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: **ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ**

ΘΕΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

«ΟΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ: Η
ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΣΤΗΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ
Α.Μ: 1206Μ069

ΑΘΗΝΑ
ΜΑΪΟΣ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	4
1.1 ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	5
1.2 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	7
1.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ ..	7
1.4 ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ	11
1.5 ΟΦΕΛΗ ΧΩΡΑΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ	12
1.6 ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ	13
2. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ	15
2.1 ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ	16
2.2 Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ	18
11 ^ο ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΕΘΝΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2006 – 2010	18
Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ	19
2.3 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	23
3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	26
3.1 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	26
3.2 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	26
3.3 Η ΚΙΝΑ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	27
4. ΟΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ	30
4.1 ΜΟΡΦΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ	30
4.2 Η ΙΔΡΥΣΗ ΜΙΑΣ ΞΕΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ	40
4.3 Η ΙΔΡΥΣΗ ΕΝΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ	44
4.4 Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ	44
4.5 Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ	48
4.6 ΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥΣ	52
4.7 ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΥΝΟΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΟΝΤΑΙ	56
4.8 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	59
4.9 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ	62
4.10 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	64

4.11 Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ	68
5. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ, ΑΠΟΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ .	71
5.1 ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΑ	71
ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2008	71
WORLD EXPO 2010	75
5.2 ΔΥΝΑΜΕΙ ΑΠΟΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	76
5.3 ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	79
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	84
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1^ο	87
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2^ο	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	97

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της εργασίας είναι να διερευνηθεί η αμφίδρομη σχέση μεταξύ της ανάπτυξης των πολυεθνικών εταιριών που επενδύουν στην Κίνα και της πορείας ανάπτυξης της οικονομίας της Κίνας ως αποτέλεσμα αυτών των επενδύσεων. Θα δούμε δηλαδή πως επηρεάζεται ο κύκλος εργασιών μίας πολυεθνικής εταιρίας που χρησιμοποιεί το επιχειρηματικό περιβάλλον της Κίνας για να διευρύνει τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες μέσω των ευκαιριών που της προσφέρονται στην περιοχή αυτή. Θα δούμε όμως παράλληλα πως επηρεάζεται και η χώρα υποδοχής αυτών των εταιριών, η Κίνα, από τη λειτουργία μέσα σε αυτή νέων εταιριών που δε διαθέτουν ίδια τεχνολογία και ίδιες πρακτικές με τις εγχώριες εταιρίες.

Η επιλογή της Κίνας ως χώρας για τη διερεύνηση των επιπτώσεων των άμεσων ξένων επενδύσεων σε αυτή δεν είναι τυχαία. Στην Κίνα τις τελευταίες δεκαετίες συντελούνται οικονομικές μεταρρυθμίσεις, ένα σημαντικό μέρος των οποίων είναι η προώθηση των άμεσων ξένων επενδύσεων. Στα χρόνια αυτά, η Κίνα κατόρθωσε να μετατραπεί σε έναν από τους σημαντικότερους προορισμούς για την εγκατάσταση πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Αναφορικά με τη δομή της εργασίας, θα ξεκινήσουμε με μία περιγραφή των πολυεθνικών επιχειρήσεων. Θα δούμε πια στοιχεία καθιστούν μία επιχείρηση πολυεθνική, τις μορφές των πολυεθνικών, τους λόγους που μία επιχείρηση αποφασίζει να επεκτείνει τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες και τους παράγοντες που επηρεάζουν την πορεία της επένδυσης. Επίσης, θα δούμε τις θετικές και αρνητικές συνέπειες των άμεσων ξένων επενδύσεων στη χώρα υποδοχής της επένδυσης. Έπειτα, θα δούμε τα στάδια που ακολουθεί μία εταιρία προκειμένου να προσελκύσει τις πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Στη συνέχεια θα γίνει αναφορά στην οικονομία της Κίνας. Αρχικά, θα γίνει μία ιστορική αναδρομή στην οικονομία της Κίνας και θα δούμε την πορεία ανάπτυξης της διαχρονικά, με έμφαση στα τέλη της δεκαετίας του 1970, οπότε και σημειώθηκαν σημαντικές οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές ήταν καθοριστικές για το επενδυτικό περιβάλλον της Κίνας αφού είχαν ως αποτέλεσμα τη μετατροπή του κεντρικά καθοριζόμενου συστήματος σε σύστημα προσανατολισμένο στην αγορά. Ως επακόλουθο αναπτύσσεται

ταχύτατα ο ιδιωτικός τομέας μεταξύ άλλων και έτσι ανοίγεται η χώρα στο διεθνές εμπόριο και στις επενδύσεις. Θα ακολουθήσει μία περιγραφή των στόχων της κινεζικής κυβέρνησης για το παρόν και το άμεσο μέλλον, ώστε να κατανοήσουμε καλύτερα τη σημερινή οικονομική της κατάσταση. Έπειτα, ακολουθεί μία αναλυτική περιγραφή της οικονομικής της κατάστασης, παραθέτοντας και αριθμητικά στοιχεία για τις επιδόσεις της σε κάθε τομέα της οικονομίας. Έπεται μία αναλυτική περιγραφή του εργατικού δυναμικού της Κίνας καθώς αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα της οικονομικής της ανάπτυξης και της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων.

Στο τρίτο μέρος της εργασίας θα γίνει μία αναφορά στους περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς που συμμετέχει η Κίνα, καθώς συμβάλλουν στην ανάπτυξη της οικονομίας της και στη διαμόρφωση του επενδυτικού περιβάλλοντος. Ειδική αναφορά από όλους τους οργανισμούς θα γίνει στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, καθώς αυτός ο οργανισμός παρέχει τις γενικές γραμμές για τον καθορισμό των εμπορικών πολιτικών των χωρών μελών του.

Στο τέταρτο μέρος, θα δούμε θέματα σχετικά με τις άμεσες ξένες επενδύσεις στην Κίνα. Θα δούμε τις μορφές των πολυεθνικών επιχειρήσεων στην Κίνα, τα στάδια δημιουργίας τους, τα χαρακτηριστικά και τη σημερινή κατάσταση των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων και τους παραγωγικούς τομείς και τις επιδόσεις τους. Θα γίνει επίσης εδώ αναφορά στους τομείς που ευνοούνται οι επενδύσεις, στην πολιτική των ζωνών, όπως και στις φορολογικές ρυθμίσεις. Επιπλέον, θα δούμε τη σχέση των ΑΞΕ με το εξωτερικό εμπόριο και την οικονομική ανάπτυξη, καθώς και την επίδραση των ΑΞΕ στην απασχόληση και στους μισθούς.

Στο πέμπτο μέρος, θα γίνει αναφορά σε γεγονότα προκλήσεις για την Κίνα, λόγω της σημασίας τους σε παγκόσμιο επίπεδο και λόγω του ότι έχουν επιπτώσεις στην πορεία των επενδύσεων. Αυτά τα γεγονότα είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2008 και η World Expo 2010. Όμως θα δούμε επίσης και κάποιους δυνητικούς αποσταθεροποιητικούς παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν την εντυπωσιακή αναπτυξιακή πορεία της Κίνας και συνεπώς και τις επενδύσεις. Τέλος, στο κεφάλαιο αυτό θα δούμε κάποιες προβλέψεις σχετικά με το μέλλον της οικονομίας της Κίνας.

Στο κεφάλαιο συμπεράσματα, θα δούμε τελικά πως επιδρά το περιβάλλον της Κίνας στις επιχειρήσεις που επενδύουν μέσα σε αυτήν και πως επιδρούν οι επιχειρήσεις στην πορεία της οικονομίας της Κίνας.

1. ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι οικονομικές μονάδες δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό με τρεις τρόπους¹. Ο πρώτος τρόπος είναι οι εισαγωγές και εξαγωγές αγαθών, ο δεύτερος εισαγωγές και εξαγωγές υπηρεσιών και ο τρίτος, που μας ενδιαφέρει περισσότερο σε αυτήν την εργασία, είναι οι επενδύσεις. Οι επενδύσεις με τη σειρά τους είναι δύο μορφών. Είναι οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου, δηλαδή η παροχή δανείων στο εξωτερικό ή η κατοχή μετοχών επιχειρήσεων σε χρηματιστήρια του εξωτερικού ή η βραχυχρόνια τραπεζική κατάθεση σε ξένο νόμισμα για εκμετάλλευση των διαφορετικών αποδόσεων. Είναι όμως και οι άμεσες ξένες επενδύσεις, δηλαδή η δημιουργία θυγατρικών εταιριών στο εξωτερικό, που ανήκουν εν μέρει ή συνολικά στη μητρική.

Σε μία θυγατρική εταιρία παρέχονται υλικές και άυλες εισροές. Υλικές είναι για παράδειγμα το μετοχικό κεφάλαιο, ο κεφαλαιουχικός εξοπλισμός και οι ενδιάμεσες ή πρώτες ύλες. Άυλες είναι μεταξύ άλλων η τεχνογνωσία, η οργάνωση της παραγωγής, ο ποιοτικός έλεγχος, το marketing κλπ. Η μεταφορά των πόρων δε γίνεται μέσω της αγοράς. Δε γίνεται δηλαδή εμπορική συναλλαγή ή licensing² ή franchising³. Γίνεται απλά μία μεταφορά μεταξύ δύο επιχειρήσεων που συνδέονται με σχέση ιδιοκτησίας.

Οι ΑΞΕ πραγματοποιούνται μέσω των πολυεθνικών επιχειρήσεων.

Πολυεθνική είναι μία επιχείρηση που δραστηριοποιείται επιχειρηματικά σε περισσότερες από μία χώρες, είτε μόνη της είτε σε συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις.

Υπάρχουν δύο μορφές οικονομικής ενοποίησης σε ένα σύστημα πολυεθνικών επιχειρήσεων⁴. Η πρώτη είναι η μορφή οριζόντιας ενοποίησης μεταξύ των ΠΕ, όπου οι ΠΕ παράγουν τελικά προϊόντα με βάση προκαθορισμένη εξειδίκευση στα πλαίσια υψηλού βαθμού ενοποίησης. Εδώ η

¹ «Άμεσες ξένες επενδύσεις», Δημήτρης Κυρκιλής, Εκδόσεις Κριτική, Νοέμβριος 2002, σελ. 16 – 17.

² Το licensing αναφέρεται στην άδεια χρήσης ενός εμπορικού σήματος, μίας πατέντας ή άλλης εξειδικευμένης τεχνολογικής εισροής ή εισροής τεχνογνωσίας.

³ Το franchising αναφέρεται στη χρήση ενός εμπορικού σήματος και στην προμήθεια στον αγοραστή ενδιάμεσων και συμπληρωματικών εισροών αγαθών και υπηρεσιών, όπως είναι η τεχνολογία, το management, το marketing, ο ποιοτικός έλεγχος κ.α.

⁴ «Διεθνής οικονομική: Μία εισαγωγική προσέγγιση», Ε. Δ. Πουρναράκης, Αθήνα 2004, 3^η έκδοση.

μητρική ρυθμίζει την εξειδίκευση υπολογίζοντας όλους τους παράγοντες που επηρεάζουν το κόστος παραγωγής σε κάθε χώρα. Έπειτα, οι θυγατρικές και η μητρική επιχείρηση ανταλλάσσουν τελικά προϊόντα με σκοπό να διαθέτουν μεγάλη ποικιλία του ίδιου προϊόντος. Στη δεύτερη μορφή, στην καθετοποίηση της παραγωγής, κάθε ΠΕ συμμετέχει στην παραγωγή ενδιάμεσων προϊόντων που χρησιμοποιούνται ως εισροές για την παραγωγή του τελικού προϊόντος. Το τελικό προϊόν παράγεται από ΠΕ, οι οποίες το διαθέτουν στην παγκόσμια αγορά.

1.1 ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΜΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Οι **λόγοι** που μία επιχείρηση επιθυμεί να διευρύνει τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες στο εξωτερικό μέσω των ΑΞΕ είναι οι ακόλουθοι⁵.

- **Η επιχείρηση επιθυμεί να διευρύνει την αγορά των προϊόντων της.**

Αυτή η επιθυμία με τη σειρά της οφείλεται στο ότι η επιχείρηση:

- Θέλει να πουλήσει τα προϊόντα της σε μεγάλες αγορές, με σκοπό τη διατήρηση ή/ και την επέκταση της δραστηριότητάς της.
- Θέλει να διατηρήσει το μερίδιό της στη διεθνή αγορά.
- Θέλει να εκμεταλλευτεί το δυναμισμό και τη μεγέθυνση της αγοράς μίας τρίτης χώρας.
- Χρησιμοποιεί τη χώρα όπου επενδύει ως βάση μέσω της οποίας θα επεκτείνει τις εξαγωγές της προς άλλες χώρες.
- Δεν είναι ικανοποιημένη με το επιχειρηματικό περιβάλλον στην αγορά της χώρας που έχει την έδρα της.
- Ακολουθεί τους ανταγωνιστές της.
- Ακολουθεί τους πελάτες της που ήδη έχουν επενδύσει στο εξωτερικό.
- Επιθυμεί τα προϊόντα της να βρίσκονται κοντά στους πελάτες της.

⁵ Σημειώσεις για το μάθημα Οργάνωσης και Διοίκησης Διεθνών Επιχειρήσεων, Χαράλαμπος Τσαρδανίδης, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 2005, σελ. 48 – 49.

- **Η επιχείρηση θέλει να αποφύγει τα εμπόδια που θέτει το εμπόριο.**

Τα εμπόδια αυτά είναι για παράδειγμα οι δασμοί, όπως και άλλα μη δασμολογικά μέτρα που εφαρμόζουν οι κυβερνήσεις με σκοπό την προστασία των εγχώριων επιχειρήσεων και την αποκόμιση χρημάτων.

- **Η επιχείρηση θέλει να μειώσει τα έξοδα παραγωγής της και να αυξήσει την αποτελεσματικότητά της.**

Αυτά τα δύο συμβαίνουν όταν η επιχείρηση αποφασίζει να επενδύσει σε χώρα που προσφέρει τα εξής πλεονεκτήματα.

- Παρέχει φθηνά και κατάλληλα προϊόντα.
- Παρέχει πρώτες ύλες και φυσικούς πόρους.
- Διαθέτει ικανό και φθηνό εργατικό δυναμικό.
- Διαθέτει ικανοποιητικά κεφάλαια και τεχνολογία.
- Το μεταφορικό κόστος προς και από αυτήν είναι φθινό.
- Παρέχει χρηματοοικονομικά, περιβαλλοντικά και άλλα κίνητρα.

Επίσης, δύναται η δυνατότητα στην επιχείρηση να αναπτύξει ενδοεπιχειρησιακό εμπόριο και να εκμεταλλευτεί τα πλεονεκτήματα που προέρχονται από την εσωτερικοποίησή της. Εσωτερικοποίηση έχουμε όταν μεταφέρονται προϊόντα ή τεχνολογία από το ένα παραγωγικό τμήμα στο άλλο στα πλαίσια της πολυεθνικοποίησης της επιχείρησης. Έτσι, το κόστος μειώνεται λόγω της εκμετάλλευσης της οικονομίας κλίμακας και αυξάνεται η αποτελεσματικότητα της επιχείρησης.

- **Η επιχείρηση εκμεταλλεύεται το επιχειρηματικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής.**

Η επιχείρηση εκμεταλλεύεται στη χώρα υποδοχής τα εξής.

- Το γενικό επιχειρηματικό κλίμα.
- Το σταθερό πολιτικό καθεστώς.
- Το καθεστώς ιδιοκτησίας.
- Το μικρό κόστος χρηματοδότησης.
- Τις ρυθμίσεις για εξαγωγή και μετατρεψιμότητα του συναλλάγματος.

- Τη νομισματική σταθερότητα.
- Το φορολογικό καθεστώς.

1.2 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι οικονομικές επιδόσεις των επιχειρήσεων επηρεάζονται από δύο τύπους παραγόντων⁶. Ο πρώτος τύπος αποτελείται από **εσωτερικούς παράγοντες** της επιχείρησης όπως η τεχνολογία που εμπεριέχεται στο κεφάλαιο της, οι διοικητικές πρακτικές της και οι στρατηγικές marketing. Ο δεύτερος τύπος παραγόντων μπορεί να ονομαστεί συλλογικά ως **επενδυτικό κλίμα**, δηλαδή οι πολιτικές και το θεσμικό κλίμα στο οποίο η επιχείρηση λειτουργεί. Ακόμα και οι καλύτερα διαχειριζόμενες εταιρίες δυσκολεύονται να ανθίσουν σε φτωχό επενδυτικό κλίμα.

1.3 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΡΟΕΣ

Η ποσότητα και η ποιότητα των επενδυτικών ροών που εισέρχονται στην Κίνα ή σε κάποια συγκεκριμένη περιφέρεια εξαρτάται από τα κέρδη που οι επενδυτές προσδοκούν και από την αβεβαιότητα γύρω από αυτά τα κέρδη. Αυτές οι **προσδοκίες** κατηγοριοποιούνται ως εξής.

- **Πρώτον**, υπάρχει ένα σύνολο θεμάτων που αφορούν την οικονομική και πολιτική σταθερότητα και την εθνική πολιτική έναντι των ξένων συναλλαγών και επενδύσεων. Σε γενικές γραμμές περιλαμβάνουν την μακροοικονομική, τη δημοσιονομική, τη νομισματική και τη συναλλαγματική πολιτική όπως και την πολιτική σταθερότητα. Η Κίνα σε αυτούς τους δείκτες έχει καλές επιδόσεις.
- **Δεύτερον**, υπάρχει το θέμα της αποτελεσματικότητας του ρυθμιστικού πλαισίου. Αυτό έχει να κάνει με θέματα εισόδου και εξόδου, εργασιακών σχέσεων και ελαστικότητας του εργατικού δυναμικού, καθώς και αποδοτικότητας και διαφάνειας των χρηματοοικονομικών

⁶ "Measuring the impact of the investment climate on total factor productivity: the cases of China and Brazil", Uma Subramanian, William P. Anderson, Kihoon Lee, World Bank Policy Research Working Paper 3792, December 2005.

και της φορολογίας. Ακόμα έχει να κάνει με την αποδοτικότητα των κανονισμών που αφορούν το περιβάλλον, την ασφάλεια, την υγεία και άλλα θέματα που αφορούν το δημόσιο συμφέρον.

- **Τρίτον**, εξίσου σημαντικό είναι και το θέμα της ποιότητας και της ποσότητας των διαθέσιμων φυσικών και χρηματοοικονομικών υποδομών, όπως η ενέργεια, οι μεταφορές, οι τηλεπικοινωνίες, η τραπεζική και τα οικονομικά θέματα γενικότερα. Επίσης σε αυτό το θέμα εμπειρεύονται και η εξειδίκευση και η τεχνολογία.

Όπως βλέπουμε μέσα από αυτές τις τρεις κατηγορίες προκύπτουν άλλες **υποκατηγορίες παραγόντων** που ευνοούν την απόφαση για επένδυση που είναι οι εξής⁷.

- **Υποδομές.**

Οι υποδομές αποτελούν έναν καθοριστικό παράγοντα στην παραγωγικότητα μίας εταιρίας. Μία εταιρία χρειάζεται δρόμους για να εξάγει τα προϊόντα της και να εισάγει τις εισροές της. Χρειάζεται δίκτυα τηλεπικοινωνιών για να διεξάγει τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες με τους πελάτες της και με άλλες εταιρίες. Επίσης, χρειάζεται πηγές ενέργειας όπως το αέριο, το πετρέλαιο, αλλά και το νερό.

Οι νέες επιχειρήσεις διαλέγουν περιοχές με καλές υποδομές, ενώ οι ήδη υπάρχουσες κάποιες φορές μεταφέρονται σε διαφορετικές περιοχές όταν δεν είναι ευχαριστημένες με τις υποδομές της περιοχής που βρίσκονται.

Οι υποδομές μέχρι και σήμερα είναι ακριβές και πολλές από αυτές ανήκουν στην κατηγορία των δημόσιων αγαθών.

Έτσι, οι υποδομές σε μεγάλο βαθμό καθορίζουν την τοποθεσία και την παραγωγικότητα μίας εταιρίας και για αυτό είναι ένα βασικό συστατικό ενός καλού επενδυτικού κλίματος.

- **Εγχώρια εμπόδια εισαγωγής και εξόδου.**

⁷ “Improving City Competitiveness through the Investment Climate: Ranking 23 Chinese Cities”, David Dollar, Anqwuing Shi, Shuilin Wang, Lixin Colin Xu, December 2003. Η μελέτη αυτή βασίζεται στην έρευνα του επενδυτικού κλίματος που διεξήχθη το 2002 σε πέντε κινεζικές πόλεις και στην αντίστοιχη έρευνα που διεξήχθη το 2003 σε δεκαοχτώ κινεζικές πόλεις. Τη μελέτη αυτήν υποστήριξαν το Γραφείο του Ηνωμένου Βασιλείου για τη Διεθνή Ανάπτυξη, η Ερευνητική Επιτροπή της Παγκόσμιας Τράπεζας και το πρόγραμμα “Multi-donor Funded Knowledge for Change”.

Τα εμπόδια αυτά παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της επίδοσης μίας εταιρίας. Οι εταιρίες που συναντούν πολλά τέτοια εμπόδια έχουν χαμηλότερους δείκτες παραγωγικότητας, πωλήσεων και επενδύσεων. Οι επιχειρήσεις που πωλούν τα προϊόντα τους σε άλλες περιοχές τείνουν να έχουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα και αύξηση των πωλήσεων.

- **Η διαθεσιμότητα σε εξειδίκευση και τεχνολογία.**

Οι επενδυτές συνήθως έλκονται από περιοχές με άφθονο ειδικευμένο εργατικό δυναμικό και προχωρημένη τεχνολογία. Ορισμένοι πιστεύουν ότι η εξειδίκευση και η τεχνολογία δεν αποτελούν συστατικά του επιχειρηματικού κλίματος. Αυτό γιατί μπορεί να αποτελούν επιλογές των επιχειρήσεων και έτσι να μην αντιπροσωπεύουν το εξωτερικό επενδυτικό περιβάλλον που η επιχείρηση αντιμετωπίζει. Όμως, σύμφωνα με έρευνες οι άνθρωποι σε ορισμένες περιοχές είναι πιο πιθανό να είναι καλύτερα εκπαιδευμένοι και τεχνολογικά προσανατολισμένοι.

Σε κάθε περιοχή η εξειδίκευση και η τεχνολογική ικανότητα διαφαίνονται από τα εξής στοιχεία. Πρώτον, από το ποσοστό των εργατών με τυπική εκπαίδευση, αφού η εκπαίδευση βελτιώνει τις ικανότητες και την παραγωγικότητα των εργατών. Δεύτερον, από το ποσοστό των εργαζομένων με εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις, οι οποίοι συνήθως έχουν παρακολουθήσει υψηλά επίπεδα εκπαίδευσης. Οι πιο εξειδικευμένοι εργάτες βελτιώνουν την αποδοτικότητά τους πιο γρήγορα, εκτελούν τις αρμοδιότητές τους σε πιο σύντομο χρονικό διάστημα και υποδέχονται τις τεχνολογικές αλλαγές χωρίς δυσκολία. Τέλος, από τις δαπάνες για έρευνα και τεχνολογία ανά εργαζόμενο.

- **Η ελαστικότητα της αγοράς εργατικού δυναμικού.**

Μία υγιής αγορά εργατικού δυναμικού χαρακτηρίζεται από προσαρμοστικότητα. Μία ελαστική αγορά εργατικού δυναμικού επιτρέπει έναν ικανοποιητικό συνδυασμό εργοδοτών και εργαζομένων. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που οι ικανότητες ενός εργαζομένου δεν ταιριάζουν πλέον στις ανάγκες της επιχείρησης, ή αν ο

εργαζόμενος μπορεί να βρει αλλού δουλειά με καλύτερο μισθό είναι ωφέλιμο και για αυτόν και για την εταιρία να αλλάξει δουλειά.

Οι εταιρίες με μικρότερο ποσοστό υπερβάλλοντος εργατικού δυναμικού έχουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα, πωλήσεις και ρυθμό ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού, καθώς και υψηλότερα ποσοστά επενδύσεων. Επιπλέον, οι εταιρίες με υψηλότερο ποσοστό μη μόνιμων εργαζομένων έχουν μεγαλύτερη παραγωγικότητα και υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού.

- **Η διεθνής ενσωμάτωση.**

Είναι κοινά αποδεκτή η άποψη ότι το μεγαλύτερο άνοιγμα στις διεθνείς αγορές ευνοεί την ανάπτυξη. Αυτό δεν ισχύει μόνο σε μακροοικονομικό επίπεδο, αλλά και σε μικροοικονομικό. Πολλές μελέτες σε επίπεδο εταιριών έχουν δείξει ότι οι εταιρίες με ξένους εταίρους, εταιρίες που συμμετέχουν στις διεθνείς αγορές, καθώς και αυτές που αντιμετωπίζουν ανταγωνισμό από εισαγωγές είναι παραγωγικότερες. Η εισαγωγή ξένων επενδυτών ευνοεί τη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας και βοηθά στην ενσωμάτωση της εγχώριας αγοράς στη διεθνή. Επιπλέον, το αυξημένο ποσοστό εισαγωγών ασκεί μεγαλύτερη πίεση στους εγχώριους ανταγωνιστές και έτσι οι τελευταίοι αναγκάζονται να βελτιώσουν την παραγωγικότητά τους. Επίσης, αναγκάζονται να διευρύνουν την ποικιλία των διαθέσιμων εισροών που χρησιμοποιούνται για εγχώρια παραγωγή. Έτσι, ένα καλό επενδυτικό περιβάλλον ευνοεί τις εισαγωγές και το άνοιγμα σε κατασκευασμένα στο εξωτερικό προϊόντα.

- **Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα.**

Μία από τις σημαντικότερες αποφάσεις της κινεζικής κυβέρνησης προς την κατεύθυνση της προσέλκυσης επενδύσεων ήταν η διεύρυνση των τύπων ιδιοκτησίας. Αυτό κυρίως γίνεται εμφανές στην ιδιωτικοποίηση των μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων, ευνοώντας την είσοδο ιδιωτικών εταιριών. Καθώς αυξάνονται οι ξένες ιδιοκτησίες στην Κίνα, η ανάπτυξη και η παραγωγικότητα επιταχύνονται.

Από έρευνες έχει αποδειχθεί ότι οι ιδιωτικές εταιρίες έχουν αρκετά υψηλότερες παραγωγικές και επενδυτικές επιδόσεις από τις κρατικές.

- **Η αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης.**

Τα τελευταία χρόνια βρίσκεται στο προσκήνιο το θέμα του ρόλου του κράτους σε μία υγιή οικονομία. Η οικονομία αναμένεται να λειτουργεί καλύτερα όταν το κράτος προωθεί την οικονομία της αγοράς και αποδοτικούς κανόνες, καθώς και όταν παρέχει τα απαραίτητα δημόσια αγαθά, όπως δημόσια ασφάλεια και υποδομές.

- **Οι φορολογικές επιβαρύνσεις.**

Πριν διαλέξουν οι επενδυτές τοποθεσία, θα πρέπει πρώτα να διερευνήσουν το φορολογικό βάρος που θα αντιμετωπίσουν στην περιοχή που θα επενδύσουν. Οι επιχειρήσεις συνήθως αποθαρρύνονται από το να επενδύσουν σε μία περιοχή με υψηλούς φόρους. Σε πολλές χώρες οι φορολογικές επιβαρύνσεις δε διαφέρουν ανά περιοχή⁸.

- **Η πρόσβαση στα χρηματοοικονομικά.**

Μία υγιής βιομηχανία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών είναι ζωτικής σημασίας για τις επιχειρήσεις, αφού διοχετεύει κεφάλαια από τους αποταμιευτές ή τους επενδυτές στους παραγωγούς. Όταν λειτουργεί καλά διοχετεύει κεφάλαια στους πιο αποδοτικούς παραγωγούς.

Η πρόσβαση στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες είναι ιδιαίτερη σημαντική σε χώρες υπό μετάβαση.

1.4 ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ:

Κάποιοι μελετητές των διεθνών οικονομικών συνέδεσαν την επενδυτική πολιτική των αναπτυσσομένων χωρών με συγκεκριμένα στάδια της οικονομικής τους ανάπτυξης. Αξίζει να σημειώσουμε την άποψη του William A. Stoever⁹, καθηγητή διεθνούς επιχειρησιακής και διοίκησης, για τις τέσσερις φάσεις των επενδυτικών πολιτικών στο δευτερογενή τομέα.

Στο πρώτο στάδιο κατά το Stoever οι χώρες είναι πολύ μικρές και αδύναμες οικονομικά ώστε να προσελκύσουν αρκετά ξένα κεφάλαια.

⁸ Αυτό όμως δε συμβαίνει στην Κίνα, καθώς η χώρα αυτή είναι αποκεντρωμένη. Ένα σημαντικό μέρος των φορολογικών επιβαρύνσεων είναι τοπικοί φόροι και τέλη.

⁹ "The stages of development: country policy towards foreign investment", William A. Stoever, Columbia Journal of World Business, 1985, vol.20 σελ. 1-11.

Κατά το δεύτερο στάδιο η αναπτυσσόμενη χώρα μπορεί να προσελκύσει ξένους επενδυτές με τρεις τρόπους. Ένας πρώτος είναι η παροχή ανειδίκευτου και κατά συνέπεια φθηνού εργατικού δυναμικού που προσφέρει τη δυνατότητα παραγωγής προϊόντων έντασης εργασίας. Δεύτερος τρόπος είναι η εκμετάλλευση του μεγέθους της εγχώριας οικονομίας ή των ρυθμών ανάπτυξης της αγοράς.

Στο τρίτο στάδιο το επενδυτικό ενδιαφέρον προς την αναπτυσσόμενη χώρα μεταφέρεται σταδιακά από τις επενδύσεις εντάσεως εργασίας στις επενδύσεις εντάσεως κεφαλαίου. Βραχυχρόνια και χωρίς την παρέμβαση του κράτους αυτό είναι δύσκολο να πραγματοποιηθεί.

Τέλος, στο τέταρτο στάδιο δεν είναι απαραίτητα τα επενδυτικά κίνητρα αφού η ανάπτυξη και η βελτίωση της ποιότητας είναι σημαντικές.

Θα πρέπει ωστόσο να αναφέρουμε ότι τα στάδια αυτά δεν ακολουθούνται πάντα. Δεν είναι απόλυτα ούτε ως προς τη νομοτέλεια της διαδοχής τους, ούτε ως προς το περιεχόμενό τους. Πολλές φορές στοιχεία ενός σταδίου εμφανίζονται σε επόμενα στάδια, ενώ υπάρχει και διαφοροποίηση των πολιτικών για την προσέλκυση διαφορετικού είδους επιχειρήσεων.

1.5 ΟΦΕΛΗ ΧΩΡΑΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Από την εγκατάσταση μίας θυγατρικής επιχείρησης σε μία άλλη χώρα δεν ωφελείται όμως μόνο η ίδια η επιχείρηση, αλλά και η χώρα προέλευσής της όπως και η χώρα υποδοχής της. Στη συγκεκριμένη εργασία μας ενδιαφέρουν **οι συνέπειες στη χώρα υποδοχής** της πολυεθνικής επιχείρησης που είναι οι ακόλουθες¹⁰.

- Εισροή και μακρόχρονη παραμονή κεφαλαίου. Αυτό γιατί τα κεφάλαια που εισέρχονται μαζί με την επιχείρηση έχουν τάση να παραμείνουν στη χώρα για μεγάλα χρονικά διαστήματα, αντίθετα με τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου που αλλάζουν εύκολα θέση.

¹⁰ Τσαρδανίδης 2005, σελ. 51 – 52.

- Οι εξαγωγές αυξάνονται, εάν η επένδυση δεν είχε ως στόχο μόνο την αγορά της χώρας εγκατάστασης, αλλά και μέσω των εξαγωγών είχε ως στόχο και άλλες αγορές.
- Υπάρχουν θετικές συνέπειες στο ισοζύγιο πληρωμών, αφού αυξάνεται η εισροή κεφαλαίων, αυξάνονται οι εξαγωγές και παράλληλα υποκαθίστανται οι εισαγωγές.
- Αυξάνονται τα δημοσιονομικά έσοδα λόγω της φορολόγησης των πολυεθνικών επιχειρήσεων.
- Μεταφορά τεχνολογίας και management.
- Η βιομηχανική παραγωγή αυξάνεται και διαφοροποιείται.
- Αύξηση των θέσεων εργασίας, με παράλληλη αύξηση των μισθών και βελτίωση των συνθηκών εργασίας.
- Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισής του.
- Αύξηση του ανταγωνισμού που οδηγεί στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και επομένως αυξάνεται η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.
- Περιφερειακή ανάπτυξη.
- Ανάπτυξη συγκεκριμένων κλάδων.

1.6 ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ

Παρά όμως το μεγάλο αριθμό πλεονεκτημάτων από την επένδυση μίας ξένης επιχείρησης σε μία χώρα, μερικά από τα οποία είδαμε παραπάνω, υπάρχει και ένας σημαντικός αριθμός αρνητικών συνεπειών. Ας δούμε λοιπόν τώρα μερικές **αρνητικές συνέπειες** που συμβαίνουν σε ορισμένες περιπτώσεις στη χώρα υποδοχής μίας πολυεθνικής επιχείρησης¹¹.

- Ολόκληροι βιομηχανικοί κλάδοι περνούν σε ξένους ιδιοκτήτες. Αυτό συνεπάγεται απώλεια της κυριαρχίας της χώρας υποδοχής.
- Εξαγωγή κεφαλαίων μέσω της πολιτικής διάκρισης των τιμών, της υπερτιμολόγησης, για να αποφευχθεί η φορολογία.

¹¹ Τσαρδανίδης 2005, σελ. 53 – 55.

- Αντλούνται κεφάλαια από τη χώρα υποδοχής, τα οποία στη συνέχεια στερούνται οι εγχώριες επιχειρήσεις.
- Δημιουργείται αθέμιτος ανταγωνισμός με συνέπεια να δυσκολεύονται να λειτουργήσουν οι εγχώριες επιχειρήσεις και να μη δημιουργούνται νέες επιχειρήσεις.
- Μειώνεται η εγχώρια παραγωγή και έτσι τα εγχώρια προϊόντα οδηγούνται εκτός αγοράς. Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις μέσω της υποτιμολόγησης ή της εσωτερικοποίησης της αγοράς που συνεπάγεται φθηνή πρόσβαση στην τεχνολογία, μπορούν να προσφέρουν τα προϊόντα τους σε χαμηλές τιμές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι εγχώριοι παραγωγοί να μην μπορούν να ανταγωνιστούν τις πολυεθνικές επιχειρήσεις με συνέπεια να βρίσκονται εκτός αγοράς.
- Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις αναμειγνύονται στην οικονομική πολιτική και στις πολιτικές εξελίξεις.
- Επέρχεται αλλοίωση του πολιτισμού και μεταβολή της καταναλωτικής συμπεριφοράς των πολιτών της χώρας υποδοχής.
- Επιταχύνεται η καταστροφή του περιβάλλοντος.
- Αλλάζουν οι συνθήκες εργασίας.

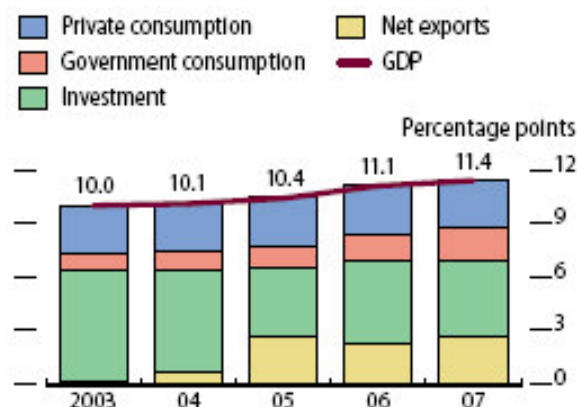
2. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Σύμφωνα με τη νεοκλασική θεωρία για το «Ασιατικό Οικονομικό Θαύμα» ευθύνονται τέσσερα βασικά χαρακτηριστικά για την οικονομική ανάπτυξη¹². Η μακροοικονομική σταθερότητα, ο εξαγωγικός προσανατολισμός, το κατάλληλο ανθρώπινο κεφάλαιο και η ύπαρξη εγχώριων ανταγωνιστικών οικονομικών δομών που επιτρέπουν την απρόσκοπτη ανάπτυξη του πιστωτικού τομέα. Όπως θα δούμε η Κίνα έχει πολύ καλές επιδόσεις σε όλους τους παραπάνω τομείς.

Η Κίνα σήμερα έχει τη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως μετά τις ΗΠΑ, με ΑΕΠ σχεδόν 7 τρισεκατομμυρίων δολαρίων για το 2007 σε όρους αγοραστικής δύναμης. Επιπλέον, με ονομαστικό ΑΕΠ 3.42 τρισεκατομμυρίων δολαρίων σε συναλλαγματικούς όρους, βρίσκεται στην τρίτη θέση παγκοσμίως μετά τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία. Αποτέλεσε το πιο γρήγορα αναπτυσσόμενο κράτος τα τελευταία εικοσιπέντε χρόνια, με μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ της πάνω από 10 %. Επίσης, το κατά κεφαλήν εισόδημά της αναπτύχθηκε με μέσο ετήσιο ρυθμό πάνω από 8 %, μειώνοντας δραστικά τη φτώχεια.

Διάγραμμα 1^ο

Πορεία ΑΕΠ και ποσοστά συμβολής ιδιωτικών και κρατικών δαπανών, επενδύσεων και καθαρών εξαγωγών.

Πηγή: Εθνική Υπηρεσία Στατιστικών Μελετών Κίνας

¹² «Οδηγός ξένων επενδύσεων στην Ανατολική Ασία: Μαλαισία, Ν. Κορέα, Κίνα», Κωνσταντίνος Χαζάκης, εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη, 2001, σελ. 25 – 34

Πίνακας 1^{ος}
Κάποιοι βασική δείκτες για την οικονομία της Κίνας.

	2004	2005	2006	2007	2008
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ,					
ποσοστά					
μεταβολών					
ΑΕΠ	10.1	10.4	11.1	11.4	9.6
ΑΕΠ, από	9.9	13	13.6
πλευράς					
δαπανών					
Κατανάλωση	7.1	9.4	10.3	10.9	11
Εξαγωγές,	28.4	23.6	23.6	21.2	15.2
αγαθών και					
υπηρεσιών					
Εισαγωγές,	22.7	13.4	18.6	16.5	18.8
αγαθών και					
υπηρεσιών					
Εξωτερικό					
ισοζύγιο, σε					
δισ. δολάρια					
Ισοζύγιο					
τρεχουσών	69	161	250	359	378
συναλλαγών					
Ως ποσοστό του	3.6	7.1	9.5	11	9.3
ΑΕΠ					

Πηγές: Εθνική Υπηρεσία Στατιστικών Μελετών Κίνας, Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας, Υπουργείο Οικονομικών.

2.1 ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Ας δούμε τώρα πως φτάσαμε στη σημερινή οικονομική κατάσταση της Κίνας, μέσα από μία ιστορική αναδρομή.

Το 1949 τελικά το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας κερδίζει τον εμφύλιο πόλεμο και εγκαθιδρύει την κυβέρνηση που υπάρχει μέχρι και σήμερα¹³. Με αρχηγό το Μάο Τσε Τουνγκ, οι κομμουνιστές εφάρμοσαν πολλές κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές από τη δεκαετία του 1950 με τη μετάβαση σε μία ελεγχόμενη οικονομία. Το μεγαλύτερο μέρος των κρατικών επενδύσεων

¹³ "China's economic miracle: the high price of progress, CBC News Online, 20 April 2006.

προσανατολίστηκε προς το βιομηχανικό τομέα. Η γεωργία δε που απασχολούσε σχεδόν το 79 % του εργατικού δυναμικού αφέθηκε να εξαρτάται από τις δικές της περιορισμένες προσόδους. Τελικά το σχέδιο για γρήγορη ανάπτυξη της βαριάς βιομηχανίας επετεύχθη.

Δύο χρόνια μετά το θάνατο του Μάο αρχίζει η περίοδος του εκσυγχρονισμού της Κίνας και αρχίζουν μαζικές μεταρρυθμίσεις. Πρωτεργάτης αυτών των μεταρρυθμίσεων υπήρξε ο Ντενγκ Σιαοπίνγκ, εκπρόσωπος της πρώτης γενιάς ηγετών της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, ο οποίος διαδέχτηκε το Μάο το 1978. Κύριος στόχος του είναι η αύξηση της παραγωγικότητας στον αγροτικό τομέα, κυρίως με την αποκολεκτιβοποίηση, η συσχέτιση αμοιβής και παραγωγής και ο εκσυγχρονισμός του βιομηχανικού τομέα¹⁴. Αρχικά οι μεταρρυθμίσεις εφαρμόζονται στη γεωργία, όπου απελευθερώνονται οι τιμές αρκετά και την κομμούνα αντικαθιστά η μικρή ιδιοκτησία αγροκτημάτων. Στη βιομηχανία παρατηρείται αποκέντρωση της διαχείρισης των επιχειρήσεων που βρίσκονταν υπό τον έλεγχο του κράτους και αυξήθηκαν οι επιχειρήσεις που άνηκαν σε δήμους ή χωριά. Στο εμπόριο εφαρμόζεται πολιτική απελευθέρωσης και καταργείται το μονοπώλιο των κεντρικών κρατικών υπηρεσιών. Επίσης, απελευθερώνονται οι αγορές παραγωγικών συντελεστών, εργασίας και κεφαλαίου. Οι μεταρρυθμίσεις γενικά ακολούθησαν την «ανατολική» συνταγή, «αργά αλλά σταθερά»¹⁵. Στον τομέα των επενδύσεων συγκεκριμένα, το 1978 αποφασίστηκε να επιτραπούν οι άμεσες ξένες επενδύσεις σε πολλές μικρές παράκτιες «ειδικές οικονομικές ζώνες».

Σημειώθηκαν εντυπωσιακές επιδόσεις μέχρι που η οικονομία επιβραδύνθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1990, επηρεασμένη εν μέρει από την Ασιατική Χρηματοοικονομική Κρίση. Το 1999 η Κίνα κατόρθωσε να γίνει η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως μετά τις ΗΠΑ. Η Ασιατική κρίση επηρέασε την Κίνα σε μικρό βαθμό, κυρίως μέσω της μείωσης των άμεσων ξένων επενδύσεων και της σημαντικής μείωσης του ρυθμού ανάπτυξης των εξαγωγών. Παρόλα αυτά, η Κίνα παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστη από την περιφερειακή κρίση για τους εξής λόγους. Λόγω του κλειστού

¹⁴ «Η Κίνα στην αυγή του 21^{ου} αιώνα: Η επιστροφή μίας δύναμης;», Stephanie Bessiere, μετάφραση: Σταυρούλα Τσόγκα, εκδόσεις Κέδρος, 2005 πρωτότυπο, 2007 ελληνικό.

¹⁵ «Διεθνής οικονομική: Μία εισαγωγική προσέγγιση», Ε. Πουρναράκης, 3^η έκδοση, Αθήνα, 2004.

χαρακτήρα της οικονομίας της, του έλεγχου του εθνικού νομίσματος από την Εθνική Κεντρική της Τράπεζα και της μικρότερης εξάρτησής της από ξένα κεφάλαια¹⁶. Η Κίνα, όμως, αντιμετώπισε μειωμένη ανάπτυξη και αυξημένη ανεργία που βασίζονταν σε εσωτερικά προβλήματα. Αυτά ήταν ένα χρηματοοικονομικό σύστημα που επιβαρυνόταν από μεγάλες ποσότητες επισφαλών δανείων και μαζικές απολύσεις που πήγαζαν από την προσπάθεια για αναμόρφωση των κρατικών επιχειρήσεων. Παρά την ανάπτυξη των τελευταίων δύο δεκαετιών, η αναμόρφωση του δημόσιου τομέα και ο εκσυγχρονισμός του τραπεζικού συστήματος παρέμεναν σημαντικά εμπόδια στην περαιτέρω ανάπτυξη.

2.2 Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

11^ο ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΕΘΝΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2006 – 2010

Προκειμένου να κατανοήσουμε τη σημερινή οικονομική κατάσταση της Κίνας, θα ήταν χρήσιμο να δούμε τους στόχους που έχει θέσει η κινεζική κυβέρνηση για το παρόν και το άμεσο μέλλον. Οι στόχοι της αποτυπώνονται αναλυτικά στο 11^ο Πενταετές Εθνικό Οικονομικό Πρόγραμμα.

Μετά την Τρίτη Ολομέλεια του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος τον Οκτώβριο του 2003, ακολούθησαν αρκετές προτάσεις για αναθεωρήσεις στο σύνταγμα της χώρας. Μία από τις πιο σημαντικές προτάσεις ήταν η παροχή προστασίας των δικαιωμάτων ιδιωτικής ιδιοκτησίας. Επίσης, μεγάλη έμφαση δόθηκε στη συνολική οικονομική πολιτική της χώρας. Αυτή περιελάμβανε προσπάθειες για την ελάττωση της ανεργίας, την εξάλειψη των εισοδηματικών διαφορών μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών και τη διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης, με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος. Το Εθνικό Λαϊκό Συνέδριο το Μάιο του 2004 τελικά ενέκρινε αυτές τις τροποποιήσεις.

Κατά την Πέμπτη Ολομέλεια του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος τον Οκτώβριο του 2005 εγκρίθηκε το 11^ο Πενταετές Εθνικό Οικονομικό και

¹⁶ «Παγκόσμια διακυβέρνηση ή ηγεμονική παγκοσμιοποίηση;», Παναγιώτης Β. Ρουμελιώτης, εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα, 2002, σελ. 134

Κοινωνικό Πρόγραμμα για τα έτη 2006 με 2010¹⁷. Κύριοι στόχοι του είναι οι εξής¹⁸:

- Σταθερή ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.
- Βελτιστοποίηση και αναβάθμιση της βιομηχανικής διάρθρωσης.
- Μείωση της χρήσης μη ανανεώσιμων πηγών.
- Βελτίωση της ικανότητας για βιώσιμη ανάπτυξη.
- Τελειοποίηση του συστήματος της οικονομίας της αγοράς.
- Περαιτέρω βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ

Μεταξύ 2000 και 2005 ο **ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης** κυμάνθηκε μεταξύ 7.5 και 9.5 %¹⁹. Την ίδια περίοδο κατάφερε να επενδύσει σημαντικά ποσοστά του ΑΕΠ της, περίπου το 40 %. Το 2007 η ανάπτυξη ήταν ακόμα πιο εντυπωσιακή αφού έφτασε το 11.4 %.

Αναφορικά με τη **σύνθεση του ΑΕΠ** ανά τομέα μεγαλύτερη είναι η συμβολή της βιομηχανίας που αποτελεί το 49.2 % του ΑΕΠ και συμπεριλαμβάνει και τις κατασκευές, ακολουθεί ο τομέας των υπηρεσιών με συμβολή 39.1 % και έπεται ο αγροτικός τομέας με συμβολή μόλις 11.7 %²⁰.

Από το 1978 μέχρι το 2004, το **κατά κεφαλήν ΑΕΠ** αυξανόταν κατά 6.8 % στις πόλεις και κατά 7.1 % στην ύπαιθρο²¹. Παρά την οικονομική πρόοδο βρίσκεται ακόμα σε χαμηλά επίπεδα. 150 με 170 εκατομμύρια πολίτες ζουν με λιγότερο από ένα δολάριο τη μέρα. Επιπλέον, 35.5 εκατομμύρια του αγροτικού πληθυσμού ζει κάτω από τα όρια του επίσημου «χαμηλού εισοδήματος», αφού ζουν με σχεδόν 125 δολάρια το χρόνο²². Υπάρχουν επίσης μεγάλες εισοδηματικές ανισότητες, αφού το ένα πέμπτο των πλουσιότερων πολιτών της Κίνας κατέχει το 50 % του εθνικού πλούτου, ενώ το ένα πέμπτο του φτωχότερου μόνο το 5 %. Υπάρχουν όμως και

¹⁷ Ανάλυση κύριων στόχων στο παράρτημα 1.

¹⁸ Πηγή από ιστοσελίδα www.china.org.cn/english/features/Brief/192900.htm

¹⁹ «Παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση», Παναγιώτης Β. Ρουμελιώτης, εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα, 2006, σελ. 134.

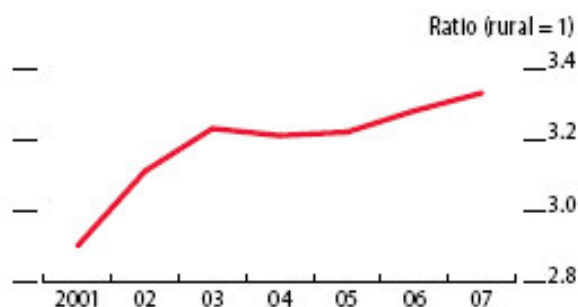
²⁰ Στοιχεία για το έτος 2007 από το World Factbook της Central Intelligence Agency.

²¹ «Η νέα Κίνα: Ο πλούτος είναι δόξα», Cyrille Javary, Alain Wang, Γνώσεις του 21^{ου} αιώνα, Larousse 2006, στα ελληνικά εκδόσεις Καστάλια 2007, σελ. 73 – 75.

²² World Factbook 2007.

μεγάλες περιφερειακές εισοδηματικές ανισότητες, αφού το 2005 το κατά κεφαλήν εισόδημα ξεπερνούσε τα 4.000 δολάρια ετησίως στη Σαγκάη, ενώ στο Θιβέτ ήταν μόλις 400 δολάρια²³. Οι μισθοί των εργαζομένων στα αστικά κέντρα κατά την περίοδο 2004 με 2007 αυξήθηκαν πολύ γρήγορα με ρυθμό της τάξεως του 13 με 19 % το χρόνο²⁴.

Διάγραμμα 2°
Δείκτης εισοδηματικής αναλογίας μεταξύ αγροτών και αστών εργαζομένων.

Πηγή: Εθνική Υπηρεσία Στατιστικών Μελετών Κίνας.

Κατά το χειμώνα 2007 με 2008, ο **πληθωρισμός** ανήλθε στο 7 %, ενώ οι στατιστικές για το Φεβρουάριο του 2008 έδειξαν αύξηση της τάξεως του 8.7 %²⁵. Οι προβληματικές περιοχές είναι κυρίως αυτές των τροφίμων και των καυσίμων.

Οι **εξαγωγές** αποτελούν ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του κινεζικού ΑΕΠ και η Κίνα επίσης πραγματοποιεί το 8 % των παγκόσμιων εξαγωγών²⁶. Είναι χαρακτηριστικό ότι το σύνολο των πωλήσεων στο εξωτερικό για το χρονικό διάστημα από το 1990 μέχρι το 2004 οκταπλασιάστηκε, ενώ διπλασιάστηκε από το 2000 έως το 2004. Οι επτά παράκτιες επαρχίες που συγκεντρώνουν το 28,7 % του πληθυσμού τροφοδότησαν το 80 % των κινεζικών εξαγωγών το

²³ Ρουμελιώτης 2006, σελ. 139.

²⁴ "Average wage of on-duty staff and workers in urban areas jumped in the first three quarters", Εθνικό Γραφείο Στατιστικών Μελετών της Κίνας, 29 Οκτωβρίου του 2007.

²⁵ "Consumer price index kept growth in November", Εθνικό Γραφείο Στατιστικών Μελετών 11 Δεκεμβρίου 2007.

"China's inflation rose to 7.1 % in January", Keith Bradsher, New York Times, 19 Φεβρουαρίου 2008.

"Consumer price index expanded in February, Εθνικό Γραφείο Στατιστικών Μελετών της Κίνας, 11 Μαρτίου 2008.

²⁶ Ρουμελιώτης 2006, σελ. 135 – 136.

2002²⁷. Το 2007 οι εξαγωγές ανήλθαν σε 1.221 δισεκατομμύρια δολάρια και η Κίνα συνεχίζει να αποτελεί την τρίτη μεγαλύτερη εξαγωγική δύναμη μετά τις ΗΠΑ και τη Γερμανία. Τα προϊόντα που εξάγει κυρίως είναι μηχανικός εξοπλισμός, ηλεκτρικά προϊόντα, εξοπλισμός επεξεργασίας δεδομένων, ενδύματα, υφάσματα, χάλυβας και κινητά τηλέφωνα. Οι κύριοι εξαγωγικοί εταίροι είναι οι ΗΠΑ με ποσοστό 21 %, το Χονγκ Κονγκ με ποσοστό 16 %, η Ιαπωνία με ποσοστό 9.5 %, η Ν. Κορέα με ποσοστό 4.6 % και η Γερμανία με ποσοστό 4.2 %²⁸.

Και οι **εισαγωγές** όμως παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της Κίνας. Το 2003 η Κίνα απορρόφησε το 7 % της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαίου, το 25 % του αλουμινίου, το 27 % του χάλυβα, το 30 % των ορυκτών σιδήρου, το 31 % του άνθρακα και το 40 % του τσιμέντου²⁹. Οι αξία των εισαγωγών για το 2007 ανήλθε στα 917.4 δισεκατομμύρια δολάρια και βρέθηκε στην πρώτη θέση των εισαγωγών παγκοσμίως. Οι κύριοι εισαγωγικοί εταίροι είναι η Ιαπωνία με ποσοστό 14.6 %, η Ν. Κορέα με ποσοστό 11.3 %, η Ταϊβάν με ποσοστό 10.9 %, οι ΗΠΑ με ποσοστό 7.5 % και η Γερμανία με ποσοστό 4.8 %³⁰.

Όπως βλέπουμε, **κύριοι εμπορικοί εταίροι** της Κίνας είναι κυρίως οι ασιατικές χώρες και κυρίως η Ιαπωνία, η Ν. Κορέα και η Ταϊβάν. Το εξωτερικό εμπόριο με τις χώρες αυτές, όπως και με όλες τις ασιατικές χώρες στο σύνολό τους, είναι ελλειμματικό και αυξάνεται διαχρονικά. Το έλλειμμα αυτό καλύπτεται κυρίως από τα πλεονάσματα της Κίνας με τις ΗΠΑ και την ΕΕ, καθώς και με τον υπόλοιπο κόσμο³¹. Το ισοζύγιο εισαγωγών – εξαγωγών της Κίνας για το 2007 συνέχισε να είναι πλεονασματικό, με πλεόνασμα 363.3 δισεκατομμυρίων δολαρίων³².

Οι **επενδύσεις** της Κίνας το 2007 αποτελούσαν το 42.2 % του ΑΕΠ της, τοποθετώντας την στην τέταρτη θέση παγκοσμίως. Από αυτές τις επενδύσεις ένα σημαντικό μέρος αποτελούν οι άμεσες ξένες επενδύσεις, αφού η εισροή τους το 2006 αποτελούσε το 3.1 % του ΑΕΠ, πέμπτη καλύτερη επίδοση μετά από αυτές των ΗΠΑ, του Η. Βασιλείου, του Χονγκ Κονγκ και της

²⁷ Javary & Wang 2007, σελ. 79.

²⁸ World Factbook 2007.

²⁹ Ρουμελιώτης 2006, σελ. 135 – 136.

³⁰ World Factbook 2007.

³¹ Ρουμελιώτης 2006, σελ. 135 – 136.

³² World Factbook 2007.

Γερμανίας. Τα **εγχώρια αποθέματα των ΑΞΕ** το 2007 ανήλθαν στα 758.9 δισεκατομμύρια δολάρια, τέταρτη καλύτερη επίδοση παγκοσμίως μετά από αυτές των ΗΠΑ, του Η. Βασιλείου και της Γερμανίας. Αναλυτική περιγραφή των ΑΞΕ μέσα στην Κίνα θα δούμε σε άλλο κεφάλαιο. Η επίδοση της Κίνας όμως αναφορικά με τα αποθέματα ΑΞΕ στο εξωτερικό δεν είναι το ίδιο εντυπωσιακή, αφού αποτελείται από 93.75 δισεκατομμύρια δολάρια, τοποθετώντας την Κίνα στην 23^η θέση παγκοσμίως³³.

Τα τελευταία χρόνια η Κίνα έχει αρχίσει να αναπτύσσει με γρήγορους ρυθμούς τις **άμεσες ξένες επενδύσεις της στο εξωτερικό**³⁴. Κατά το αρχικό διάστημα της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων της Κίνας δεν εξήγαγε στην πραγματικότητα ΑΞΕ. Από το 2000 παρατηρείται αύξηση των εξαγωγών της σε ΑΞΕ, οπότε η Κίνα εγκαινίασε τη στρατηγική “go global” για την προώθησή τους. με τη στρατηγική αυτή μειώθηκαν οι έλεγχοι των ροών κεφαλαίου προς το εξωτερικό και απλοποιήθηκαν οι διοικητικές απαιτήσεις. Όμως, παρόλο που οι ΑΞΕ της Κίνας στο εξωτερικό πολλαπλασιάστηκαν από το 2000, τα αποθέματα των ΑΞΕ της στο εξωτερικό αποτελούν μόλις το 0.6 % των συνολικών ΑΞΕ παγκοσμίως και σε σχέση με το ποσοστό τους στο ΑΕΠ βρίσκονται κάτω από το μέσο όρο παγκοσμίως.

Η **ανεργία** σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία το 2007 βρέθηκε στο 4 % στις αστικές περιοχές, ενώ στις αγροτικές περιοχές υπάρχουν πιο σημαντικά ποσοστά ανεργίας και υποαπασχόλησης³⁵. Σύμφωνα με ανεπίσημες μελέτες όμως η ανεργία ξεπερνά το 10 %³⁶.

Το **εργατικό δυναμικό** αποτελείται από 803.3 εκατομμύρια εργαζόμενους και είναι κατανεμημένο ως εξής: το 43 % των εργαζομένων απασχολείται στη γεωργία, το 32 % στις υπηρεσίες και το 25 % στη βιομηχανία, σύμφωνα με εκτιμήσεις του 2006³⁷.

³³ World Factbook 2007.

³⁴ “China’s outward foreign direct investment”, Investment News, OECD, Μάρτιος 2008, τεύχος 6.

³⁵ World Factbook 2007.

³⁶ Javary & Wang 2007, σελ. 140.

³⁷ World Factbook 2007.

2.3 ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Σύμφωνα με την Κινεζική Ακαδημία Κοινωνικών Επιστημών, το φθηνό εργατικό δυναμικό της Κίνας έχει συμβάλλει κατά 70 % στην οικονομική της ανάπτυξη, το υπόλοιπο 28 % οφείλεται στις επενδύσεις κεφαλαίου και ένα 3 % στις εξελίξεις της τεχνολογίας και της αποδοτικότητας³⁸.

Κατά το Yongtu Long³⁹, όπως ανέφερε στην ομιλία του στο Συνέδριο των Κινέζων Επιχειρηματιών το 2002, η Κίνα θα εκμεταλλευτεί όλο και περισσότερο το φθηνό της εργατικό δυναμικό στο μέλλον για να προσελκύσει ξένες επενδύσεις όπως γίνεται και σήμερα⁴⁰. Αυτό το συμπέρανε ο Long από μία μελέτη του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη που επισημαίνει ότι η Κίνα έχει δύο «συγκριτικά» πλεονεκτήματα, το φθηνό εργατικό δυναμικό και την ποιότητα του εργατικού δυναμικού. Μεγάλος αριθμός ατόμων από την ύπαιθρο μετατρέπονται σε αστούς εργαζόμενους και επιπλέον φθηνό εργατικό δυναμικό θα είναι πάντα διαθέσιμο σε αρκετά σημεία της χώρας. Το μέσο κόστος εργατικού δυναμικού των βιομηχανιών στην Κίνα το 2002 ήταν μόλις το 5 % αυτού των ανεπτυγμένων χωρών όπως οι ΗΠΑ, η Ιαπωνία και η Γερμανία⁴¹. Όπως αναφέρθηκε όμως το εργατικό δυναμικό εκτός από φθηνό μετατρέπεται με τα χρόνια και σε καλής ποιότητας. Σύμφωνα με στατιστικές της Κινεζικής Ακαδημίας Κοινωνικών Επιστημών το 2002 υπήρχαν το λιγότερο 2.5 εκατομμύρια φοιτητές, πάνω από το 60 % των οποίων σπούδαζε επιστήμες και τεχνολογία. Σύμφωνα με άλλες επίσημες στατιστικές 800,000 πτυχιούχοι μηχανικοί αποφοιτούν ετησίως από σχολές της Κίνας, κάτι που παρέχει στην Κίνα το πλεονέκτημα της ποιότητας. Για να καταλάβουμε το μέγεθος αξίζει να αναφέρουμε ότι ο πλουσιότερος γείτονας της Κίνας, η Ιαπωνία βγάζει 200,000 πτυχιούχους μηχανικούς το χρόνο και οι Ινδία 80,000.

³⁸ "No more cheap labour in China on the way", από τη σελίδα του ίντερνετ www.asianews.it, 10 Οκτωβρίου 2005.

³⁹ Ο Yongtu Long το 2002 ήταν υφυπουργός Εξωτερικού Εμπορίου και Οικονομίας και επίσης συμμετείχε στις διαπραγματεύσεις για την είσοδο της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου.

⁴⁰ "China's cheap, high-quality labor lures foreign investment", Xinhua News Agency, 21 Δεκεμβρίου 2002.

⁴¹ "Cheap labour fuelling growth", China Daily, 7 Νοεμβρίου 2002.

Εντούτοις, παρά τις καλές επιδόσεις της Κίνας στον τομέα του εργατικού δυναμικού, από το τέλος του 2004 άρχισαν να εμφανίζονται κάποιες σποραδικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού. Κάποιοι ισχυρίζονται ότι οι ελλείψεις εμφανίζονται κυρίως λόγω της υπερθέρμανσης της οικονομίας, του ότι η γεωργία έχει γίνει πιο επικερδής και του ότι τα εργοστάσια συνεχώς εξαπλώνονται, ενώ οι νέοι Κινέζοι αρχίζουν να μειώνονται⁴². Επίσης, σύμφωνα με έναν οικονομολόγο της Goldman Sachs το Hong Liang, υπάρχουν άφθονοι εργαζόμενοι όμως η ποσότητα των ανεκπαιδευτων μειώνεται συνεχώς. Λόγω των ελλείψεων, οι μισθοί αυξάνονται, απειλώντας σε κάποιο βαθμό να αποδυναμώσουν την ανταγωνιστικότητα της Κίνας και ωθώντας πολλά εργοστάσια να μετακομίσουν σε άλλες περιοχές της Ασίας.

Παρά όμως τα πλεονεκτήματα που προσφέρει το φθηνό εργατικό στην Κίνα, υπάρχουν πολλές περιπτώσεις παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς πολλές εταιρίες εκμεταλλεύονται τους εργαζόμενους και χρησιμοποιούν ακόμα και παιδιά στην παραγωγική διαδικασία. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αντίδραση της κοινής γνώμης όχι μόνο στην Κίνα, αλλά και παγκοσμίως. Αυτό οδήγησε το Εθνικό Λαϊκό Συνέδριο της Κίνας να υιοθετήσει στις 29 Ιουνίου του 2007 το Νόμο για τη Σύμβαση Εργασίας. Ο νέος αυτός νόμος τέθηκε σε ισχύ από την 1^η Ιανουαρίου του 2008⁴³. Υπήρξαν αρκετές αντιδράσεις για την εφαρμογή του νόμου, διότι υπάρχουν φόβοι ότι οι πολλές ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις είναι πιθανό να αυξήσουν το εργατικό κόστος, με αποτέλεσμα τη μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων. Ας δούμε κάποιες από τις νέες ρυθμίσεις για να κατανοήσουμε τις συνέπειες της εφαρμογής του νόμου⁴⁴.

Σύμφωνα με ανεπίσημους υπολογισμούς, το 50 % του εργατικού δυναμικού της Κίνας δεν υπογράφει συμβόλαιο. Έτσι, ο νέος νόμος ορίζει ότι αν ένας εργαζόμενος δεν υπογράψει συμβόλαιο μέσα σε ένα μήνα από την έναρξη της εργασίας του, ο εργοδότης υποχρεώνεται να τον απασχολεί επ

⁴² "Shortage of cheap labor in China", David Barboza, International Herald Tribune, 3 Απριλίου 2006.

⁴³ "Labour Contract Law clarified economic compensation", Συμβούλιο Εμπορικής Ανάπτυξης του Χονγκ Κονγκ, 4 Ιουλίου 2007, από την ιστοσελίδα <http://info.hktdc.com/sme/newsflash/sme/flash070704.htm>

⁴⁴ "China: The end of cheap labour?", Christian Gloyer, Shuji Zheng, Insitut fur Strategie, Politik, Sicherheits- und Wirtschaftsberatung, Βερολίνο.

αορίστου χρονικού διαστήματος. Επιπλέον, ο εργοδότης υποχρεώνεται να του παρέχει το διπλό μισθό από ότι είχε αρχικά συμφωνηθεί.

Ο νέος νόμος θα βοηθήσει στη μείωση του αυξανόμενου αριθμού βραχυχρόνιων συμβολαίων. Για παράδειγμα, μετά από δέκα χρόνια εργασίας σε μία εταιρία ή μετά από επαναλαμβανόμενη υπογραφή συμβολαίου με τον ίδιο εργοδότη, η απασχόληση μετατρέπεται σε αορίστου χρόνου.

Στην Κίνα υπάρχουν ποινικές ρήτρες που εμποδίζουν τους εργαζόμενους να εγκαταλείψουν την εργασία τους σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ο νέος νόμος περιορίζει τις επιλογές ενός εργοδότη σε αυτόν τον τομέα. Πλέον τέτοιες ρήτρες επιτρέπονται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις. Για παράδειγμα, εάν ένας εργαζόμενος εγκαταλείψει την εργασία του πριν το ελάχιστο χρονικό διάστημα που έχει συμφωνηθεί στο συμβόλαιο. Επιπλέον, σε περίπτωση που ο εργαζόμενος αποκτά κάποια ειδική εκπαίδευση από τον εργοδότη του, πλέον το κόστος της ποινής περιορίζεται στο κόστος μόνο της εκπαίδευσης. Αυτές οι ρυθμίσεις αναμένεται να προκαλέσουν σοβαρά προβλήματα στους ξένους επενδυτές στην Κίνα, που τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζουν μεγάλες αυξομειώσεις στο εργατικό δυναμικό τους. Ιδίως οι εργαζόμενοι με υψηλά επίπεδα μόρφωσης συνηθίζουν να εγκαταλείπουν την εργασία τους σε σύντομα χρονικά διαστήματα σε περίπτωση που τους δοθεί μία καλύτερη ευκαιρία από χρηματική κυρίως άποψη.

Ο νέος νόμος ευνοεί και τους εργοδότες, καθώς επιτρέπει στις επιχειρήσεις να απολύσουν πάνω από είκοσι εργαζομένους σε ειδικές περιπτώσεις. Για παράδειγμα, εάν επέλθει μία αλλαγή στη διαδικασία παραγωγής, μία τεχνική καινοτομία ή γενικότερα μία αλλαγή στην οικονομική κατάσταση της επιχείρησης που να απαιτεί μαζικές απολύσεις. Όμως, υπάρχει και εδώ ένας περιορισμός για τους εργοδότες, αφού θα πρέπει πρώτα να ενημερώσουν το εμπορικό συνδικάτο και τη διοικητική αρχή εργασίας για τις προθέσεις τους. Οι θεσμοί αυτοί μπορούν να αρνηθούν τέτοιες αποφάσεις και συνεπώς να μην πραγματοποιηθούν. Επιπλέον, οι εργοδότες κατά τη διαδικασία της επιλογής των εργαζομένων που θα απολυθούν πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους κάποιες κοινωνικές αρχές. Για παράδειγμα, οι εργαζόμενοι που έχουν οικογένεια υπό την προστασία τους θα πρέπει να μην περιλαμβάνονται στις μαζικές απολύσεις ή να υπογράψουν μακροχρόνια συμβόλαια.

3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Θα ήταν ωφέλιμο στο σημείο αυτό να αναφερθούμε σε κάποιες από τις περιφερειακές και διεθνείς συνεργασίες της Κίνας, διότι είναι σημαντική η συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, αλλά και στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων. Συνήθως, οι συνεργασίες αυτές αυξάνουν το διμερές εμπόριο μεταξύ των χωρών που υπογράφουν τη συνεργασία και έτσι αυξάνουν την οικονομική αποδοτικότητα αυτών των χωρών, αλλά επιπλέον μειώνουν και τα κόστη των συναλλαγών. Επιπλέον, αυξάνουν τις επενδύσεις λόγω της μείωσης των ρίσκων και της αβεβαιότητας, κάτι το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε βελτίωση της έρευνας και της ανάπτυξης και στην ανάπτυξη καινοτομιών στον τομέα της τεχνολογίας. Κάποιες από τις περιφερειακές συνεργασίες είναι οι ακόλουθες.

3.1 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ⁴⁵

- Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης.
- Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης.
- Περιφερειακό Φόρουμ της Οργάνωσης ΝΑ Ασιατικών Κρατών.
- Ζώνη ελευθέρων Συναλλαγών ASEAN – Κίνας.
- Οικονομική Συνεργασία Ασίας – Ειρηνικού.
- Διάσκεψη Ασίας – Ευρώπης.
- Διάσκεψη Κορυφής Ανατολικής Ασίας.
- Συμφωνία για Στενότερη Οικονομική Συνεργασία.

3.2 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

- Παγκόσμια Τράπεζα και σε όλους τους οργανισμούς που σχετίζονται με αυτήν.
- Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

⁴⁵ Αναλυτική περιγραφή στο παράρτημα 2.

- Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και σε όλους τους οργανισμούς που σχετίζονται με αυτόν.
- Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών.
- Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου.
- Παγκόσμιος Οργανισμός για τους Δασμούς.
- Παγκόσμιος Οργανισμός για την Πνευματική Ιδιοκτησία.
- Διεθνές Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη.
- Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο.
- Διεθνής Οργανισμός για τη Μετανάστευση.
- Διεθνής Οργανισμός για την Προτυποποίηση.
- Υπηρεσία Εγγυήσεως Πολυμερών Επενδύσεων.

3.3 Η ΚΙΝΑ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ⁴⁶

Ο ΠΟΕ αποτελεί το διάδοχο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου προέκυψε ως αποτέλεσμα του Γύρου της Ουρουγουάης τον Ιανουάριο του 1995⁴⁷. Μέλη του είναι 151 χώρες που αντιπροσωπεύουν το 97 % του παγκόσμιου εμπορίου και η έδρα του είναι η Γενεύη. Ο βασικός σκοπός του ΠΟΕ είναι να διευκολύνει την ομαλή, ελεύθερη, δίκαιη και προβλέψιμη ροή του εμπορίου. Αυτό το κάνει εκτελώντας τις εξής λειτουργίες.

- Διαχειρίζεται τις εμπορικές συμφωνίες.
- Λειτουργεί ως φόρουμ για τις εμπορικές διαπραγματεύσεις.
- Διευθετεί τις εμπορικές διαφορές.
- Επιθεωρεί τις εθνικές εμπορικές πολιτικές.
- Βοηθά τις αναπτυσσόμενες χώρες σε θέματα εμπορικής πολιτικής, παρέχοντάς τους τεχνική βοήθεια και προγράμματα εκμάθησης.
- Συνεργάζεται με άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Ο ΠΟΕ λειτουργεί βάση του συστήματος μία χώρα, μία ψήφος και η λήψη αποφάσεων γίνεται με ομοφωνία. Ο οργανισμός επιβλέπει περίπου εξήντα διαφορετικές συμφωνίες που έχουν τη θέση διεθνών νομικών

⁴⁶ “2007 Report to Congress on China’s WTO compliance”, Εμπορικός Αντιπρόσωπος των Ηνωμένων Πολιτειών στην Κίνα, 11 Δεκεμβρίου 2007.

⁴⁷ Πηγή από την ιστοσελίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου www.wto.org

κειμένων. Οι χώρες μέλη κατά την ένταξή τους πρέπει να υπογράψουν και να επικυρώσουν όλες τις συμφωνίες του ΠΟΕ. Κάποιες από αυτές είναι οι ακόλουθες.

- Συμφωνία για τη Γεωργία.
- Γενική Συμφωνία για το Εμπόριο Υπηρεσιών.
- Η Συμφωνία για τα Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας.
- Η Συμφωνία για τα Τεχνικά Εμπόδια στο Εμπόριο.

Τον Ιούλιο του 1986 η Κίνα αιτείται για εισχώρηση στον προκάτοχο του ΠΟΕ, τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου. Τελικά, μετά από δεκαπέντε χρόνια διαπραγματεύσεων, στις 11 Δεκεμβρίου του 2001 η Κίνα γίνεται το 143^ο μέλος του ΠΟΕ κατά την τέταρτη Υπουργική Συνδιάσκεψη του οργανισμού στην Ντόχα του Κατάρ.

Όπως όλα τα μέλη που εισχωρούν στον ΠΟΕ, η Κίνα επίσης συμφώνησε να αναλάβει τις υποχρεώσεις πάνω από είκοσι πολυμερών συμφωνιών του οργανισμού οι οποίες κάλυπταν όλους τους τομείς εμπορίου. Οι τομείς πρωτεύοντος ενδιαφέροντος για τους εμπορικούς εταίρους της Κίνας περιελάμβαναν τις βασικές αρχές του ΠΟΕ, όπως η αρχή του μάλλον ευνοούμενου κράτους, η εθνική μεταχείριση, η διαφάνεια και η ανεξάρτητη θεώρηση των διοικητικών αποφάσεων.

Τα **οφέλη για τις εταιρίες που λειτουργούν μέσα στην Κίνα** από την ένταξή της στον ΠΟΕ είναι κυρίως τα εξής⁴⁸.

- **Πιο ευνοϊκό διεθνές περιβάλλον.**

Η κινεζική κυβέρνηση έχει αναλάβει δεσμεύσεις για την τήρηση των διεθνών κανόνων και για το άνοιγμα της αγοράς της και αυτό βοηθά στη δημιουργία μίας βελτιωμένης εθνικής εικόνας για την Κίνα.

- **Βελτίωση του περιβάλλοντος της κινεζικής αγοράς.**

Σε αυτό συμβάλλουν τρεις παράγοντες: ένα εμπορικό νομικό πλαίσιο που χαρακτηρίζεται από διαφάνεια και προβλεψιμότητα, μία ικανοποιητική μακροοικονομική πολιτική και μία αποδοτική κυβέρνηση και τέλος ένας δίκαιος μηχανισμός της αγοράς.

⁴⁸ "Long Yongtu: three benefits for China's WTO entry", Li Yan, People Daily, 19 Απριλίου 2001.

- **Προσανατολισμός ανοίγματος της αγοράς.**

Ένα ανοιχτό, ανταγωνιστικό περιβάλλον βοηθά στην ανάπτυξη μίας επιχείρησης.

Σήμερα, έξι χρόνια μετά την ένταξή της στον ΠΟΕ η Κίνα δεν αποτελεί πλέον νέο μέλος. Από τη μέρα της εισχώρησής της μέχρι και σήμερα έχει κάνει πολλά **εντυπωσιακά βήματα** προς τις εξής κατευθύνσεις.

- Αναμόρφωση της οικονομίας της.
- Πρόοδος στην εφαρμογή δεσμεύσεων που είναι απαραίτητες για τη μείωση των δασμών.
- Εξάλειψη μη δασμολογικών εμποδίων.
- Βελτίωση του καθεστώτος πρόσβασης στην αγορά που εφαρμόζεται στις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών από άλλες χώρες μέλη.
- Βελτίωση της διαφάνειας.
- Προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

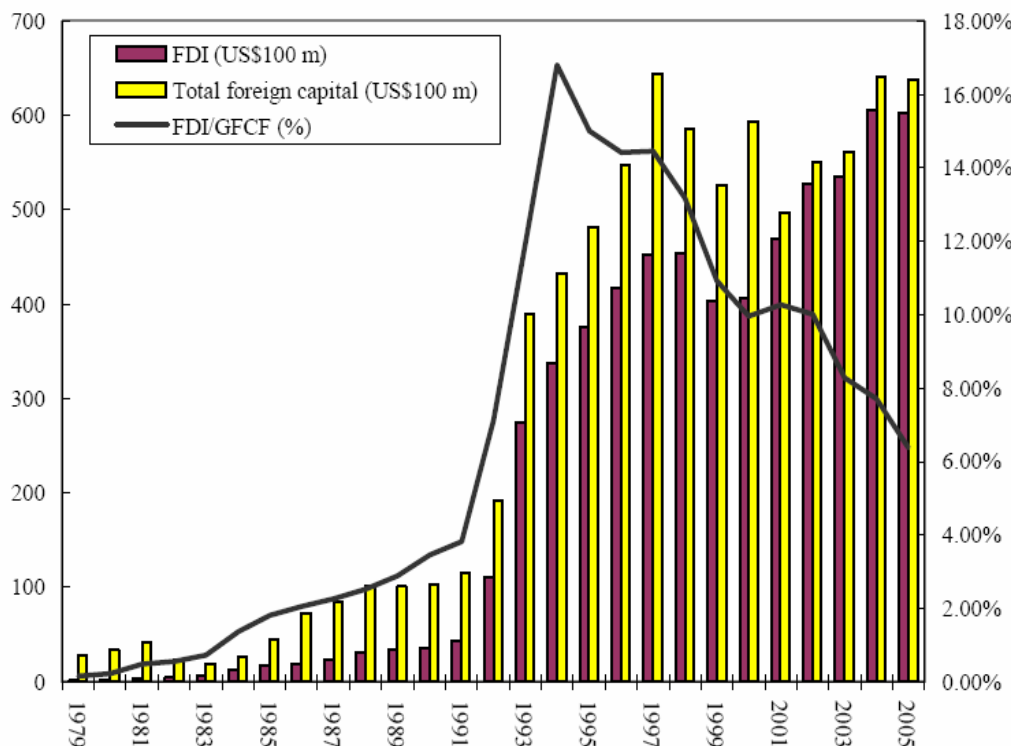
Παρόλο που δεν έχει ολοκληρωθεί από κάθε άποψη, η εφαρμογή των υποχρεώσεων της Κίνας έχει οδηγήσει σε αύξηση του εμπορίου μεταξύ της Κίνας και των υπόλοιπων χωρών μελών του ΠΟΕ. Επίσης, έχει εμβαθύνει την ενσωμάτωση της Κίνας στο διεθνές εμπορικό σύστημα και έχει διευκολύνει και ενδυναμώνει την ισχύ του νόμου και τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις που ξεκίνησαν πριν από περίπου τρεις δεκαετίες στην Κίνα. Οι κινεζικοί κανόνες και οι ρυθμίσεις ευθυγραμμίζονται με τα διεθνή πρότυπα και οι κινεζικές επιχειρήσεις και οι κινέζοι πολίτες τα αφομοιώνουν με ευκολία⁴⁹. Ο ανταγωνισμός από το εξωτερικό που συνεπάγεται το άνοιγμα της οικονομίας εξυπηρετεί στο να κάνει τους εγχώριους εργαζόμενους πιο εργατικούς και να αποκομίζουν περισσότερες γνώσεις.

⁴⁹ “Five years on, nation rises to WTO challenge”, Qin Xiaoying, China Daily, 12 Νοεμβρίου 2006.

4. ΟΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Διάγραμμα 3°

Η πορεία των ΑΞΕ στην Κίνα 1979 – 2005

Πηγή: China Statistical Yearbook

4.1 ΜΟΡΦΕΣ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ:⁵⁰

Προτού ξεκινήσουμε την ανάλυση του επενδυτικού κλίματος και των επενδυτικών επιδόσεων στην Κίνα θα πρέπει να κατανοήσουμε τη μορφή που μπορούν να πάρουν οι πολυεθνικές επιχειρήσεις μέσα σε αυτήν, καθώς και τη διαδικασία για την εγκατάστασή τους.

Οι **βασικές μορφές** ξένων επενδύσεων στην Κίνα είναι οι εξής:

- **Κοινοπραξίες Κινέζων και ξένων μετόχων, EJV.**

⁵⁰ Πηγές πληροφοριών: <http://is.china-embassy.org>, www.china-window.com, www.chinadaily.com.cn, www.lawcase.org, <http://english.hbdofcom.go.cn>.

Η Equity Joint Venture είναι μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης διαχωρισμένη από τους επενδυτές της. Δημιουργείται από ένα ή περισσότερα κινεζικά μέρη και ένα ή περισσότερα ξένα. Οι υποχρεώσεις του κάθε μέρους στην EJV περιορίζονται στη συνεισφορά σε κεφάλαιο που προέρχεται από αυτό το μέρος. Μία EJV είναι ένα ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο ικανό να συνάπτει συμφωνίες καθώς και να ενάγει και να ενάγεται.

Το ονομαστικό κεφάλαιο της επιχείρησης αντιπροσωπεύει την επένδυση σε κοινές μετοχές μεταβλητού επιτοκίου από τα μέρη στην EJV. Μπορεί να αποτελείται από μετρητά ή σε είδος συνεισφορές ή από ένα συνδυασμό και των δύο. Η σε είδος συνεισφορά περιλαμβάνει τα δικαιώματα χρήσης γης, κτηρίων, εξοπλισμού, δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, τεχνογνωσία και υλικά. Οι ξένοι επενδυτές πρέπει να επενδύουν το λιγότερο το 25 % του συνολικού ονομαστικού κεφαλαίου. Οι συνεισφορές σε είδος δε θα πρέπει να ξεπερνούν το 20 % του συνολικού ονομαστικού κεφαλαίου της EJV.

Οι επενδυτές πρέπει να δηλώνουν την προτιθέμενη συνολική επένδυση στην EJV στην αίτηση προς την αρχή έγκρισης. Η συνολική επένδυση αποτελείται από το ονομαστικό κεφάλαιο συν τις σχεδιαζόμενες προσφορές. Το ονομαστικό κεφάλαιο μίας EJV πρέπει να αντιπροσωπεύει ένα συγκεκριμένο ποσοστό της συνολικής επένδυσης.

Το προτεινόμενο επιχειρηματικό πλάνο της EJV πρέπει να εγκριθεί από τις αρμόδιες κυβερνητικές αρχές και να συμβαδίζει με τις κυβερνητικές πολιτικές για τις ξένες επενδύσεις. Το είδος της επιχείρησης εγγράφεται στην επιχειρηματική άδεια της EJV και οποιαδήποτε τροποποίηση στο αντικείμενό της πρέπει να εγκριθεί από το Υπουργείο Ξένου Εμπορίου και Οικονομικής Συνεργασίας.

Όσον αφορά τη διοίκηση της EJV, το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται στην υψηλότερη θέση της ιεραρχίας. Αυτό το Συμβούλιο αποτελείται από τους συμβούλους που έχουν διοριστεί από τους επενδυτές και πρέπει να αποτελείται τουλάχιστον από τρεις. Οι διευθυντές διορίζονται για θητεία διάρκειας πάνω από τέσσερα χρόνια και μπορούν να

επαναδιοριστούν αλληπάλλληλα. Ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος εκλέγονται σύμφωνα με το καταστατικό της εταιρίας.

Τα κέρδη και οι ζημιές μίας EJV κατανέμονται μεταξύ των επενδυτών σύμφωνα με το ποσοστό του μεριδίου τους σε μετοχές. Τα κέρδη διανέμονται μόνο σε μορφή μετρητών χρημάτων.

Αναφορικά με τη διάρκεια λειτουργίας των EJV, αυτή διευκρινίζεται στην αίτηση για την έγκριση λειτουργίας τους. Αυτό γιατί το αρμόδιο Υπουργείο δεν εγκρίνει EJV που έχουν σκοπό τη συνεχή λειτουργία τους εκτός εάν υπάρχει ικανοποιητικός λόγος για να συμβεί αυτό. Η συντριπτική πλειοψηφία των EJV έχουν δηλώσει διάρκεια λειτουργίας τουλάχιστον δέκα χρόνων με σκοπό να επωφεληθούν από προνομιακές φορολογικές πολιτικές.

Η ίδρυση όπως είδαμε μίας EJV εξαρτάται από την έρευνα και την έγκριση των σχετικών κινεζικών κυβερνητικών αρχών. Οι επενδυτές πρέπει να καταθέσουν μία τεχνικοοικονομική μελέτη σκοπιμότητας, το συμβόλαιο της κοινοπραξίας και τα άρθρα του κανονισμού της επιχείρησης στο αρμόδιο Υπουργείο. Τα γραφεία του Υπουργείου σε τοπικό επίπεδο έχουν τη δικαιοδοσία να εγκρίνουν πλάνα με συνολική επένδυση το πολύ 30 εκατομμυρίων δολαρίων. Όμως και πλάνα με συνολική επένδυση πάνω από 30 εκατομμύρια δολάρια μπορούν να εγκριθούν εάν υποστηρίζονται από το κράτος και δε χρειάζονται κρατική εξισορρόπηση. Τα υπόλοιπα πλάνα πρέπει να εγκριθούν από τις κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου στο Πεκίνο.

- **Συνεταιρισμός κοινοπραξιών Κινέζων και ξένων, CJV.**

Η Cooperative Joint Venture μπορεί να πάρει τη μορφή μίας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης ή μίας απλής συμφωνίας με συμβόλαιο με τον κάθε συμμετέχοντα να διατηρεί τη δική του επιχειρησιακή ταυτότητα, δηλαδή ανώνυμη εταιρία.

Μία περιορισμένης ευθύνης CJV είναι ένα ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο ικανό να συνάπτει συμβόλαια στο όνομά του καθώς και να ενάγει και να ενάγεται. Από την άλλη, μία ανώνυμη εταιρία δεν έχει την ικανότητα να συνάπτει συμβόλαια με ένα τρίτο μέρος. Τα συμβόλαιά

της συνήθως προέρχονται είτε μόνο από το κινεζικό μέρος ή από κοινού από το ξένο και το κινεζικό μέρος.

Οι επενδυτές σε μία περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμη CJV μπορούν να συμβάλουν στο ενεργητικό με μετρητά ή σε είδος ή με ένα συνδυασμό των δύο μορφών. Τα σε είδος περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, τεχνογνωσία, δικαιώματα εκμετάλλευσης γης ή άλλα περιουσιακά δικαιώματα. Οι επενδυτές σε μία ανώνυμη CJV μπορούν επίσης να συμβάλλουν σε μορφές που είναι δύσκολο να εκτιμηθούν σε χρηματικούς όρους. Αυτές οι συνεισφορές συχνά αναφέρονται ως όροι συνεργασίας. Κάποιες από αυτές είναι η χρήση συμβολαιακών δικαιωμάτων για τη λειτουργία μίας επιχείρησης ή τα αποκλειστικά δικαιώματα για την παραγωγή και την πώληση ενός συγκεκριμένου προϊόντος.

Με την εγκαθίδρυση μίας ανώνυμης CJV οι συνεισφορές πλέον είτε παραμένουν στην κυριότητα των μερών που έκαναν τις συνεισφορές είτε επέρχονται στην κυριότητα από κοινού όλων των μερών. Πάντως όλες οι συνεισφορές διοικούνται και χρησιμοποιούνται από τη CJV συλλογικά και δεν μπορούν να διατίθενται από κάθε μέρος χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των υπόλοιπων μερών. Η περιουσία που συσσωρεύεται κατά τη λειτουργία της CJV βρίσκεται στην κυριότητα από κοινού όλων των μερών.

Οι απαιτήσεις για τη συνολική επένδυση μίας CJV είναι οι ίδιες με της EJV, όπως και οι απαιτήσεις αναφορικά με το αντικείμενο της επιχείρησης.

Οι απαιτήσεις σχετικά με τη διοίκηση της επιχείρησης στην περίπτωση της περιορισμένης ευθύνης CJV είναι αρκετά όμοιες με αυτές της EJV. Το σημείο που διαφέρουν είναι η μέγιστη διάρκεια θητείας των διευθυντών που στην περιορισμένης ευθύνης CJV είναι τα τρία χρόνια. Μία ανώνυμη CJV δε χρειάζεται να ιδρύσει ένα Συμβούλιο, όμως πρέπει να έχει μία κοινή επιτροπή διαχείρισης. Ο διορισμός των μελών της επιτροπής διαχείρισης είναι όμοιος με αυτόν στην περιορισμένης ευθύνης CJV. Η επιτροπή διαχείρισης έχει το δικαίωμα να παίρνει αποφάσεις πάνω σε όλα τα σημαντικά ζητήματα της CJV.

Τα κέρδη και οι ζημιές σε μία CJV κατανέμονται μεταξύ των μερών σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου της κοινοπραξίας και δε χρειάζεται να κατανέμονται αναλογικά με τις συνεισφορές των μελών στη CJV. Τα κέρδη κατανέμονται σε μετρητά ή σε προϊόντα ή σε ένα συνδυασμό των δύο μορφών.

Οι όροι λειτουργίας είναι όμοιοι με αυτούς της EJV, όπως και η διαδικασία έγκρισης.

Όπως βλέπουμε, οι δύο αυτές πρώτες μορφές ξένων επενδύσεων διαφέρουν στο ότι στη δεύτερη μορφή η συνεργασία δε συνίσταται σε μετοχές. Ή ακόμα και να βασιζόταν σε μετοχές, η κατανομή του κέρδους, η αποδοχή του ρίσκου, η κατανομή των υποχρεώσεων και η εκχώρηση ακίνητης περιουσίας δεν εξαρτώνται από τις μετοχές των επενδυτών. Επιπλέον, οι τρόποι ανταμοιβής της επένδυσης και η διοίκηση σε μία CJV είναι πιο ελαστικά.

- **Επιχειρήσεις που ανήκουν εξολοκλήρου σε ξένους, WFOE.**

Μία Wholly Foreign-Owned Enterprise είναι μία θυγατρική εταιρία εγκατεστημένη στην Κίνα από έναν ή περισσότερους ξένους επενδυτές. Έχει τη μορφή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, στην οποία οι υποχρεώσεις των επενδυτών περιορίζονται στην ποσότητα των συνεισφορών τους στο ονομαστικό κεφάλαιο της WFOE.

Οι επενδυτές πρέπει να καταχωρούν το ονομαστικό κεφάλαιο της επιχείρησης στο αντίστοιχο Υπουργείο, MOFTEC. Επιπλέον, πρέπει να συνεισφέρουν στο ονομαστικό κεφάλαιο σύμφωνα με το νόμο και τους όρους που προκύπτουν από το καταστατικό της επιχείρησης.

Οι απαιτήσεις για τη συνολική επένδυση σε μία WFOE είναι οι ίδιες με αυτές των EJV.

Η κυβέρνηση της Κίνας πρόσφατα έκανε τροποποιήσεις στο νόμο των WFOE ώστε να συμμορφωθεί με τις αρχές του ΠΟΕ. Παρόλο που ο αναθεωρημένος νόμος των WFOE έχει χαλαρώσει πολλές απαιτήσεις για την εγκαθίδρυση μίας WFOE, οι WFOE δεν επιτρέπονται ακόμα σε ορισμένους τομείς.

Η κυβέρνηση της Κίνας επίσης έδωσε μεγαλύτερη αυτονομία στις λειτουργίες και τη διοίκηση των WFOE. Η WFOE στις εμπορικές της συναλλαγές διορίζει ένα νόμιμο αντιπρόσωπο για να δρα εκ μέρους της. Αναφορικά με τη διοικητική δομή της είναι ελεύθερη να επιλέξει αυτήν που ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες της. Τα κέρδη, αφού αφαιρεθούν οι φόροι και άλλες επιβαρύνσεις προς το δημόσιο, διανέμονται στους επενδυτές σύμφωνα με το καταστατικό της επιχείρησης.

Οι όροι λειτουργίας μίας WFOE πρέπει να περιλαμβάνονται στην αίτηση για την έναρξη της επιχείρησης και εγκρίνονται από το MOFTEC.

Οι διαδικασίες ελέγχου και έγκρισης για την ίδρυση μίας WFOE είναι όμοια με αυτή μίας EJV. Διαφέρουν στο ότι για την ίδρυση μίας EJV δε χρειάζεται συμβόλαιο κοινοπραξίας. .

Οι WFOE έχουν γίνει η πιο δημοφιλής μορφή ξένων επενδύσεων. Αυτό γιατί σε μία WFOE:

- Οι ξένοι επενδυτές έχουν μεγαλύτερο έλεγχο στη διοίκηση της επιχείρησης.
- Τα εμπορικά μυστικά και η τεχνολογία των ξένων επενδυτών μπορούν να προστατευθούν περισσότερο εφόσον δεν υπάρχει ανάμιξη Κινέζων εταίρων.
- Οι WFOE εγκαθιδρύονται σε μικρότερο χρονικό διάστημα γιατί δεν υπάρχει ανάγκη για διαπραγματεύσεις για συμβόλαιο κοινοπραξίας, το οποίο μπορεί να είναι εκτενές και δαπανηρό.

Το κύριο μειονέκτημα μίας WFOE είναι ότι δεν επωφελείται από τις διασυνδέσεις που θα μπορούσε να έχει ένας Κινέζος εταίρος με τοπικούς αξιωματούχους ή από τις γνώσεις του για τις τοπικές συνθήκες.

- **Εταιρίες περιορισμένης ευθύνης με μετοχές.**

Μόνο οι Companies Limited by Shares, CLS, μπορούν να αιτηθούν για να συμπεριληφθούν στα χρηματιστήρια. Συνεπώς, οι ξένοι επενδυτές που επιθυμούν να εισαχθούν στα κινεζικά χρηματιστήρια αργότερα

προτιμούν να ιδρύουν από την αρχή μία CLS για να αποφεύγουν κάθε μετέπειτα αναδιάρθρωση.

Μία CLS είναι μία εταιρία περιορισμένης ευθύνης. Οι υποχρεώσεις του κάθε μετόχου εξαρτώνται από τον αριθμό των μετοχών που κατέχει. Η CLS είναι ένα ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο ικανό να συνάπτει συμβόλαια, να ενάγει και να ενάγεται.

Μία CLS πρέπει να έχει το λιγότερο ονομαστικό κεφάλαιο αξίας 30 εκατομμυρίων RMB.

Επιπλέον, μία CLS πρέπει να διαθέτει το λιγότερο πέντε promoters⁵¹. Οι περισσότεροι από τους μισούς πρέπει να έχουν κατοικία στην Κίνα. Οι promoters δεν πρέπει να μεταβιβάσουν τις μετοχές τους αν δεν περάσουν τρία χρόνια από την ίδρυση της CLS.

Ένας promoter μπορεί να κάνει συνεισφορές σε μετρητά ή σε είδος. Οι σε είδος περιλαμβάνουν δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, τεχνογνωσία ή δικαιώματα χρήσης γης. Η αξία των σε είδος συνεισφορών δεν μπορεί να ξεπερνά το 20 % του ονομαστικού κεφαλαίου της CLS.

Η συνδιάσκεψη των μετόχων είναι η πιο ισχυρή αρχή μίας CLS και πρέπει να συγκαλείται το λιγότερο μία φορά το χρόνο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από πέντε με δεκαεννέα μέλη. Πρέπει να έχει έναν πρόεδρο, όμως μπορεί να έχει έναν ή δύο αντιπροέδρους. Ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ο νόμιμος αντιπρόσωπος της CLS. Οι συνδιασκέψεις του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να συγκαλούνται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο. Απαιτούνται τα δύο τρίτα της πλειοψηφίας για σημαντικές αποφάσεις όπως συγχωνεύσεις, διασπάσεις και αναθεωρήσεις στα άρθρα του καταστατικού. Συγκριτικά, μία EJV, μία CJV ή μία WFOE απαιτεί ομόφωνη έγκριση για τέτοιες αποφάσεις.

Μία CLS πρέπει επίσης να ιδρύσει μία εποπτική επιτροπή αποτελούμενη από το λιγότερο τρία μέλη. Η επιτροπή αυτή αποτελείται από αντιπροσώπους των μετόχων και των εργαζομένων. Οι διευθυντές

⁵¹ Promoter = οργανωτής. Είναι ένα άτομο που δρα ενεργά για την ανάπτυξη, την οργάνωση και τη χρηματοδότηση μίας εταιρίας.

και τα υψηλόβαθμα οικονομικά στελέχη δεν επιτρέπεται να διαθέτουν ταυτόχρονα θέσεις στην εποπτική επιτροπή.

Τα κέρδη μίας CLS, αφού αφαιρεθούν οι φόροι και οι δημόσιες εισφορές, μπορούν να διανεμηθούν στους μετόχους σύμφωνα με το μερίδιο μετοχών που κατέχουν.

Η διαδικασία για την ίδρυση μίας CLS ξεκινά με την αίτηση προς το MOFTEC.

- **Εταιρίες χαρτοφυλακίου.**

Μία Holding Company παρέχει διοικητικά πλεονεκτήματα σε έναν ξένο επενδυτή που θέλει να δραστηριοποιηθεί στην Κίνα. Παρέχει κυρίως υπηρεσίες όπως μάρκετινγκ, πωλήσεις, προσλήψεις, εκπαίδευση και χρηματοδότηση σε θυγατρικές επιχειρήσεις στην Κίνα.

Μία εταιρία χαρτοφυλακίου πρέπει να λειτουργεί ως μία εταιρία περιορισμένης ευθύνης και να αποτελείται είτε μόνο από ξένους επενδυτές, είτε από ξένους και κινέζους από κοινού.

Το μίνιμουμ ονομαστικό κεφάλαιο μίας εταιρίας χαρτοφυλακίου είναι 30 εκατομμύρια δολάρια, τα οποία πρέπει να κατατεθούν στο σύνολο τους μέσα σε δύο χρόνια μετά την έκδοση της επιχειρηματικής άδειας. Οι ξένοι επενδυτές μπορούν να συνεισφέρουν μόνο σε μορφή ελεύθερα μετατρέψιμου νομίσματος.

Μία εταιρία χαρτοφυλακίου μπορεί επίσης να είναι ελκυστική λόγω του ότι επιτρέπει μία υψηλότερη αναλογία χρέους προς μετοχές από άλλες μορφές επενδύσεων. Η αναλογία χρέους προς μετοχές σε μία εταιρία χαρτοφυλακίου είναι τέσσερα προς ένα. Αντίθετα, σε άλλες μορφές ξένων επενδύσεων με ονομαστικό κεφάλαιο πάνω από 30 εκατομμύρια δολάρια επιτρέπεται να έχουν αναλογία χρέους προς μετοχές τρία προς ένα.

Εταιρίες χαρτοφυλακίου ιδρύουν στην Κίνα μεγάλοι ξένοι επενδυτές, οι οποίοι έχουν εκδηλώσει συνεχές ενδιαφέρον για επενδύσεις στην Κίνα με ήδη υπάρχουσες ξένες επενδύσεις.

Οι ξένοι επενδυτές εκτός από τις γενικότερες απαιτήσεις όπως καλή πιστωτική κατάσταση και ικανοποιητική χρηματοοικονομική κατάσταση, πρέπει να έχουν:

- Μίνιμουμ συνολικό ενεργητικό αξίας 400 εκατομμυρίων δολαρίων τη χρονιά πριν την υποβολή της αίτησης.
- Προηγούμενες συνεισφορές κεφαλαίου που ξεπερνούν τα 10 εκατομμύρια δολάρια στο ονομαστικό κεφάλαιο των ήδη υπαρχόντων ξένων επιχειρήσεων στην Κίνα.
- Έγκριση για τρία περαιτέρω επενδυτικά project στην Κίνα.
Έναλλακτικά:
 - Δέκα ή περισσότερες ήδη ιδρυμένες ξένες εταιρίες, κατασκευαστικές ή υποδομών, στην Κίνα με συνολικές συνεισφορές στο ονομαστικό κεφάλαιο που ξεπερνούν τα 30 εκατομμύρια δολάρια.

Μία εταιρία χαρτοφυλακίου επιτρέπεται να επενδύσει άμεσα ιδρύοντας ξένες επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς όπου επιτρέπονται οι ξένες επενδύσεις. Μία τέτοια εταιρία όμως ίσως να μην εμπλέκεται σε άμεση παραγωγή και σε επιχειρηματικές λειτουργίες.

Το επιχειρηματικό αντικείμενο μίας εταιρίας χαρτοφυλακίου περιορίζεται σε αυτά που καθορίζει ο νόμος και έχει επεκταθεί από την κινεζική κυβέρνηση πολλές φορές. Μία τέτοια εταιρία μπορεί να βοηθήσει τις υποκείμενες σε αυτήν εταιρίες στην αγορά εξοπλισμού και υλικών, στις πωλήσεις και στην παροχή υπηρεσιών μετά την αγορά. Ακόμα όμως και στις προσλήψεις και την εκπαίδευση του προσωπικού, στην ανάπτυξη της αγοράς, στην παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης και στις διοικητικές υπηρεσίες.

Οι διαδικασίες για την ίδρυση μίας εταιρίας χαρτοφυλακίου είναι όμοιες με αυτές των άλλων μορφών ξένων επιχειρήσεων. Όμως στη συγκεκριμένη περίπτωση η μοναδική αρχή που μπορεί να κάνει την έγκριση είναι οι κεντρικές υπηρεσίες του MOFTEC στο Πεκίνο.

- **Αντιπροσωπευτικό γραφείο.**

Αντιπροσωπευτικό γραφείο είναι ένα γραφείο μίας ξένης επιχείρησης που ιδρύεται στην Κίνα κυρίως για συνδετικούς λόγους. Ιδρύεται από μία ξένη εταιρία που επιθυμεί να εξετάσει την αγορά πριν εγκατασταθεί πλήρως στην Κίνα.

Ολόκληρη η διαδικασία αίτησης για την ίδρυση αντιπροσωπευτικού γραφείου είναι σχετικά απλή και γρήγορη. Επιπλέον, αντίθετα με τις ξένες επιχειρήσεις, ένα αντιπροσωπευτικό γραφείο δε συναντά περιορισμούς σε ζητήματα όπως οι συνεισφορές.

Ο κύριος περιορισμός ενός αντιπροσωπευτικού γραφείου είναι ότι μπορεί να εμπλέκεται μόνο σε έμμεσες δραστηριότητες. Αν και δεν υπάρχει σαφής νομοθετική πρόβλεψη, σε γενικές γραμμές ένα τέτοιο γραφείο μπορεί να εμπλέκεται σε συνδετικές δραστηριότητες, στην παρουσίαση αγαθών, σε έρευνες αγοράς και ανταλλαγή τεχνολογίας. Δεν μπορεί να εκδίδει τιμολόγια ή να συνάπτει συμβόλαια στο όνομά του.

Άλλες μορφές ξένων επενδύσεων στην Κίνα είναι οι παρακάτω:

- **Επιχειρήσεις της μορφής BOT, Built Operate Transfer.**

Η μορφή αυτή επιχειρήσεων αναφέρεται κυρίως σε projects υποδομών, όπως είναι τα διόδια, τα εργοστάσια ή οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, οι σιδηρόδρομοι, οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων, τα μετρό κ.α.

- **Ξένα χρηματοοικονομικά ιδρύματα.**

Οι ξένοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί που αιτούνται στην Κίνα για εγκαθίδρυση χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων θα πρέπει να διαθέτουν κεφάλαιο που να ανταποκρίνεται σε κάποια στάνταρ. Η χώρα προέλευσης θα πρέπει να έχει αυστηρό σύστημα χρηματοοικονομικής εποπτείας. Επιπλέον, η έδρα της εταιρίας θα πρέπει να διαθέτει αντιπροσωπεία στην Κίνα για πάνω από δύο χρόνια. Η αίτηση ενός χρηματοοικονομικού οργανισμού θα πρέπει να συμβαδίζει με τους σχετικούς νόμους και ρυθμίσεις και θα πρέπει να εγκριθεί από τη Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας.

- **Εμπορικές εταιρίες αντιστάθμισης.**

Σε αυτές τις εταιρίες οι ξένοι συνέταιροι παρέχουν εξοπλισμό και τεχνολογία και περιορίζονται να εμπορεύονται μία συγκεκριμένη ποσότητα των τελικών προϊόντων. Ο εξοπλισμός και η τεχνολογία που παρέχουν οι ξένοι επενδυτές μπορεί να πωληθεί με δόσεις. Αν συμφωνηθεί μεταξύ των εταίρων, τα δάνεια για την εισαγωγή εξοπλισμού και τεχνολογίας μπορούν να πληρωθούν από τους Κινέζους εταίρους με άλλα προϊόντα ή με τελικά προϊόντα.

- **Εταιρίες μεταποίησης και συναρμολόγησης.**

Σε αυτές τις εταιρίες οι ξένοι εταίροι είναι υπεύθυνοι για την παροχή πρώτων υλών, συστατικών, σχεδίων, όπως και εξοπλισμού και τεχνολογίας. Τα τελικά προϊόντα στη συνέχεια μεταφέρονται στη χώρα των ξένων εταίρων για να πωληθούν εκεί. Οι Κινέζοι εταίροι κερδίζουν εισόδημα με τη μορφή αμοιβής για μεταποιητική εργασία. Όταν οι ξένοι εταίροι θέλουν να πωλήσουν εξοπλισμό και τεχνολογία, οι Κινέζοι μπορούν να πληρώσουν είτε με δώσεις είτε με τις αμοιβές τους. Οι πρώτες ύλες εξολοκλήρου εισάγονται και τα τελικά προϊόντα εξολοκλήρου εξάγονται.

- **Χρηματοοικονομικό leasing.**

Δηλαδή πιστωτική διευκόλυνση αγοράς με παρακράτηση της κυριότητας.

4.2 Η ΙΔΡΥΣΗ ΜΙΑΣ ΞΕΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ⁵²

Για να γίνει η επένδυση για τη δημιουργία μίας επιχείρησης στην Κίνα οι επενδυτές πρέπει να ακολουθήσουν μία διαδικασία που αποτελείται από τα παρακάτω βήματα.

- **Το αρχικό στάδιο προετοιμασίας.**

Σε αυτό το στάδιο ο ξένος επενδυτής πρέπει να επιλέξει το project της επιχείρησης. Επιπλέον, οι επενδυτές που επιθυμούν να ιδρύσουν

⁵² Πηγές πληροφοριών: Στη σελίδα www.china-window.com, το Establish Foreign Investment.

China.

<http://is.china-embassy.org>, το Foreign Investments in

www.china-briefing.com, το Establishing FICEs in China: Registration procedures explained.

κοινοπραξίες ή συνεταιριστικές επιχειρήσεις στην Κίνα θα πρέπει να σκεφτούν την επιλογή των κατάλληλων συνεταιρίων.

Οι ξένοι επενδυτές επιλέγοντας τα επαγγελματικά τους σχέδια μπορούν να επιλέξουν είτε ένα project που προτείνεται από επιχειρήσεις και οργανισμούς της Κίνας, είτε ένα project που προωθούν οι ίδιοι. Στην πρώτη επιλογή οι επενδυτές θα πρέπει να είναι προσεχτικοί καθώς οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί στην Κίνα προτείνουν πολλά project, αρκετά εκ των οποίων δεν έχουν εγκριθεί επίσημα από την κυβέρνηση. Το καλύτερο για τους επενδυτές είναι να επιλέξουν ένα που να έχει επίσημα εγκριθεί, ώστε να λάβουν εύκολα την έγκριση για την ίδρυση της εταιρίας τους. Στη δεύτερη επιλογή οι επενδυτές θα πρέπει να γνωρίζουν κατά πόσον τα σχέδιά τους συμβαδίζουν με τις βιομηχανικές πολιτικές της Κίνας και αν αναφέρονται σε τομείς που επιτρέπονται οι επενδύσεις επίσημα.

Όταν υπάρχουν Κινέζοι συνέταιροι, είναι δική τους αρμοδιότητα να υποβάλλουν αίτηση για την ίδρυση μίας επιχείρησης. Όταν όμως οι ξένοι επενδυτές καταθέτουν αίτηση για την ίδρυση αποκλειστικά ξένης επιχείρησης, θα πρέπει να βοηθηθούν από τις κυβερνητικές αρχές που υπάρχουν στην περιοχή της επένδυσης. Σε αυτήν την περίπτωση, οι αρμόδιες τοπικές κυβερνητικές αρχές είναι υπεύθυνες για την υποβολή της αίτησης.

- **Η απόκτηση της άδειας και η υποβολή της τεχνικοοικονομικής μελέτης σκοπιμότητας.**

Η τεχνικοοικονομική μελέτη σκοπιμότητας συντάσσεται μόνο αφού η αίτηση για την ίδρυση της επιχείρησης έχει εγκριθεί.

Μία τεχνικοοικονομική μελέτη σκοπιμότητας πρέπει να περιλαμβάνει σε γενικές γραμμές τα εξής:

- Μία σύντομη περιγραφή της εφαρμογής του project.
- Τις ικανότητες των τμημάτων έρευνας αγοράς και παραγωγής.
- Τα υλικά και τις εισροές.
- Την τοποθεσία ανάπτυξης του σχεδίου.
- Το κόστος οργάνωσης και διαχείρισης του project.

- ο Τη ρύθμιση της πορείας κατασκευής.
- ο Τις χρηματοοικονομικές και οικονομικές εκτιμήσεις.
- ο Την ισοτιμία του ξένου συναλλάγματος.
- ο Την ανάλυση των κινδύνων.

Το ποσοστό λάθους στον υπολογισμό της επένδυσης και στο κόστος να περιορίζεται στο 10 %.

Σε περίπτωση συνεργασίας ξένων και Κινέζων εταίρων, οι Κινέζοι θα πρέπει να υποβάλλουν την τεχνικοοικονομική μελέτη σκοπιμότητας στις αρμόδιες κινεζικές αρχές για έγκριση. Σε αντίθετη περίπτωση, όπου ξένοι επενδυτές αιτούνται για την ίδρυση εξολοκλήρου ξένης επιχείρησης, η τεχνικοοικονομική μελέτη υποβάλλεται μαζί με την αίτηση για την ίδρυση.

- **Η υπογραφή των συμβολαίων και του ιδρυτικού χάρτη της επιχείρησης.**

Μετά την επίσημη έγκριση της χρηματοοικονομικής μελέτης, οι ξένοι επενδυτές και οι Κινέζοι συντάκτοί τους μπορούν να προχωρήσουν στη συζήτηση για να υπογράψουν τα συμβόλαια, τον ιδρυτικό χάρτη και άλλα επίσημα έγγραφα.

Οι αρμόδιες κυβερνητικές αρχές της Κίνας απαιτούν τα συμβόλαια και οι ιδρυτικοί χάρτες των ξένων επιχειρήσεων να συμβαδίζουν με τις εξής αρχές.

- ο Το περιεχόμενο θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένο. Οι όροι θα πρέπει να είναι καθορισμένοι, η γλώσσα προσεγμένη και ακριβής και οι αρμοδιότητες των μερών ξεκάθαρα ορισμένες.
- ο Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις όλων των μερών πρέπει να παρέχονται σε κοινή βάση.
- ο Το περιεχόμενο επίσης των συμβολαίων και των ιδρυτικών χαρτών θα πρέπει να συμβαδίζει με τις σχετικές διατάξεις του κινεζικού νόμου και των κανονισμών.

Σε περίπτωση συνεργασίας ξένων και Κινέζων, οι Κινέζοι εταίροι είναι υπεύθυνοι για την υποβολή των συμβολαίων και των καταστατικών στις αρμόδιες κινεζικές κυβερνητικές αρχές για έγκριση. Όταν τα

συμβόλαια και τα καταστατικά εγκριθούν, οι αρμόδιες αρχές εκδίδουν πιστοποιητικά έγκρισης για την ίδρυση της εταιρίας.

Σε περίπτωση ξένων επενδυτών που αιτούνται για εξολοκλήρου ξένη επιχείρηση, όταν οι αρχικές αιτήσεις για την ίδρυση της επιχείρησης εγκριθούν, μπορούν να προχωρήσουν σε υποβολή των επίσημων αιτήσεων, των καταστατικών και των υπόλοιπων εγγράφων. Έπειτα από την έγκριση αυτών των επίσημων εγγράφων, οι αρχές εκδίδουν πιστοποιητικά έγκρισης για την ίδρυση των ξένων επιχειρήσεων.

Η κινεζική κυβέρνηση για να απλοποιήσει τις διαδικασίες έγκρισης έχει αποφασίσει ότι σε περίπτωση μικρού μεγέθους project συνεργασίας ξένων και Κινέζων, η υποβολή αίτησης, τεχνικοοικονομικής μελέτης και συμβολαίων και καταστατικών γίνεται ταυτόχρονα.

- **Καταχώρηση.**

Κατά το στάδιο προετοιμασίας των αιτήσεων, οι ξένοι επενδυτές και οι Κινέζοι συνεταιροί τους θα πρέπει να ακολουθούν τα εξής βήματα. Πρώτον, να καταχωρούν το όνομα της ξένης εταιρίας αφού η έγκριση για την ίδρυση της εταιρίας έχει επισήμως εγκριθεί. Δεύτερον, να καταχωρούν την ίδρυση της ξένης επιχείρησης αφού το συμβόλαιο και το καταστατικό έχουν επίσημα εγκριθεί.

Η καταχώρηση του ονόματος της επιχείρησης που ιδρύεται έχει ως σκοπό την προστασία του ονόματος, ώστε να αποφευχθεί η πιθανή επανάληψη κάποιου ονόματος. Πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας καταχώρησης μίας επιχείρησης κανένα μέρος της επιχείρησης δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιεί το όνομα της επιχείρησης για να διεξάγει επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Αφού το συμβόλαιο και το καταστατικό της εταιρίας εγκριθούν επίσημα, οι ξένοι και οι Κινέζοι εταίροι με το πιστοποιητικό έγκρισης και άλλα σχετικά έγγραφα αιτούνται για καταχώρηση στις διοικητικές αρχές για τη βιομηχανία και το εμπόριο μέσα σε τριάντα ημέρες. Όταν η καταχώρηση πραγματοποιηθεί και ελεγχθεί από τις αρμόδιες αρχές θα αποδοθεί στους ξένους και Κινέζους εταίρους επιχειρηματική άδεια.

4.3 Η ΙΔΡΥΣΗ ΕΝΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Οι ξένοι επενδυτές που δεν επιδιώκουν άμεσα να ασχοληθούν με επιχειρηματικές δραστηριότητες στην Κίνα, αλλά θέλουν να ανοίξουν αντιπροσωπευτικά γραφεία πρέπει να ακολουθήσουν τα παρακάτω βήματα.

- **Έλεγχος και έγκριση.**

Οι ξένοι έμποροι, κατασκευαστές, ναυτιλιακοί πράκτορες, οικονομικοί οργανισμοί και άλλα γκρουπ επαγγελματιών πρέπει να γνωστοποιήσουν την πρόθεσή τους για ανοίξουν αντιπροσωπευτικό γραφείο στο MOFTEC και στα αρμόδια γραφεία. Το MOFTEC και οι υπόλοιπες σχετικές υπηρεσίες έχουν την αρμοδιότητα για τον έλεγχο και την έγκριση ίδρυσης αντιπροσωπευτικών γραφείων.

- **Καταχώρηση.**

Αφού αποκτηθούν τα έγγραφα έγκρισης, το αντιπροσωπευτικό γραφείο θα πρέπει να προβεί στην υπεύθυνη κυβερνητική υπηρεσία για τη βιομηχανία και το εμπόριο ώστε να ολοκληρωθεί η διαδικασία επιχειρηματικής καταχώρησης.

4.4 Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Η απορρόφηση ξένων επενδύσεων αποτελεί ένα σημαντικό συστατικό στην πορεία του ανοίγματος της Κίνας. Μετά από δεκαετίες προσπαθειών, η απορρόφηση ξένου κεφαλαίου αυξάνεται όλο και περισσότερο. Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω της βελτίωσης του νομικού και διαχειριστικού συστήματος για τις ΑΞΕ. Οι επιτυχίες της Κίνας προσέλκυσαν ακόμα περισσότερο το παγκόσμιο ενδιαφέρον και έτσι προωθήθηκε ικανοποιητικά η συνεχής, γρήγορη και υγιής ανάπτυξη της οικονομίας της. Σήμερα η Κίνα αποτελεί τον πιο ελκυστικό προορισμό επενδύσεων παγκοσμίως, ακολουθούμενη από την Ινδία και τις ΗΠΑ σύμφωνα με έρευνα της UNCTAD.

⁵³ Επιπλέον, αποτελεί τον κορυφαίο προορισμό επενδύσεων στη Νότια, Ανατολική και ΝΑ Ασία⁵⁴.

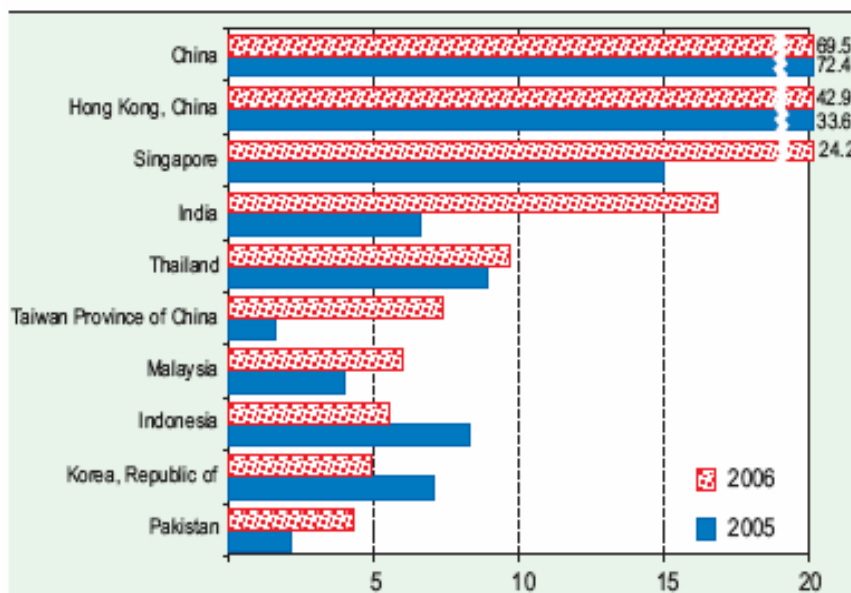
Πίνακας 2^{ος}
Οι πιο ελκυστικοί προορισμοί ΑΞΕ σύμφωνα με δημοσκόπηση της UNCTAD

Χώρες	Ποσοστό των ερωτηθέντων
Κίνα	52
Ινδία	41
ΗΠΑ	36
Ρωσία	22
Βραζιλία	12
Βιετνάμ	11
Ηνωμένο Βασίλειο	10
Πολωνία	7
Γερμανία	7
Αυστραλία	6

Πηγή: World Investment Report, UNCTAD, 2007, σελ. 30

Διάγραμμα 4^ο

Οι δέκα κορυφαίοι προορισμοί ΑΞΕ στη Νότια, Ανατολική και ΝΑ Ασία, σε δισεκατομμύρια δολάρια.

Πηγή: World Investment Report, UNCTAD, 2007, σελ. 42

⁵³ World Investment Report, UNCTAD, 2007, σελ. 29

⁵⁴ World Investment Report 2007, σελ. 42

Τη δεκαετία του 1980, η κυρίαρχη **μορφή** ΑΞΕ ήταν οι κοινοπραξίες. Η μορφή αυτή ήταν επιθυμητή από την κυβέρνηση για δύο λόγους κυρίως⁵⁵. Ένας πρώτος είναι ότι οι ξένοι εταίροι μέσω αυτής της μορφής είναι πιο πιθανό να δεσμευτούν να μεταφέρουν τεχνολογία και διοικητικές ικανότητες. Ένας δεύτερος είναι ότι επιτρέπει στην κυβέρνηση να ελέγχει πιο άμεσα τις δραστηριότητες των ξένων επενδυτών, κάτι που βοηθά στη διατήρηση των εθνικών αξιών. Αλλά και οι ξένοι επενδυτές ευνοούνταν από αυτήν τη μορφή επενδύσεων, διότι έτσι μπορούσαν να μειώσουν τον επενδυτικό κίνδυνο, χρησιμοποιώντας ελαστικές συμφωνίες για το μίσθωμα των πηγών και για τις διοικητικές υποχρεώσεις. Επιπλέον, μπορούσαν να αποφύγουν τις μη ευνοϊκές ρυθμίσεις, εκμεταλλευόμενοι τις επιδεξιότητες και τις διασυνδέσεις των κινέζων εταίρων τους. Από το 2000, σημαντικότερη μορφή ΑΞΕ γίνεται η Εταιρία Εξολοκλήρου Ξένης Ιδιοκτησίας, όπου την ευθύνη φέρνουν αποκλειστικά οι ξένοι επενδυτές. Η μορφή αυτή ΑΞΕ έχει μεγαλύτερο πολιτικό ρίσκο, καθώς συνήθως οι εταιρίες αυτές αντιμετωπίζουν προβλήματα με τις κυβερνητικές ρυθμίσεις καθώς οι κυβερνήσεις θέτουν αυστηρές απαιτήσεις αποδόσεων.

Κάποιες αναπτυσσόμενες χώρες έχουν ισχυρότερες **σχέσεις** ΑΞΕ με άλλες αναπτυσσόμενες χώρες, φαινόμενο είναι ιδιαίτερα έντονο στην περιφέρεια της Ασίας⁵⁶. Στην Κίνα, ένας αριθμός πολυεθνικών εταιρών από αναπτυσσόμενες χώρες βρίσκεται σε υψηλότερη θέση από τις ανεπτυγμένες σε όρους έντασης ΑΞΕ. Επιπλέον, αναπτύσσονται ισχυρότερες σχέσεις ΑΞΕ ανάμεσα σε χώρες που βρίσκονται κοντά γεωγραφικά. Οι διμερείς της σχέσεις, όπως θα δούμε παρακάτω, είναι ιδιαίτερα ισχυρές με χώρες της περιφέρειάς της όπως το Χονγκ Κονγκ και η Κορέα. Η προέλευση των επενδύσεων έχει όμως αλλάξει με τα χρόνια. Αρχικά, οι πρώτες επενδύσεις προέρχονταν από μικρές και έντασης κεφαλαίου κινεζικές εταιρίες που είχαν εγκατασταθεί στο Χονγκ Κονγκ και την Ταϊβάν. Το ενδιαφέρον τους για την Κίνα προερχόταν από την εγγύτητά τους στις εξαγωγικές αγορές και τις προνομιακές πολιτικές που τους εξασφάλιζαν οι ειδικές οικονομικές ζώνες. Το 2005 όμως οι ΑΞΕ αυτές αποτελούσαν μόνο το ένα τρίτο των συνολικών. Οι ΑΞΕ από τις ΗΠΑ, την ΕΕ και την Ιαπωνία αποτελούσε σχεδόν το 30 % κατά

⁵⁵ Zheng 2007, σελ. 35 – 36

⁵⁶ World Investment Report 2007, σελ. 21

τις τελευταίες δεκαετίες, ενώ οι υπόλοιπες ΑΞΕ προέρχονταν κυρίως από φορολογικούς παραδείσους και νέες βιομηχανικές ασιατικές οικονομίες, όπως η Κορέα και η Σιγκαπούρη.

Επιπλέον, υπάρχουν διαφορές στους **τομείς που λαμβάνουν χώρα οι ΑΞΕ, ανάλογα με την προέλευση της επένδυσης**. Οι ΑΞΕ από το Χονγκ Κονγκ και την Ταϊβάν είναι κυρίως έντασης εργασίας και χρησιμοποιούν την Κίνα ως ένα επίκεντρο δραστηριότητας χαμηλού κόστους για κατασκευή προϊόντων που εξάγουν σε βιομηχανικές χώρες⁵⁷. Αντίθετα, οι επενδύσεις από τις ΗΠΑ, την ΕΕ και την Ιαπωνία συγκεντρώνονται κυρίως σε βιομηχανίες που χρησιμοποιούν κυρίως υψηλή τεχνολογία και κεφάλαια, όπως οι τηλεπικοινωνίες, τα χημικά, τα φαρμακευτικά και ο τομέας των αυτοκινήτων⁵⁸. Αυτές οι επενδύσεις γίνονται κυρίως για την εκμετάλλευση της μεγάλης και γρήγορα αναπτυσσόμενης εγχώριας αγοράς. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2004, περισσότερα από τα δύο τρίτα των πωλήσεων των αμερικανικών εταιριών στο δευτερογενή τομέα γίνονταν στην κινεζική αγορά και μόνο το 7.4 % εξαγόταν στην αμερικανική αγορά⁵⁹.

Σχετικά με τη **σύνθεση** των ξένων επενδύσεων στο δευτερογενή τομέα, οι επιχειρήσεις χαμηλής τεχνολογίας και έντασης εργασίας αποτελούσαν πάνω από το ένα τρίτο των συνολικών το 1995, όμως το μερίδιό τους μειώθηκε σε ένα τέταρτο το 2005⁶⁰. Αντίθετα, το μερίδιο των ΑΞΕ υψηλής τεχνολογίας και έντασης εργασίας αυξήθηκε πάνω από 10 % και το 2006 αποτελούσε το 36 % των συνολικών ΑΞΕ στη βιομηχανία. Το μερίδιο των ΑΞΕ χαμηλής τεχνολογίας και έντασης κεφαλαίου μειώθηκε κατά 4 %, όσο αυξήθηκε το μερίδιο των ΑΞΕ υψηλής τεχνολογίας και έντασης κεφαλαίου. Γενικά, οι ΑΞΕ έντασης εργασίας αποτελούσαν σταθερά το 60 % της συνολικής βιομηχανικής παραγωγής, ενώ οι ΑΞΕ υψηλής τεχνολογίας αύξησαν το μερίδιό τους από 40 σε 55 % μεταξύ 1995 και 2005. Όπως βλέπουμε, οι ΑΞΕ έντασης εργασίας κυριαρχούν στην κινεζική αγορά, όμως οι

⁵⁷ "Determinants of U.S and Japanese direct investment in China", K.C. Fung, Hitomi Iizaka, Stephen Parker, *Journal of Comparative Economics*, σελ. 567 - 578

⁵⁸ "European Union direct investment in China: Characteristics, challenges and perspectives", Daniel Van Den Bulcke, Haiyan Zhang, Maria do Ceu Esteves, εκδόσεις Routledge, 2003.

⁵⁹ "Operations of U.S. multinational companies: preliminary results from the 2004 benchmark survey", Raymond Mataloni, Daniel Yorgason, 2006, από την ιστοσελίδα www.bea.gov/scb/pdf/2006/11November/1106_mncs.pdf, σελ.41

⁶⁰ Zheng 2007, σελ.40

επενδυτές εμπλέκονται όλο και περισσότερο σε επιχειρήσεις μεγάλης κλίμακας και υψηλής τεχνολογίας.

4.5 Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

Το 2006 υπήρχαν 41,485 σχέδια για συμβόλαια ΑΞΕ αξίας 69.4 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Τη χρονιά αυτή υπήρξε για πρώτη φορά μείωση των ΑΞΕ μετά από επτά χρόνια⁶¹. Η μείωση αυτή ήταν της τάξεως του 4 % και οφειλόταν κυρίως στις μειωμένες εισροές χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Από τα σχέδια αυτά τα 951 αξίας 599 εκατομμυρίων δολαρίων κατευθύνθηκαν προς την πρωτογενή με ποσοστό επί του συνόλου 2.29 % και 0.86 % αντίστοιχα. 25,725 σχέδια αξίας 42.5 δισεκατομμυρίων δολαρίων κατευθύνθηκαν προς τη δευτερογενή βιομηχανία αποτελώντας το 62.01 και 61.19 % αντίστοιχα. Τέλος, 14,809 σχέδια αξίας 26.3 δισεκατομμυρίων δολαρίων κατευθύνθηκαν προς την τριτογενή βιομηχανία, με ποσοστό 35.7 % και 37.95 %⁶².

Από τον Ιανουάριο μέχρι το Μάρτιο του 2008, οι εισαγωγές και εξαγωγές ξένων επιχειρήσεων είχαν αξία 320,197 δισεκατομμύρια δολάρια, αύξηση της τάξεως του 18.6 % από την ίδια περίοδο της περσινής χρονιάς, αποτελώντας το 56.2 % των συνολικών εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας. Συγκεκριμένα οι εξαγωγές ξένων επιχειρήσεων ανήλθαν στα 175,872 δισεκατομμύρια δολάρια, σημειώνοντας αύξηση 17.9 από την ίδια περίοδο της προηγούμενης χρονιάς, αποτελώντας το 57.5 % της συνολικής αξίας των εξαγωγών της χώρας. Οι δε εισαγωγές ξένων επιχειρήσεων ανήλθαν στα 144,625 δισεκατομμύρια δολάρια, σημειώνοντας αύξηση 19.43 % από την ίδια περίοδο της προηγούμενης χρονιάς, αποτελώντας το 54.7 % της συνολικής αξίας των εισαγωγών της χώρας⁶³.

Ας δούμε τώρα κάποια συγκριτικά δεδομένα από τον Ιανουάριο μέχρι το Μάρτιο του 2008, σε σχέση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου χρόνου.

⁶¹ World Investment Report 2007, σελ. 42

⁶² Πηγή πληροφοριών από την ιστοσελίδα της Διεύθυνσης Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Εξωτερικού Εμπορίου της Κίνας www.fdi.gov.cn

⁶³ Ο.π.

Από το Φεβρουάριο μέχρι το Μάρτιο του 2008 υπήρξαν 6,949 projects για ΑΞΕ στην Κίνα, ενώ την ίδια περίοδο του 2007 υπήρξαν 9,297, δηλαδή 25,26 % περισσότερα. Ας δούμε τώρα κάποια στοιχεία για την περίοδο από τον Ιανουάριο μέχρι το Μάρτιο του 2008, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου χρόνου⁶⁴.

Οι **χώρες** με τη μεγαλύτερη συμβολή ΑΞΕ στην Κίνα είναι αυτές της ασιατικής περιφέρειας που αποτελούν το 73.56 % του συνόλου των ΑΞΕ, ενώ το 2007 αποτελούσαν το 70.68 %, μία διαφορά της τάξεως του 2.88 %. Παρόλα αυτά όμως τα projects της περιφέρειας της Ασίας έχουν μειωθεί από 6,571 το 2007 σε 5,112 το 2008, μία μείωση της τάξεως του 22.2 %.

Ακολουθεί η περιφέρεια της Β. Αμερικής, με συμβολή ΑΞΕ 7.73 % του συνόλου, ενώ το 2007 η συμβολή ήταν κατά 1.65 % μεγαλύτερη, δηλαδή 9.38 %. Τα projects είναι 537, ενώ την προηγούμενη χρονιά ήταν περισσότερα κατά 38.42 %, δηλαδή ήταν 872.

Έπεται ένα σύνολο χωρών – ελεύθερων λιμανιών που περιλαμβάνει το Μαυρίκιο, τα Νησιά Cayman, τα Νησιά Virgin και τη Δ. Σαμόα. Οι χώρες αυτές συνέβαλαν με 527 projects το 2008, ενώ το 2007 με 872, δηλαδή υπήρξε μείωση των ΑΞΕ για το 2008 κατά 39.56 %. Το 2008 η συμβολή των χωρών αυτών στο σύνολο των ΑΞΕ ήταν 7.58 %, μειωμένη από το περσινό ποσοστό 9.38 % κατά 1.8 %.

Τέλος, η ΕΕ έχει συμβολή στις ΑΞΕ της Κίνας το 2008 438 projects, μειωμένη κατά 24.74 % από το 2007 που υπήρξαν 582 projects. Η συμβολή των ΑΞΕ της ΕΕ στο σύνολο των ΑΞΕ το 2008 είναι 6.3 %, δηλαδή παρατηρείται εδώ αύξηση από το 2007 που ήταν 6.26 % της τάξεως του 0,04 %.

Οι υπόλοιπες χώρες συνέβαλαν στο σύνολο των ΑΞΕ το 2008 κατά 7.07 %, μία αύξηση επίσης της τάξεως του 0.8 % από πέρσι που συνέβαλαν κατά 6.27 %. Ο αριθμός των ΑΞΕ των υπόλοιπων χωρών ήταν 491 projects το 2008, έναντι 583 πέρσι, δηλαδή σημειώθηκε μείωση κατά 15.78 %.

Οι χώρες με τη μεγαλύτερη συμβολή σε projects ΑΞΕ είναι οι παρακάτω⁶⁵.

1. Χονγκ Κονγκ, με 3,289 projects.

⁶⁴ Ο.π.

⁶⁵ Ο.π.

2. Ν. Κορέα, με 586 projects.
3. Ταϊβάν, με 533 projects.
4. ΗΠΑ, με 460 projects.
5. Ιαπωνία, με 336 projects.
6. Νησιά Virgin, με 301 projects.
7. Σιγκαπούρη, με 188 projects.
8. Δ. Σαμόα, με 105 projects.
9. Μακάο, με 99 projects.
10. Γερμανία, με 93 projects.
11. Ιταλία, με 83 projects.
12. Η. Βασίλειο, με 82 projects.

Αναφορικά με τις αξίες των projects για τις ίδιες περιόδους, υπάρχουν κάποιες διαφορές στην κατάταξη των χωρών⁶⁶. Πρώτο εξακολουθεί να βρίσκεται το Χονγκ Κονγκ, όμως τώρα έπονται τα Νησιά Virgin. Ακολουθούν η Σιγκαπούρη, η Ιαπωνία, η Ν. Κορέα και οι ΗΠΑ. Γενικά, μεγαλύτερη συμβολή σε κεφάλαια έχει η περιφέρεια της Ασίας και ακολουθούν οι χώρες – ελεύθερα λιμάνια, η ΕΕ και η Β. Αμερική.

Πίνακας 3^{ος}

Θέσεις Κίνας στον πίνακα με τις 50 κορυφαίες διμερείς σχέσεις αναφορικά με τις ροές ΑΞΕ. Τα ποσά αναφέρονται σε δισεκατομμύρια δολάρια. Κάποια δεδομένα μπορεί να αναφέρονται σε έτη διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται, όμως είναι τα πιο κοντινά διαθέσιμα.

Κατάταξη	Χώρα μητρικών	Χώρα υποδοχής	1985	1995	2005
2	Χονγκ Κονγκ	Κίνα	...	120	242
8	Κίνα	Χονγκ Κονγκ	0.3	28	164
33	ΗΠΑ	Κίνα	...	18	48
34	Ιαπωνία	Κίνα	...	19	47
43	Ταϊβάν	Κίνα	...	18	40
47	Νησιά Virgin	Κίνα	...	3	37

Πηγή: World Investment Report, UNCTAD, 2007, σελ. 20

⁶⁶ Ο.π.

Σχετικά με τους **βιομηχανικούς τομείς** της Κίνας, το 2007 τα projects των τριών τομέων της ήταν 37,871 και η αξία τους αντιστοιχούσε σε 74.77 δισεκατομμύρια δολάρια. Ο αριθμός των projects στην πρωτογενή βιομηχανία ήταν 1,048 αποτελώντας το 2.8 % των συνολικών projects και η αξία τους έφτασε τα 920 εκατομμύρια δολάρια αποτελώντας το 1.2 της συνολικής αξίας. Τα projects στη δευτερογενή βιομηχανία έφτασαν τα 20,087 αποτελώντας το 53 % του συνόλου, ενώ η αξία τους ανήλθε στα 42.85 δισεκατομμύρια δολάρια αποτελώντας το 57.3 της συνολικής αξίας. Στην τριτογενή βιομηχανία υπήρξαν 16,735 projects αντιπροσωπεύοντας το 44.29 % των συνολικών, ενώ η αξία τους έφτασε τα 30.99 δισεκατομμύρια αποτελώντας το 41.45 % της συνολικής αξίας των ξένων επενδύσεων.

Όσον αφορά τη **μορφή** των ΑΞΕ, την περίοδο από Ιανουάριο μέχρι Μάρτιο του 2008, η μορφή που κυριάρχησε ήταν αυτή της Επιχείρησης Εξολοκλήρου Ξένης Ιδιοκτησίας⁶⁷. Ο αριθμός αυτών των επιχειρήσεων για αυτήν την περίοδο έφτασε τις 5,678 επιχειρήσεις, δηλαδή μειώθηκε κατά 18.93 % από πέρσι που είχε ανέλθει στις 7.004 επιχειρήσεις. Ακολουθεί η Κοινοπραξία με 1,135 επιχειρήσεις, σημειώνοντας μείωση από πέρσι κατά 46.31 %, αφού είχαν φτάσει τις 2,114 επιχειρήσεις. Έπεται η Κοινοπραξία με Δέσμευση Συμβολαίου που το 2008 έφτασε τις 129 επιχειρήσεις, κατά 23.21 % λιγότερες από πέρσι που είχαν ανέλθει στις 168 επιχειρήσεις. Τέλος, ακολουθεί η Μετοχική Επιχείρηση με Ξένο Κεφάλαιο με μόλις 7 επιχειρήσεις, κατά 36.36 % λιγότερες από πέρσι που ήταν 11.

Μελετώντας την αξία της κάθε μορφής, την περίοδο πάλι Ιανουαρίου με Μάρτιο του 2008, η κατάταξη ήταν παρόμοια με αυτήν του αριθμού των επιχειρήσεων. Όμως, παρόλο που μειώθηκε ο αριθμός των επιχειρήσεων, η αξία ήταν κατά πολύ υψηλότερη από την προηγούμενη χρονιά. Εδώ, η μεγαλύτερη αύξηση της αξίας παρατηρήθηκε στη μορφή Μετοχικής Επιχείρησης με Ξένο Κεφάλαιο, που ήταν της τάξεως του 138.99 %. Ακολουθούν οι μορφές της Επιχείρησης Εξολοκλήρου Ξένης Ιδιοκτησίας με αύξηση 64.24 %, της Κοινοπραξίας με 51.96 % και της Κοινοπραξίας με Δέσμευση Συμβολαίου με 17.37 %.

⁶⁷ Ο.π.

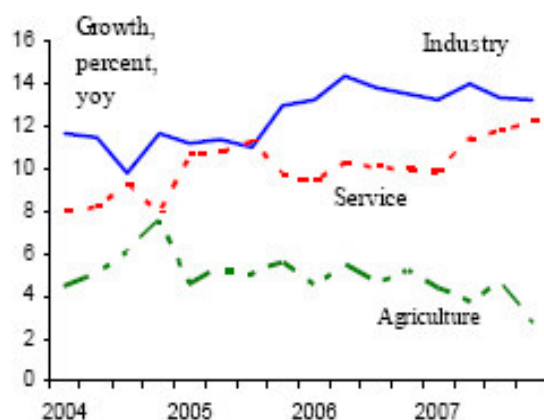
4.6 ΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥΣ⁶⁸

Οι παραγωγικοί τομείς είναι τρεις. Ο πρωτογενής τομέας που περιλαμβάνει την επεξεργασία των πρώτων και εμπεριέχει τους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, των δασών και της αλιείας. Ο δευτερογενής τομέας που περιλαμβάνει τομείς όπως η μεταποίηση και η βιομηχανία. Και τέλος, ο τριτογενής τομέας που αποτελείται από τομείς όπως ο τουρισμός και το εμπόριο.

Η Διεύθυνση Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Εξωτερικού Εμπορίου της Κίνας κάνει μία ανάλυση των τομέων χωρίζοντας τους σε τέσσερις κατηγορίες. Τοποθετεί σε μία κατηγορία τους τομείς της γεωργίας, των δασών, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, σε άλλη τη μεταλλευτική βιομηχανία, σε άλλη τον τομέα των κατασκευών και σε άλλη των υπηρεσιών.

Διάγραμμα 5°

Πορεία ανάπτυξης παραγωγικών τομέων

Πηγή: China Quarterly Update, World Bank, Φεβρουάριος 2008, σελ. 3.

Τα τελευταία χρόνια η κινεζική κυβέρνηση δίνει όλο και μεγαλύτερη σημασία στον **πρωτογενή τομέα**, με αποτέλεσμα τη γρήγορη ανάπτυξή του. Κατά την περίοδο του δέκατου Πενταετούς Προγράμματος δηλαδή κατά τα έτη 2001 με 2005 η αξία της παραγωγής του πρωτογενούς τομέα αυξανόταν

⁶⁸ Πηγή από τη σελίδα της Διεύθυνσης Διεθνών Επενδύσεων του Υπουργείου Εξωτερικού Εμπορίου της Κίνας στο ίντερνετ www.fdi.gov.cn

ετησίως κατά 15 %. Το 2005 η αξία της γεωργικής παραγωγής έφτασε τα 1.96 τρισεκατομμύρια γουάν. Η κτηνοτροφία διατήρησε και αυτή τη γρήγορη ανάπτυξη της, με συνολική παραγωγική αξία 1.3 τρισεκατομμυρίων γουάν που αποτελεί το 33.7 % της συνολικής αγροτικής παραγωγής. Στον τομέα των δασών τα τελευταία χρόνια έχουν επέλθει βελτιώσεις, αφού η κυβέρνηση έκανε επενδύσεις για την ανάπτυξη του. Η αλιεία επίσης διατηρεί τη γρήγορη ανάπτυξη της. Το 2005 η κινεζική παραγωγή προϊόντων αλιείας έφτασε τα 51 εκατομμύρια τόνους και η αξία των εξαγωγών αυτών των προϊόντων έφτασε τα 7.89 δισεκατομμύρια δολάρια, αποτελώντας το 30 % της αξίας των εξαγωγών προϊόντων του πρωτογενούς τομέα. Το ετήσιο εισόδημα των αλιέων ανήλθε περίπου στα 5,900 γουάν, σχεδόν 2,600 γουάν περισσότερο από αυτό ενός αγρότη.

Αναφορικά με τις ξένες επενδύσεις, η γεωργία, τα δάση, η κτηνοτροφία και η αλιεία προσέλκυσαν 1,058 projects ξένων επενδύσεων, δηλαδή το 2.4 % των συνολικών projects ξένων επενδύσεων. Η αξία των ξένων επενδύσεων έφτασε τα 3.8 δισεκατομμύρια δολάρια, αντιπροσωπεύοντας το 2.02 % της αξίας όλων των ξένων επενδύσεων.

Η **μεταλλευτική βιομηχανία** αποτελεί μία βασική βιομηχανία της οικονομίας της Κίνας, καθώς παρέχει πλούσιες ορυκτές πρώτες ύλες σε πολλούς τομείς και στηρίζει έτσι δυναμικά την οικονομία. Το 2006, η συνολική επένδυση στη βιομηχανία αυτή έφτασε τα 416.8 δισεκατομμύρια γουάν, μία αύξηση της τάξεως του 28.9 % σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Είναι χαρακτηριστικό ότι για την ίδια χρονιά η παραγωγή ακατέργαστου γαιάνθρακα έφτασε τα 2.38 δισεκατομμύρια τόνους, αργού πετρελαίου τα 184 εκατομμύρια τόνους και σιδηρομεταλλευμάτων τα 588 εκατομμύρια τόνους. Οι εισαγωγές και εξαγωγές ορυκτών ανήλθαν στα 383.9 δισεκατομμύρια δολάρια, αποτελώντας το 21.6 % του όγκου του ξένου εμπορίου της Κίνας.

Το 2006, υπογράφηκαν 208 προγράμματα ξένων επενδύσεων στη μεταλλευτική βιομηχανία, σημειώνοντας μία μείωση κατά 17.5 % από την προηγούμενη χρονιά. Τα προγράμματα αυτά αντιστοιχούσαν στο 0.5 % των συνολικών projects για τη χρονιά αυτή. Η αξία των ξένων επενδύσεων έφτασε τα 460 εκατομμύρια δολάρια, σημειώνοντας μία αύξηση της τάξεως του 29.7

% από την προηγούμενη χρονιά, αντιπροσωπεύοντας το 0.66 % της αξίας των συνολικών επενδύσεων.

Σήμερα, οι επενδύσεις στο μεταλλευτικό τομέα προσανατολίζονται σταδιακά προς τις κεντρικές και δυτικές περιφέρειες της χώρας, όπου βρίσκονται πλούσιες ορυκτές πηγές.

Από τον καιρό των μεταρρυθμίσεων και του ανοίγματος της οικονομίας της Κίνας, η δευτερογενής της **βιομηχανία** αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς, φτάνοντας στην τέταρτη θέση παγκοσμίως. Σήμερα, ως η βασική βιομηχανία της κινεζικής οικονομίας, η δευτερογενής ευθύνεται βασικά για την ανάπτυξη της κινεζικής οικονομίας και αποτελεί τη βάση για τον οικονομικό μετασχηματισμό.

Όσον αφορά τις ξένες επενδύσεις, η βιομηχανία βρίσκεται στην κορυφή όλων των βιομηχανιών. Το 2007, ο αριθμός των projects ξένων επενδύσεων σε αυτόν τον τομέα έφτασε τα 19,193, αποτελώντας το 50.68 %. Υπήρξε εντούτοις μείωση από την προηγούμενη χρονιά κατά 22.6 %. Η αξία των ξένων επενδύσεων ήταν 40.86 δισεκατομμύρια δολάρια, αποτελώντας το 54.65 % της συνολικής αξίας των ξένων επενδύσεων, 4.6 % λιγότερο από την προηγούμενη χρονιά.

Η βασική αποστολή της Κίνας κατά το νέο αιώνα είναι η εκβιομηχάνιση, δηλαδή η διαδικασία αύξησης του εργατικού δυναμικού στη βιομηχανία, με παράλληλη μείωση του εργατικού δυναμικού στον πρωτογενή τομέα. Αυτή τη στιγμή η Κίνα δεν ολοκληρώσει τη διαδικασία εκβιομηχάνισής της, αλλά βρίσκεται στο μεσαίο στάδιο. Με την ανάπτυξη της επιστήμης παγκοσμίως και την τεχνολογική πρόοδο, κύματα πληροφοριών ταξιδεύουν σε ολόκληρο τον κόσμο και έτσι η Κίνα έχει απομακρύνει τον παραδοσιακό τρόπο εκβιομηχάνισης. Η νέα εκβιομηχάνιση έχει πολλά πλεονεκτήματα όπως η ανεπτυγμένη επιστήμη και τεχνολογία, οι ικανοποιητικές οικονομικές αποδόσεις, η μειωμένη κατανάλωση πόρων, η μειωμένη περιβαλλοντική μόλυνση και το πλεονέκτημα της πλήρους χρήσης του εργατικού δυναμικού.

Στις μέρες μας, ο **τομέας των υπηρεσιών** παίζει έναν όλο και πιο σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη και υπάρχει τάση παγκοσμίως για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης να εντείνεται η παραγωγή σε

αυτόν τον κλάδο. Κοιτάζοντας την πορεία της οικονομικής ανάπτυξης πολλών χωρών, βλέπουμε ότι ο δρόμος προς την αλλαγή της δομής της βιομηχανίας είναι ο εξής. Το μερίδιο του αγροτικού τομέα στην οικονομία μειώνεται συνεχώς, η δευτερογενής βιομηχανία αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς κατά την περίοδο εκβιομηχάνισης, ενώ ο τομέας των υπηρεσιών διατηρεί σταθερές αποδόσεις με μικρή άνοδο και σταθεροποιείται σε κάποιο υψηλό επίπεδο. Ταυτόχρονα, το εργατικό δυναμικό μετακινείται από τον αγροτικό τομέα στη βιομηχανία και στον τομέα των υπηρεσιών, ενώ ο τομέας των υπηρεσιών καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο της οικονομίας.

Λόγω της γρήγορης ανάπτυξής της και της βελτιωμένης δομής της βιομηχανίας της, τα τελευταία χρόνια η Κίνα έχει κάνει σημαντική πρόοδο στη βιομηχανία υπηρεσιών. Από το 1978 που η συνολική αξία παραγωγής της Κίνας ήταν 88.16 δισεκατομμύρια δολάρια, το 2006 η αξία αυτή έφτασε τα 8.29 τρισεκατομμύρια δολάρια, δηλαδή αυξήθηκε κατά 94 φορές. Και το μερίδιο της τριτογενούς βιομηχανίας στο ΑΕΠ αυξήθηκε από 24.2 % στις αρχές του ανοίγματος της Κίνας σε περίπου 40 % σήμερα. Παράλληλα, το εργατικό δυναμικό του τομέα αυτού και το μερίδιο που καταλαμβάνει στο σύνολο των εργαζομένων διατηρεί μία σταθερή ανάπτυξη. Το 2005, 238 εκατομμύρια απασχολούνταν στη βιομηχανία υπηρεσιών, αποτελώντας το 31.4 των συνολικών εργαζομένων.

Αναφορικά με το άνοιγμα προς τον υπόλοιπο κόσμο, από τότε που η Κίνα εντάχθηκε στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, η βιομηχανία υπηρεσιών της ανοίχθηκε ακόμα περισσότερο. Εφαρμόστηκαν νέοι νόμοι και ρυθμίσεις για την εισροή ξένου κεφαλαίου σε σημαντικές περιοχές του εμπορίου υπηρεσιών. Ο τομέας των υπηρεσιών έκανε σημαντικά βήματα για τη βελτιστοποίηση του νομικού του συστήματος για την απορρόφηση ξένων επενδύσεων, τη βελτίωση της πολιτικής διαφάνειας, τη διεύρυνση του ανοίγματος και την αύξηση των ΑΞΕ. Το 2006, πραγματοποιήθηκαν 14,809 projects ξένων επενδύσεων, αξίας 26.3 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Ο αριθμός των projects αποτελεί το 35.7 % των συνολικών, ενώ η αξία τους το 37.95 % της συνολικής αξίας των ΑΞΕ.

4.7 ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΥΝΟΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΟΝΤΑΙ

Η κινεζική κυβέρνηση τον Ιούνιο του 1995 δημοσίευσε τις Διατάξεις για την Καθοδήγηση των Ξένων Επενδύσεων και το Βιομηχανικό Κατάλογο Ξένων Επενδύσεων⁶⁹. Τα project επιχειρήσεων σε αυτόν τον κατάλογο χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες: αυτά που ενθαρρύνονται, αυτά που επιτρέπονται, αυτά που αποθαρρύνονται και αυτά που απαγορεύονται. Στα τέλη του 1997, η κινεζική κυβέρνηση αναθεώρησε τον κατάλογο έτσι ώστε να συμβαδίζει με την ανάπτυξη της οικονομίας της. Ο αναθεωρημένος κατάλογος επεκτείνει την επενδυτική σκοπιά σε τομείς που ευνοούν την ανάπτυξη της χώρας. Ενσωματώνει τις αρχές συμμόρφωσης με τους στόχους διαρθρωτικής προσαρμογής, εισαγωγής εξελιγμένης τεχνολογίας και ενθάρρυνσης των ξένων επενδύσεων στις κεντρικές και δυτικές περιοχές της Κίνας.

Οι **τομείς** που ευνοούνται για ξένες επενδύσεις είναι οι παρακάτω:

- Νέες αγροτικές τεχνολογίες.
- Εκτενής ανάπτυξη της γεωργίας.
- Πηγές ενέργειας.
- Τηλεπικοινωνίες.
- Σημαντικές πρώτες ύλες.
- Νέες και υψηλές τεχνολογίες.
- Project προσανατολισμένα στις εξαγωγές και στα κέρδη που προέρχονται από ξένα συναλλάγματα.
- Εκτενής εκμετάλλευση και ανανέωση των πόρων. .
- Πρόληψη της περιβαλλοντικής μόλυνσης.
- Προώθηση των πλεονεκτημάτων των κεντρικών και δυτικών περιοχών της Κίνας.
- Τεχνολογική ανανέωση των παραδοσιακών βιομηχανιών.
- Ανάπτυξη projects έντασης εργασίας.

⁶⁹ Πηγή πληροφοριών από σελίδα internet:
www.china.org.cn/english/features/investment/36739.htm

Οι ξένες επενδύσεις απαγορεύονται σε projects που:

- Θέτουν σε κίνδυνο την κρατική ασφάλεια και δε συμβαδίζουν με το κοινό καλό.
- Προκαλούν περιβαλλοντική μόλυνση και καταστρέφουν τους φυσικούς πόρους.
- Χρησιμοποιούν μεγάλη έκταση αγροτικής γης.
- Θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την κανονική λειτουργία των στρατιωτικών εγκαταστάσεων.

Το Νοέμβριο του 2007 η Εθνική Επιτροπή Ανάπτυξης και Μεταρρύθμισης δημοσιοποίησε ένα νέο και σημαντικά αναθεωρημένο κατάλογο⁷⁰. Πριν από αυτήν την αναθεώρηση αναθεωρήσεις είχαν γίνει ξανά το 2002 και το 2004.

Ο **κατάλογος του 2007** εμπεριέχει 478 προτάσεις. Από αυτές οι 351 ενθαρρύνουν τις ξένες επενδύσεις, οι 87 τις αποθαρρύνουν και οι 40 αφορούν απαγορεύσεις. Οι **προτάσεις αυτές επηρεάζουν τις εξής βιομηχανίες.**

- **Οι φιλικές προς το περιβάλλον βιομηχανίες ενθαρρύνονται.** Αυτό θα συμβάλλει στην αειφόρο οικονομική ανάπτυξη.

Ο κατάλογος του 2007 ενθαρρύνει τις επενδύσεις στην οικονομία ανακύκλωσης, στην παραγωγή χωρίς μόλυνση, στην ανανεώσιμη ενέργεια, στην προστασία του περιβάλλοντος και στους πόρους που χρησιμοποιούνται για πολλές χρήσεις. Στη μεταλλευτική βιομηχανία και τα λατομεία η εκμετάλλευση σπάνιων μετάλλων και μη ανανεώσιμων πηγών οι επενδύσεις πλέον δεν ενθαρρύνονται ή ακόμα και απαγορεύονται. Η μεγάλης κλίμακας χρήση ενέργειας και φυσικών πηγών καθώς και η μεγάλης κλίμακας μόλυνση περιορίζονται ή απαγορεύονται.

- **Οι τραπεζικές και ασφαλιστικές εταιρίες ανοίγονται στους ξένους επενδυτές.**

Ο κατάλογος του 2007 ορίζει ότι οι ξένες μετοχές στις εταιρίες ασφαλειών ζωής δε θα πρέπει να υπερβαίνουν το 50 % των

⁷⁰ Πηγή πληροφοριών σελίδα internet: <http://www.btmbj.com/contents/en/business/2007-12/law/newguidance>

συνολικών. Η ξένη επένδυση σε εταιρίες ασφαλειών δε θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη από το ένα τρίτο των μετοχών. Το μερίδιο της ξένης επένδυσης δε θα πρέπει να υπερβαίνει το 49 % σε εταιρίες διαχείρισης ομολόγων. Οι εταιρίες προθεσμιακών συναλλαγών μπορούν να δεχτούν ξένες επενδύσεις αν το κινεζικό μέρος υπερισχύει στα μετοχικά δικαιώματα, κάτι το οποίο απαγορευόταν στον κατάλογο του 2004.

- **Περισσότεροι περιορισμοί στην κτηματαγορά.**

Ο κατάλογος του 2007 αυξάνει τους περιορισμούς σε αρκετές κατηγορίες κτηματομεσιτικών εταιριών, ενώ καταργεί τους περιορισμούς στην ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας θεματικών πάρκων. Παράλληλα διατηρεί τους περιορισμούς στην κατασκευή πρωτοκλασάτων ξενοδοχείων, επαύλεων, κτηρίων με γραφεία και διεθνών εκθεσιακών κέντρων.

- **Περιορισμοί στην παροχή και τη λειτουργία δικτύων ενέργειας.**

Ο κατάλογος του 2004 απαγορεύει την κατασκευή και λειτουργία δικτύων ενέργειας. Ο κατάλογος του 2007 περιορίζει την κατασκευή και διαχείριση εργοστασίων που κάνουν χρήση λιθάνθρακα των οποίων η εγκατεστημένη ισχύς είναι μικρότερη των 300,000 kW στο μικρό ενεργειακό δίκτυο στην επαρχία Xizang, Xinjiang, Hainan. Επιπλέον, περιορίζεται η χρήση λιθάνθρακα σε εργοστάσια με διπλή μονάδα παραγωγής.

- **Ενθάρρυνση τηλεπικοινωνιακών και μεταφορικών βιομηχανιών.**

Ο κατάλογος του 2007 ενθαρρύνει την επένδυση σε εκτενείς υποδομές που είναι απαραίτητες για τη συντήρηση των σιδηροδρόμων high-speed, inter-city, αλλά και το συμβατικό.

- **Πρώθηση των ξένων επενδύσεων σε εταιρίες προηγμένης τεχνολογίας, με παράλληλη βελτίωση των προοπτικών για τις κινεζικές βιομηχανίες.**

Ο κατάλογος του 2007 ενισχύει την υποστήριξη στις ξένες επενδύσεις σε επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, κατασκευής εξοπλισμού και σε αυτές που κάνουν χρήση νέων υλών και 522

ειδών προϊόντων που παλαιότερα ρυθμίζονταν. Για πρώτη φορά ο κατάλογος του 2007 περιλαμβάνει σύγχρονα logistics. Για κάποιες παραδοσιακές κινεζικές βιομηχανίες με πετπαιωμένες τεχνολογίες ο κατάλογος αυτός δεν ενθαρρύνει τις ξένες επενδύσεις.

4.8 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η Παγκόσμια Τράπεζα ορίζει μία ειδική ζώνη ως μία γεωγραφική περιοχή μέσα στο έδαφος μίας χώρας, όπου προωθούνται συγκεκριμένες οικονομικές δραστηριότητες μέσω μίας σειράς εργαλείων που δεν εφαρμόζονται γενικά στην υπόλοιπη χώρα. Σύμφωνα με τον Barry Naughton, η πολιτική των ειδικών ζωνών αποτέλεσε μία διαδικασία κατά τη οποία αλληπάλληλα τμήματα της οικονομίας αποσπώνται από τον κεντρικό σχεδιασμό⁷¹. Έτσι, η χρήση της ειδικής αυτής πολιτικής για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων λειτούργησε ως καταλύτης για την οικονομική μετάβαση της Κίνας. Διαφορετικά, ήταν πιθανό η χώρα να είχε πέσει σε μία παγίδα φαύλης ισορροπίας συνεχών πληθωριστικών πιέσεων, υψηλής και ασταθούς φορολόγησης, φοροδιαφυγής και μειωμένων κινήτρων για επένδυση, λόγω της έλλειψης ισχυρών θεσμικών φραγμών⁷². Στην Κίνα, η ιδέα των ειδικών ζωνών εφαρμόζεται ευρέως σε κάθε επίπεδο τοπικής κυβέρνησης. Σύμφωνα με επίσημους υπολογισμούς, το 2004 υπήρχαν πάνω από 6,000 τέτοιες ζώνες σε ολόκληρη τη χώρα⁷³. Από αυτές 227 δημιουργήθηκαν από την κυβέρνηση και περιλαμβάνουν:

- 5 ειδικές οικονομικές ζώνες.
- 54 ζώνες οικονομικής και τεχνολογικής ανάπτυξης.
- 53 ζώνες ανάπτυξης της βιομηχανίας υψηλής τεχνολογίας.
- 15 ζώνες ελεύθερου εμπορίου.
- 58 ζώνες εξαγωγικών διεργασιών.
- 14 ζώνες εγχώριας οικονομικής συνεργασίας.

⁷¹ "Growing out of the plan: Chinese economic reform, 1978 – 1993", Barry Naughton, Cambridge University Press, New York, 1995.

⁷² "Balanced or unbalanced development: Special economic zones as catalysts for transition", John Litwack, Yingyi Qian, Journal of Comparative Economics, τεύχος 26, σελ. 117-141

⁷³ Ministry of Land and Resources, 26 Νοεμβρίου 2004.

- 28 τουριστικές ζώνες και διακοπών.

Παρόλο που αυτές οι ζώνες διοικούνται από διαφορετικούς κυβερνητικούς φορείς, μοιράζονται τον κοινό στόχο της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και της προώθησης της εγχώριας οικονομίας. 1,346 ζώνες δημιουργήθηκαν από τις επαρχιακές διοικήσεις και οι υπόλοιπες από νομαρχίες και κωμοπόλεις, οι οποίες ποτέ δεν εγκρίθηκαν από τις κυβερνήσεις και τις επαρχιακές διοικήσεις⁷⁴.

Παρά το μικρό τους μέγεθος, οι ειδικές ζώνες έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση ΑΞΕ. Οι πέντε ειδικές οικονομικές ζώνες και οι 54 ζώνες οικονομικής και τεχνολογικής ανάπτυξης αποτελούν λιγότερο από το 1 % του συνολικού εδάφους της Κίνας⁷⁵. Εντούτοις, συνέβαλαν κατά 30 % στη συνολική εισροή ξένου κεφαλαίου για το 2004. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχουν επίσημα δεδομένα για τις υπόλοιπες ειδικές ζώνες, πιστεύεται ότι οι ειδικές ζώνες φιλοξενούν την πλειοψηφία των ΑΞΕ στην Κίνα.

Αναφορικά με τη σημασία των διαφόρων μορφών ειδικών ζωνών, από το 1985 μέχρι το 2004 το μερίδιο των πέντε οικονομικών ζωνών κυμαινόταν μεταξύ 10 και 14 %, όμως από το 1994 άρχισε να μειώνεται⁷⁶. Αντίθετα, οι Ζώνες Οικονομικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία στην προσέλκυση ΑΞΕ. Το μερίδιό τους αυξήθηκε είκοσι φορές από το 1985 που ήταν 0.9 % σε 22 % το 2004.

Υπάρχουν τρία θεσμικά **χαρακτηριστικά** που διευκολύνουν τις ειδικές ζώνες να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον που προσελκύει τα ξένα κεφάλαια⁷⁷.

- Οι ειδικές ζώνες διαθέτουν προνομιακό πολιτικό και οικονομικό κύρος, που τους παρέχει εξέχουσα εξουσία και πόρους για την εφαρμογή των οικονομικών πολιτικών. Οι ζώνες βρίσκονται συνήθως υπό τον άμεσο έλεγχο του δημάρχου και του αντιδημάρχου. Αυτό δεν εξασφαλίζει μόνο μία ευνοϊκή κατανομή των κυβερνητικών πόρων, αλλά επίσης διευκολύνει την ταχεία λήψη αποφάσεων σε δημοτικό επίπεδο.

⁷⁴ Ο.π.

⁷⁵ "Foreign direct investment and special zone policy in China", Yu Zheng, University of California, άρθρο για την Ετήσια Σύσκεψη του Αμερικανικού Συλλόγου Πολιτικής Επιστήμης, Αύγουστος 2007, Σικάγο, σελ. 6

⁷⁶ Zheng 2007, σελ. 6

⁷⁷ Zheng 2007, σελ. 8 – 15

Επιπλέον, οι ζώνες διαθέτουν μία ανεξάρτητη οικονομική εξουσία, που τις διευκολύνει να συγκεντρώνουν φορολογικά έσοδα και να αναλαμβάνουν οικονομική ευθύνη.

- Οι ειδικές ζώνες απολαμβάνουν κάποια ελευθερία κινήσεων για τον προσανατολισμό των επενδυτικών τους στόχων, λόγω της οικονομικής αποκέντρωσης. Για παράδειγμα, οι Ζώνες Οικονομικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης μπορούν να εγκρίνουν projects μέχρι 30 εκατομμυρίων δολαρίων, κάτι που κάνουν και οι επαρχιακές διοικήσεις. Επιπλέον, όπως και οι επαρχιακές διοικήσεις, οι ζώνες μπορούν να διαχειριστούν τις σταθερές επενδύσεις, τον πολεοδομικό σχεδιασμό, την ανάπτυξη της γης και τον καθορισμό των τιμών για την εκμίσθωση γης.
- Οι ειδικές ζώνες διαθέτουν μία εκσυγχρονισμένη οργανωτική δομή, κάτι που σημαίνει ότι η γραφειοκρατία εμπλέκεται λιγότερο εδώ από άλλες περιοχές που δεν εμπίπτουν σε ζώνες. Διαθέτουν μία απλοποιημένη γραφειοκρατική οργάνωση με ένα κεντρικό διοικητικό τμήμα, με αποστολή την προώθηση των επενδύσεων. Ένα άλλο βασικό τμήμα είναι αυτό της ανάπτυξης της γης και της κατασκευής υποδομών. Οι επαρχιακές διοικήσεις επίσης δημιουργούν κάποιες διοικητικές υπηρεσίες που είναι υπεύθυνες για τους δασμούς, τη φορολόγηση και την αδειοδότηση των επιχειρήσεων μέσα στις ζώνες για τη συντόμευση της διαδικασίας έγκρισης των επενδύσεων.

Χάρη σε αυτές λοιπόν τις θεσμικές συμφωνίες, οι ξένες επιχειρήσεις που εγκαθίστανται στις ειδικές ζώνες μπορούν να απολαύσουν φορολογικά προνόμια και να έχουν πρόσβαση σε ικανοποιητικές υποδομές και εγκαταστάσεις με πολύ χαμηλό κόστος. Η γραφειοκρατία μέσα σε αυτές είναι μειωμένη, έτσι ώστε οι ξένες εταιρίες μπορούν να ξεκινήσουν και να λειτουργήσουν τα projects τους με ευκολία. Όλα αυτά τα προνόμια, μαζί με το φθινό εργατικό δυναμικό, δημιουργούν ένα πολύ ελκυστικό επενδυτικό περιβάλλον για τις ξένες εταιρίες.

4.9 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

Το 2007 η κινεζική κυβέρνηση αποφάσισε να αυξήσει το φόρο των ξένων επιχειρήσεων στην Κίνα. Στόχος είναι η φορολογική ενοποίηση και ο τερματισμός δύο δεκαετιών προνομιακής φορολογικής μεταχείρισης των ξένων επιχειρήσεων, κάτι που είχε προκαλέσει προβλήματα στους εγχώριους βιομηχανικούς κύκλους⁷⁸. Οι προνομιακοί φόροι που ίσχυαν στο παρελθόν είχαν θεσπιστεί κατά τη δεκαετία του 1980 για να προωθήσουν τις ξένες επενδύσεις στην Κίνα⁷⁹. Έτσι, τα γενναιόδωρα φορολογικά κίνητρα είχαν τροφοδοτήσει μεγάλες εισροές κεφαλαίου και η Κίνα αποτελούσε μία από τις κορυφαίες χώρες προορισμού ξένων επενδύσεων. Σύμφωνα με στατιστικές, οι ξένες επιχειρήσεις απολάμβαναν έτσι φορολογική ελάφρυνση περίπου 50 εκατομμυρίων δολαρίων⁸⁰.

Στο παρελθόν οι φόροι των περισσότερων επιχειρήσεων από το εξωτερικό ήταν της τάξεως του 15 %, ενώ με το νέο νόμο μετατρέπεται σε 25 %. Παράλληλα μειώνεται ο φόρος των εγχώριων επιχειρήσεων από 33 % κατά μέσο όρο σε 25 %. Ο ενιαίος φόρος προκύπτει από το Νόμο για τη Φορολόγηση του Εισοδήματος των Επιχειρήσεων που τέθηκε σε ισχύ την 1-1-2008⁸¹.

Υπάρχει μία γενική ανησυχία ότι οι υψηλοί φόροι μπορεί να αποτρέψουν κάποιους ξένους επενδυτές από το να επενδύσουν στην Κίνα⁸². Εντούτοις, ο φόρος του 15 % για μία ειδική κατηγορία ξένων επιχειρήσεων συνεχίζει να ισχύει⁸³. Σε αυτήν την κατηγορία εμπίπτουν οι εταιρίες υψηλής

⁷⁸ "Tax hike on foreign companies in China", από την ιστοσελίδα <http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/1742411.cms>

⁷⁹ "China to end preferential tax rates for foreign companies", Greenberg Traurig, 2005, από την ιστοσελίδα www.gtlaw.com/pub/alerts/2005/0601.asp

⁸⁰ "End of tax breaks for foreign companies", China Daily, 30 Μαΐου 2005, από την ιστοσελίδα www.china.org.cn/english/2005/May/130396.htm

⁸¹ "China unveils implementation rules for new company tax law", International Tax Review, 12 Δεκεμβρίου 2007, από τη σελίδα www.internationaltaxreview.com/?Page=9&PUBID=210&ISS=24419&SID=699464&SM=&SearchStr

⁸² "Honeymoon tax period for foreign companies may soon be over", 13 Ιουνίου 2006, από τη σελίδα http://English.gov.cn/2006-06/13/content_308402.htm

⁸³ "Parliament adopts corporate income tax law", από τους Quan Xiaoshu, Che Yuming, Wang Mian, Xinhua, 19 Μαρτίου 2007, από την ιστοσελίδα www.chinese-embassy.org.uk/eng/zt/lhzt/npc/t304720.htm

τεχνολογίας και οι επιχειρήσεις από την Ταϊβάν, το Χονγκ Κονγκ και το Μακάο. Επίσης, για τις μικρές επιχειρήσεις ο φόρος είναι της τάξεως του 20 % αντί για 25 % που εφαρμόζεται σε μεσαίες και μεγάλες εταιρίες. Ακόμα για τις μικρές υπάρχει μία περίοδος χάριτος στην εφαρμογή της νέας φορολογίας αφού η αύξηση από 15 σε 20 % θα αναπυχθεί σταδιακά κατά τη διάρκεια πέντε χρόνων, δηλαδή θα αυξάνεται μόνο 1 % το χρόνο. Ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση θα υπάρχει και σε περιπτώσεις εταιριών που εξοικονομούν ενέργεια και εταιριών που προστατεύουν το περιβάλλον.

Με το παλιό φορολογικό καθεστώς υπήρχε ο φόρος “holiday” σύμφωνα με τον οποίο κάποιες νεοϊδρυθείσες εταιρίες εξαιρούνταν από τη φορολογική καταβολή για τα δύο πρώτα χρόνια και τα επόμενα τρία χρόνια είχαν έκπτωση φόρου κατά 50 %. Αυτές οι επιχειρήσεις υπό το νέο νόμο συνεχίζουν να επωφελούνται αυτού του προνομίου για όσο χρόνο έχει απομείνει, ενώ πλέον αυτό το προνόμιο καταργείται⁸⁴.

Αναφορικά με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο φόρο του 25 %, οι επενδύσεις είναι ακόμα ελκυστικές συγκρινόμενες με αυτές σε άλλες χώρες, αφού ο μέσος φόρος εισοδήματος των επιχειρήσεων σε 159 χώρες τα τελευταία χρόνια ήταν 28.6 %⁸⁵. Επιπλέον, και σε αυτήν την κατηγορία υπάρχει πενταετής μεταβατική περίοδος, κατά την οποία υπάρχει σταδιακή φορολογική αύξηση. Έτσι οι επιχειρήσεις που άλλοτε πλήρωναν φόρο 15 % το 2008 θα καταβάλουν φόρο της τάξεως του 18 %, το 2009 20%, το 2010 22 %, το 2011 24 % και από το 2012 και στο εξής 25 %⁸⁶.

Γενικά 30 κίνητρα που ίσχυαν υπό το παλαιό φορολογικό καθεστώς απολαμβάνουν μεταβατικά προνόμια. Όμως, μία επιχείρηση που απολαμβάνει μεταβατικά προνόμια και παράλληλα εμπίπτει σε κατηγορία που απολαμβάνει νέα προνόμια υπό το νέο νόμο δεν μπορεί να κάνει χρήση και των δύο προνομίων. Θα πρέπει να διαλέξει και να δηλώσει ποιο προνόμιο θέλει να απολαμβάνει⁸⁷.

⁸⁴ “2008 tax rate changes in China”, Mary K. Thomas, The Tax Adviser, 1 Δεκεμβρίου 2007, από την ιστοσελίδα www.allbusiness.com/legal/tax-law-tax-relief/5524151-1.html

⁸⁵ Όπως υποσημείωση 6.

⁸⁶ “China issues plethora of new tax rules”, International Tax Review, Απρίλιος 2008, από τη σελίδα www.internationaltaxreview.com/includes/magazine/PRINT.asp?SID=704430&ISS=24655&PUBID=35

⁸⁷ Όπως υποσημείωση 8.

Σύμφωνα με Κινέζους αξιωματούχους ο νέος νόμος δεν έχει ως σκοπό να θέσει περιορισμούς στις ξένες επιχειρήσεις. Ούτε η Κίνα θα καταργήσει τη στρατηγική προσέλκυσης ξένων επενδύσεων⁸⁸.

Οι ειδικοί πιστεύουν ότι η φορολογική μεταρρύθμιση είναι μία κίνηση προς την κατεύθυνση της ίσης μεταχείρισης των επιχειρήσεων που θα ενδυναμώσει την υπευθυνότητα της χώρας και θα την κάνει πιο ελκυστική σε ξένες επενδύσεις⁸⁹.

4.10 ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ, ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Σύμφωνα με πολλές μελέτες, υπάρχει μία στενή σχέση μεταξύ εξαγωγών και ανάπτυξης, μεταξύ άμεσων ξένων επενδύσεων και ανάπτυξης ή ακόμα και μία τριμερής σχέση μεταξύ ΑΞΕ, εξαγωγών και ανάπτυξης.

Για να κατανοήσουμε γιατί οι ΑΞΕ είναι σημαντικές για τη διαδικασία της ανάπτυξης, θα ήταν χρήσιμο να συγκρίνουμε τους ρόλους των ΑΞΕ και των εγχώριων επενδύσεων. Διαφέρουν σε δύο σημεία, παρόλο που και οι δύο μορφές επενδύσεων αποτελούν παροχές κεφαλαίου στην παραγωγική διαδικασία⁹⁰. Οι ΑΞΕ επιταχύνουν την ταχύτητα αφομοίωσης των τεχνολογιών γενικής χρήσεως στις χώρες υποδοχής. Επιπλέον, οι ΑΞΕ διαδίδουν νέες τεχνολογίες και τεχνογνωσία που δε διέθεταν προηγουμένως οι χώρες υποδοχής.

Τεχνολογία γενικής χρήσεως είναι μία τεχνολογική εφεύρεση που επηρεάζει ολόκληρο το παγκόσμιο οικονομικό σύστημα⁹¹. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, το διαδίκτυο και τα κινητά τηλέφωνα. Κάθε τέτοια τεχνολογία μπορεί να αυξήσει τη συνολική παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού και του κεφαλαίου, όμως χρειάζεται μεγάλο χρονικό διάστημα ώστε όλες οι χώρες να μπορέσουν να εκμεταλλευτούν αυτή τη δυνατότητα. Οι βιομηχανικές χώρες τείνουν να αποτελούν τους πρωτοπόρους στην υιοθέτηση αυτών των τεχνολογιών και οι

⁸⁸ Όπως υποσημείωση 6.

⁸⁹ Όπως υποσημείωση 6.

⁹⁰ "Economic growth in the presence of FDI: The perspective of newly industrializing economies", Shujie Yao, Kailei Wei, σειρά μελετών: η Κίνα και η παγκόσμια οικονομία, τεύχος 33, University of Nottingham, 2006, σελ. 2

⁹¹ Ο.π.

εμπειρία τους είναι χρήσιμη για τις χώρες που βρίσκονται υπό εκβιομηχάνιση, μέσω των ΑΞΕ.

Όσο για τη νέα τεχνολογία και τεχνογνωσία που φέρνουν μαζί τους οι πολυεθνικές επιχειρήσεις, αυτές αποτελούν ανεπτυγμένες τεχνολογίες που μπορούν να οδηγήσουν την παραγωγή της χώρας υποδοχής σε ένα νέο επίπεδο παραγωγής⁹². Σε αυτό το επίπεδο η ίδια με πριν ποσότητα παραγωγικών συντελεστών μπορεί να οδηγήσει σε υψηλότερα επίπεδα παραγωγής.

Τα τελευταία χρόνια η Κίνα χρησιμοποιεί τις ΑΞΕ σα μέσο για την υποστήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας. Διάφοροι μελετητές έχουν προσπαθήσει να βρουν τη σχέση μεταξύ ΑΞΕ και οικονομικής ανάπτυξης από διαφορετικές οπτικές. Ο Bhagwati ισχυρίζεται ότι ο όγκος και η αποδοτικότητα των ΑΞΕ ποικίλουν, ανάλογα με το αν η χώρα ακολουθεί μία πολιτική προώθησης των εξαγωγών ή στρατηγική αντικατάστασης των εισαγωγών⁹³. Άλλοι υποστηρίζουν ότι οι ΑΞΕ παίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη χωρών προσανατολισμένων στην προώθηση των εξαγωγών τους, παρά σε χώρες προσανατολισμένες στην αποκατάσταση των εισαγωγών⁹⁴. Καθώς η Κίνα έχει ακολουθήσει στρατηγική προώθησης των εξαγωγών, χρησιμοποιεί τις ΑΞΕ για να προωθήσει την ανάπτυξή της και να μειώσει το εισοδηματικό χάσμα με τις εκβιομηχανισμένες χώρες.

Η οικονομική σύγκλιση μπορεί να εξηγηθεί από το νόμο της μείωσης της απόδοσης των κεφαλαίων⁹⁵. Καθώς οι πλούσιες χώρες έχουν έναν υψηλότερο δείκτη κεφαλαίου / εργασίας από τις φτωχότερες, η επιπλέον επένδυση στις πλούσιες θα οδηγήσει σε μείωση του κεφαλαίου. Έτσι, οι πολυεθνικές τους θα επιδιώξουν να επενδύσουν στις φτωχότερες, όπου ο δείκτης κεφαλαίου / εργασίας είναι χαμηλότερος και τα αναμενόμενα κέρδη μεγαλύτερα. Αυτή η διαδικασία της διεθνούς κίνησης κεφαλαίου θα οδηγήσει σε δημιουργία θέσεων εργασίας στον αναπτυσσόμενο κόσμο και θα μειώσει το χάσμα των εισοδημάτων του από αυτά του ανεπτυγμένου κόσμου.

⁹² Ο.π.

⁹³ "Free trade: old and new challenges", Jagdish Bhagwati, *Economic Journal*, 1994, τεύχος 104, σελ. 231 – 246

⁹⁴ "Foreign direct investment and growth in EP and IS countries", V. N. Balasubramanyam, Mohammed Salisu, David Sapsford, *Economic Journal*, Ιανουάριος 1996, τεύχος 106, σελ. 92 – 105

⁹⁵ Yao και Wei, σελ. 4

Δεν είναι εύκολο για όλες τις χώρες να καλύψουν τη διαφορά τους με τις ανεπτυγμένες οικονομίες. Και η Κίνα μόνο όταν εφάρμοσε τις μεταρρυθμίσεις της και άνοιξε την οικονομία της μπόρεσε να προφθάσει τις δυτικές οικονομίες και να ανοίξει τις πόρτες της στη διεθνή οικονομία και στις ξένες επενδύσεις. Όπως βλέπουμε δηλαδή, υπάρχουν κάποια προαπαιτούμενα ώστε μία αναπτυσσόμενη χώρα να καταφέρει να προφθάσει τις εκβιομηχανισμένες χώρες. Σύμφωνα με τον Gregory Chow, οι απαραίτητες προϋποθέσεις είναι η εκπαίδευση και η συσσώρευση ανθρωπίνου δυναμικού, οι θεσμοί και η απελευθέρωση της αγοράς και η ικανότητα δημιουργίας ή υιοθέτησης νέων τεχνολογιών⁹⁶.

Αναφορικά με την τρίτη προϋπόθεση που μας ενδιαφέρει εδώ περισσότερο, για κάποια χώρα που άργησε να εισέλθει στο στάδιο της εκβιομηχάνισης, δεν είναι δυνατό, ούτε απαραίτητο να δημιουργήσει τις τεχνολογίες που απαιτούνται για τον εκσυγχρονισμό της⁹⁷. Αντίθετα, μία τέτοια χώρα έχει το πλεονέκτημα έναντι των ανεπτυγμένων ότι μπορεί να αποκτήσει τις ίδιες τεχνολογίες σε μικρότερο χρονικό διάστημα, χωρίς να δαπανήσει κεφάλαια για έρευνα και ανάπτυξη. Η απόκτηση της τεχνολογίας από τις χώρες που άργησαν να εισέλθουν στο στάδιο εκβιομηχάνισης μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους. Ένας είναι μέσω άμεσης εισαγωγής τεχνολογιών. Όμως, ένας περισσότερο διαδεδομένος τρόπος είναι μέσω των ΑΞΕ. Οι επενδυτές έχουν ισχυρά κίνητρα για να επενδύσουν γιατί θέλουν να εξασφαλίσουν μερίδιο αγοράς για τα προϊόντα τους στον αναπτυσσόμενο κόσμο, να παράγουν φθηνά και να επεκτείνουν τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα. Τα κίνητρα αυτά των επενδυτών αποτελούν τους προωθητικούς παράγοντες των ΑΞΕ. Για τις χώρες υποδοχής, οι ΑΞΕ είναι ο πιο άμεσος και αποδοτικός τρόπος για την απόκτηση τεχνολογιών δημιουργημένων στις πιο προηγμένες και αποτελούν ένα σημαντικό μηχανισμό σύγκλισης. Τα κίνητρα των χωρών υποδοχής αποτελούν τους παράγοντες προσέλκυσης των ΑΞΕ.

Όπως είπαμε, πολλοί μελετητές θεωρούν τις ΑΞΕ και τις εξαγωγές σαν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980,

⁹⁶ "China's economy: past performance and future prospects", Gregory Chow, έγγραφο που παρουσιάστηκε στο ετήσιο συνέδριο του Κινεζικού Οικονομικού Συνδέσμου στις 15 με 16 Μαρτίου του 2005.

⁹⁷ Yao και Wei, σελ. 4 – 6

ένας από τους πιο σημαντικούς λόγους που οι ξένες επιχειρήσεις επένδυσαν στην Κίνα ήταν ότι ήθελαν να πουλήσουν μεγάλο μέρος της παραγωγής τους στη διεθνή αγορά. Συνεπώς ένα μεγάλο μέρος των ΑΞΕ της Κίνας σχετίζεται με τις εξαγωγές. Το 1989 οι πολυεθνικές επιχειρήσεις στην Κίνα συντελούσαν λιγότερο από το 9 % των συνολικών εξαγωγών τις Κίνας, ενώ το 2003 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε σε 53 %. Σε κάποιους κλάδους δε υψηλής τεχνολογίας το 2000 ξεπέρασε το 90 %, και συγκεκριμένα στον κλάδο των ηλεκτρονικών κυκλωμάτων που έφτασε το 91 % και στον κλάδο των κινητών τηλεφώνων που έφτασε το 96 %⁹⁸. Πολλοί μελετητές θεωρούν ότι η συμμετοχή στο διεθνές εμπόριο επιτρέπει στις χώρες να εξειδικευτούν σε τομείς όπου διαθέτουν συγκριτικό πλεονέκτημα, οπότε υπάρχουν αμοιβαία οφέλη για όλους τους συμμετέχοντες σε αυτό. Για τις φτωχές χώρες, οι εξαγωγές και η απόκτηση ξένου συναλλάγματος αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για την εισαγωγή αγαθών, υπηρεσιών και τεχνολογίας από το εξωτερικό. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αυξάνεται η παραγωγικότητα των φτωχών χωρών. Όμως, οι ΑΞΕ αυξάνουν ακόμα περισσότερο την παραγωγικότητα, καθώς φέρνουν μαζί τους εκτός από ανεπτυγμένη τεχνολογία και τις πιο προηγμένες διοικητικές και οργανωτικές δεξιότητες⁹⁹. Επιπλέον, οι ΑΞΕ παρέχουν τα απαραίτητα κεφάλαια σε χώρες με έλλειψη εγχώριου κεφαλαίου που περιορίζει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική ανάπτυξη.

Όπως είδαμε, οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις της Κίνας υπήρξαν πολύ επιτυχημένες, αφού από το 1979 μέχρι και σήμερα οι ετήσιοι ρυθμοί ανάπτυξης είναι κατά μέσο όρο της τάξεως του 9 % περίπου. Η ανάπτυξη αυτή εξαρτήθηκε από τους εξής παράγοντες: πολυάριθμο εργατικό δυναμικό, αύξηση επενδύσεων, εξαγωγών και ΑΞΕ¹⁰⁰. Οι ανθρωπίνοι πόροι από το 1979 αυξάνονταν σταθερά, όμως λιγότερο από τις άλλες μεταβλητές. Η πορεία των τάσεων του ΑΕΠ, των εξαγωγών και των επενδύσεων ήταν παρόμοια. Μόνο οι ΑΞΕ αυξάνονται σημαντικά περισσότερο από τις άλλες μεταβλητές. Η πορεία των εξαγωγών, των επενδύσεων και της εργασίας

⁹⁸ World Investment Report, UNCTAD, 2003.

⁹⁹ Yao και Wei, σελ. 6

¹⁰⁰ Yao και Wei, σελ. 10

έχουν μακροχρόνια παρόμοια πορεία με την πορεία της αύξησης του ΑΕΠ, όμως η πορεία των ΑΞΕ έχουν ακόμα περισσότερο όμοια πορεία με το ΑΕΠ.

4.11 Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ

Η δημιουργία θέσεων εργασίας είναι αναμφισβήτητα μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η βελτίωση της ευημερίας επιτυγχάνεται ευκολότερα με τη σημαντική αύξηση των θέσεων εργασίας στη σύγχρονη βιομηχανία. Χωρίς αυτού του είδους την εργασία οι άνθρωποι είναι εξαναγκασμένοι να δουλεύουν στον αγροτικό τομέα κάτω από δύσκολες συνθήκες ή στον ανεπίσημο τομέα της οικονομίας.

Σύμφωνα με έρευνες οι ΑΞΕ έχουν θετικές επιπτώσεις στη δημιουργία θέσεων εργασίας στη χώρα υποδοχής. Επιπλέον, υπάρχουν θετικές έμμεσες επιπτώσεις στη δημιουργία θέσεων εργασίας στις εγχώριες επιχειρήσεις.

Καθώς η κινεζική οικονομία αναπτύσσεται με γρήγορους ρυθμούς και εισέρχονται όλο και περισσότερες πολυεθνικές επιχειρήσεις στην Κίνα, η δημιουργία θέσεων εργασίας μετατρέπεται σε σημαντική οικονομική πρόκληση. Το 2004, από τους συνολικά 752 εκατομμύρια εργαζομένους στην οικονομία της Κίνας 24 εκατομμύρια εργάζονταν σε πολυεθνικές εταιρίες¹⁰¹. Γενικά, η Κίνα είναι η χώρα υποδοχής πολυεθνικών εταιριών με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζόμενων σε θυγατρικές επιχειρήσεις¹⁰².

Ένας σημαντικός λόγος που η δημιουργία θέσεων εργασίας κρίνεται όλο και πιο απαραίτητη είναι η μείωση των θέσεων εργασίας στο δημόσιο τομέα λόγω του τερματισμού της λειτουργίας πολλών κρατικών επιχειρήσεων. Το εργατικό δυναμικό της Κίνας αποτελείται από 779 εκατομμύρια άτομα¹⁰³ και υπολογίζεται ότι τις επόμενες δεκαετίες θα αναπτύσσεται με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 1.3 %, καθιστώντας όλο και σημαντικότερο το ζήτημα της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Η κατάσταση περιπλέκεται περισσότερο από το μεγάλο αριθμό εργαζομένων που δουλεύουν στον ανεπίσημο τομέα της οικονομίας, αφού υπολογίζεται ότι δουλεύουν σε αυτόν το λιγότερο 85

¹⁰¹ World Investment Report, UNCTAD, 2007, σελ. 10

¹⁰² Ο.π.

¹⁰³ China Statistical Yearbook, Εθνική Υπηρεσία Στατιστικών Μελετών, 2006.

εκατομμύρια άτομα¹⁰⁴. Οπότε, θα ήταν πολύ ωφέλιμο για την ευημερία της Κίνας αυτά τα άτομα να εισέρχονταν στη σύγχρονη βιομηχανία της Κίνας.

Αναφορικά με τις επιπτώσεις των ΑΞΕ στην απασχόληση, αυτές διαφέρουν ανάλογα με το είδος των επιχειρήσεων. Σύμφωνα με έρευνα¹⁰⁵, η αύξηση των θέσεων εργασίας είναι σημαντική στις πολυεθνικές επιχειρήσεις και στις ιδιωτικές εγχώριες επιχειρήσεις και αρνητική στις δημόσιες επιχειρήσεις. Όσον αφορά τις έμμεσες επιρροές, οι ΑΞΕ μπορούν να αυξήσουν την απασχόληση μέσω ανάπτυξης σχέσεων με τις εγχώριες επιχειρήσεις, κάτι το οποίο συμβαίνει μέσω της αγοράς εγχώριων προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπλέον, είναι πιθανό οι ΑΞΕ να εισάγουν νέους και καλύτερης ποιότητας πόρους και τεχνολογίες, κάτι που θα βελτιώσει και την απόδοση των εγχώριων βιομηχανιών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι εγχώριες εταιρίες να γίνονται πιο ανταγωνιστικές να επεκτείνουν την παραγωγή και την απασχόλησή τους. Ένα αρνητικό αποτέλεσμα είναι η αύξηση του ανταγωνισμού για τις εγχώριες επιχειρήσεις, που τις αναγκάζει να εξέλθουν από την αγορά ή να μειώσουν το εργατικό τους δυναμικό. Αυτό συμβαίνει κυρίως όταν οι επιχειρήσεις προσανατολίζονται και στην εγχώρια αγορά. Δεδομένου ότι οι πολυεθνικές εταιρίες της Κίνας εξαγουν ένα πολύ μεγάλο μέρος της παραγωγής τους, αυτό το αποτέλεσμα δεν ισχύει σε μεγάλο βαθμό στην περίπτωση της.

Σχετικά με την επίδραση των ΑΔΕ στη διαμόρφωση των μισθών, πολλές μελέτες συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι η εγκατάσταση πολυεθνικών μέσα σε μία χώρα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των μισθών.

Κατά τη διαδικασία αναζήτησης αγοράς, τα χαμηλά εργατικά στάνταρ σε μία αναπτυσσόμενη χώρα δεν αποτελούν σημαντικό κίνητρο για να επενδύσει εκεί μια πολυεθνική επιχείρηση¹⁰⁶. Οι μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις συνήθως ενδιαφέρονται για την κοινωνική τους εικόνα, τόσο στην αγορά τους, όσο και σε αυτήν της χώρας υποδοχής τους. Αυτό έχει ως

¹⁰⁴ "China's labor markets on crossroad", Fang Cai, Meiyang Wang, Yang Du, China and World Economy, 2005, τεύχος 13, σελ. 32 – 46

¹⁰⁵ "FDI and job creation in China", Sune Karlsson, Nannan Lundin, Fredrik Sjöholm, Ping He, Ινστιτούτο Μελετών Βιομηχανικών Οικονομικών, Σουηδία, 2007, Working Paper No. 723, σελ. 4 – 5, 10 – 11

¹⁰⁶ "Wage-related labour standards and FDI in China: Some survey findings from Guangdong province", Minquan Liu, Luodan Xu, Liu Liu, Pacific Economic Review, 2004, τεύχος 9, σελ. 225 – 243

αποτέλεσμα να εφαρμόζουν πιθανώς στη χώρα υποδοχής της επιχείρησής τους τα ίδια στάνταρ με αυτά που εφαρμόζουν στη χώρα τους.

Στην Κίνα, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις έχουν υιοθετήσει στο σύνολό τους επίπεδα μισθών υψηλότερα από τις εγχώριες επιχειρήσεις, περιλαμβανομένων και των κρατικών επιχειρήσεων και των συλλογικών¹⁰⁷. Επιπλέον, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι οι εξολοκλήρου ξένες επιχειρήσεις έχουν καλύτερες μισθολογικές επιδόσεις από τις εταιρίες που αποτελούν κοινοπραξία κινέζων και ξένων επενδυτών. Θα πρέπει όμως να σημειώσουμε επίσης ότι η επενδυτική στρατηγική μίας εταιρίας επηρεάζει σε κάποιο βαθμό τη μισθολογική πολιτική μίας πολυεθνικής εταιρίας. Στην περίπτωση μίας εξολοκλήρου ξένης εταιρίας, ο αυξημένος εξαγωγικός προσανατολισμός τείνει να μειώνει τους μισθούς.

Όμως, εκτός από το γεγονός ότι οι πολυεθνικές επιχειρήσεις που εισέρχονται σε μία χώρα είναι πιθανό να προσφέρουν υψηλότερους μισθούς από τους εγχώριους, οι υψηλότεροι αυτοί μισθοί μπορεί επίσης να προκαλέσουν την αύξηση και των εγχώριων μισθών¹⁰⁸. Αυτό μπορεί να προκληθεί είτε από τον αυξημένο ανταγωνισμό στην εγχώρια αγορά εργατικού δυναμικού μεταξύ ξένων και εγχώριων επιχειρήσεων, είτε από την εισροή γνώσης από τις ξένες στις εγχώριες επιχειρήσεις.

¹⁰⁷ Ο.π.

¹⁰⁸ “The effect of Foreign Direct Investment on urban wage: An empirical examination”, Ying Ge, University of International Business and Economics, Πεκίνο, σελ. 6

5. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ, ΑΠΟΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

5.1 ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΑ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 2008

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν το σημαντικότερο αθλητικό γεγονός παγκοσμίως. Σε αυτό το γεγονός λαμβάνουν μέρος αθλητές από όλες τις χώρες του κόσμου με σκοπό την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης, της φιλίας και την ενίσχυση της ειρήνης. Εκτός όμως από τα οφέλη σε παγκόσμιο επίπεδο υπάρχουν και πολλά οφέλη για τη χώρα που διεξάγει κάθε φορά τους αγώνες, αφού της δίνεται η ευκαιρία να διευρύνει την επιρροή της παγκοσμίως και να προωθήσει την ανάπτυξή της.

Στις 13 Ιουλίου του 2001 η Κίνα ανακηρύχθηκε η διοργανώτρια χώρα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2008. Οι αγώνες θα διεξαχθούν συγκεκριμένα στο Πεκίνο τον Αύγουστο του 2008, ενώ θα ακολουθήσουν και οι Παραολυμπιακοί αγώνες το Σεπτέμβριο του ίδιου έτους. Το σύνθημα είναι «Νέο Πεκίνο, Μεγάλοι Ολυμπιακοί αγώνες» και τα θέματα είναι «Πράσινοι Ολυμπιακοί Αγώνες, Ολυμπιακοί Αγώνες Υψηλής Τεχνολογίας και Λαϊκοί Ολυμπιακοί Αγώνες»¹⁰⁹. Έτσι, οι αγώνες αυτοί θα αποτελέσουν το κίνητρο για τεχνολογική πρόοδο και περιβαλλοντική προστασία που θα ευνοήσει στο μέλλον τον κινεζικό λαό.

Οι προσδοκίες της Κίνας για τους Ολυμπιακούς Αγώνες είναι πολύ φιλόδοξες, αφού οι αγώνες που θα διοργανώσει αναμένεται να είναι από τους πιο μεγάλους σε θέμα επενδύσεων, αφού επιθυμεί να είναι αντάξιοι του μεγέθους της χώρας, του πληθυσμού της και της οικονομίας της. Τα μέσα ενημέρωσης αναφέρουν ότι η συνολική επένδυση θα φτάσει περίπου τα 50 δισεκατομμύρια δολάρια Αμερικής¹¹⁰.

¹⁰⁹ Big Report, Volume I, Preface, Beijing Organizing Committee for the games of the XXIX Olympiad.

¹¹⁰ "Signaling growth: China's major benefit from staging the Olympics in Beijing 2008", Holger Preuss, Harvard Asia Pacific Review.

Οι επενδύσεις στις υποδομές και η απόκτηση ξένου συναλλάγματος μέσω της κατανάλωσης κατά τη διάρκεια των αγώνων τροφοδοτούν μία βραχυχρόνια ραγδαία οικονομική άνοδο. Παρά τα δισεκατομμύρια δολάρια που θα δαπανηθούν, ο οικονομικός αντίκτυπος των Ολυμπιακών Αγώνων είναι παροδικός. Οι αγώνες απαιτούν συγκεκριμένες υποδομές, όπως τα στάδια, οι εγκαταστάσεις των ΜΜΕ και ασφάλεια υψηλού επιπέδου. Το Πεκίνο στην πραγματικότητα δε θα επωφεληθεί από το βραχυπρόθεσμο οικονομικό αντίκτυπο, αλλά από τις υποδομές που θα διατηρηθούν και μετά το τέλος των αγώνων. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει μακροπρόθεσμα οφέλη.

- Τα οικονομικά οφέλη λοιπόν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2008 είναι δύο ειδών¹¹¹. Πρώτον, μπορούν να δημιουργηθούν μακροπρόθεσμα πλεονεκτήματα για το Πεκίνο. Αυτό γίνεται μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας που προέρχεται από τον επιπρόσθετο τουρισμό, τις νέες επιχειρήσεις, τις επιπλέον εκθέσεις, συνέδρια και γεγονότα. Δεύτερον, η προβολή των Ολυμπιακών Αγώνων από τα ΜΜΕ προσφέρει μία μεγάλη ευκαιρία για την προώθηση των πλεονεκτημάτων που έχει αποκομίσει η Κίνα από τους αγώνες. Έτσι, βλέποντας αυτά τα πλεονεκτήματα επενδυτές από την Κίνα αλλά και τον υπόλοιπο κόσμο θα σκεφτούν σοβαρά να επενδύσουν εκεί.

Ας δούμε τώρα κάποιες ακόμα αντιλήψεις σχετικά με την πορεία της οικονομίας μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες όπως διατυπώνονται σε ένα άρθρο της εφημερίδας China Business Weekly¹¹².

Είναι αλήθεια ότι πολλές χώρες που διεξήγαγαν Ολυμπιακούς Αγώνες στο παρελθόν κατά τη διάρκεια πριν και κατά τους αγώνες απόλαυσαν οικονομική έκρηξη, ενώ μετά τους αγώνες αντιμετώπισαν οικονομική ύφεση. Στην περίπτωση της Κίνας οι περισσότεροι οικονομολόγοι και οικονομικοί αναλυτές υποστηρίζουν ότι δε χρειάζεται να υπάρχει ανησυχία. Μία αναπτυσσόμενη βιομηχανία υπηρεσιών και μία ωριμάζουσα μεσαία τάξη θα εξασφαλίσουν τη συνέχεια της ανάπτυξης. Επιπλέον, βιομηχανίες όπως αυτές

Ο Holger Preuss είναι καθηγητής στο Ινστιτούτο Αθλητικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο Johannes Gutenberg στην πόλη Mainz της Γερμανίας.

¹¹¹ Ο.π.

¹¹² "No worries to post-Olympic slowdown", Liu Jie, China Business Weekly, China Daily, 14 Απριλίου 2008.

που σχετίζονται με την περιβαλλοντική προστασία και την ανανεώσιμη ενέργεια θα δημιουργήσουν νέες και συνεχείς επενδυτικές ευκαιρίες.

Σύμφωνα με τον Chen Jian, γενικό γραμματέα του Συνδέσμου Οικονομικών Μελετών για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου, η Κίνα δε χρειάζεται να ανησυχεί για το ενδεχόμενο οικονομικής ύφεσης. Υποστηρίζει ότι το φαινόμενο αυτό ύφεσης κατά τη μεταολυμπιακή περίοδο, που οι ειδικοί ονομάζουν “Valley Effect” ή “V-low Effect”, προκαλείται από μία δραματική αύξηση των επενδύσεων την εποχή πριν τους αγώνες. Αυτή η αύξηση συνοδεύεται και από ραγδαία άνοδο της κατανάλωσης και των εισοδημάτων. Έτσι, κατά την εποχή μετά τους αγώνες οι επενδύσεις και η κατανάλωση συρρικνώνονται, που συχνά συνοδεύονται από μεγάλο οικονομικό βάρος για τη συντήρηση των αδρανών πλέον εγκαταστάσεων όπου διεξήχθησαν οι αγώνες. Όμως, κατά τον Chen, αυτό δεν πρόκειται να συμβεί στην περίπτωση της Κίνας. Γενικά, πολλοί ειδικοί πιστεύουν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες μπορούν να κάνουν θαύματα στην εικόνα μίας χώρας προς το εξωτερικό. Έτσι και ο Chen πιστεύει ότι είναι μία ευκαιρία να προβληθεί η πρόοδος της Κίνας σε όλους τους τομείς, κάτι που θα βελτιώσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών προς αυτήν τη χώρα.

Ο Seung Ho Park, πρόεδρος του μη κερδοσκοπικού Ινστιτούτου Οικονομικών Μελετών της Samsung, υποστηρίζει ότι αναμένεται μία οικονομική ανάπαυλα μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες, αλλά όλες οι χώρες έπειτα ανακάμπτουν. Η χώρα που διοργανώνει τους αγώνες αποκομίζει αρκετά οφέλη που σχετίζονται με την εθνική της εικόνα, τον ενθουσιασμό του λαού και την ποιότητα ζωής. Τονίζει ότι δε θα πρέπει να βλέπουμε μόνο την οικονομική διάσταση, αναφέροντας την Ιαπωνία και τη Ν. Κορέα σαν παραδείγματα. Παρά τις οικονομικές υφέσεις που αντιμετώπισαν αμέσως μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες εξελίχθηκαν σε δύο από τις μεγαλύτερες οικονομίες στην Ασία. Οι αγώνες μπορούν να προσφέρουν στις εγχώριες επιχειρήσεις μία παγκόσμια πλατφόρμα για την προώθηση των προϊόντων τους. Έτσι συνέβη για παράδειγμα με τη Sony, τη Honda, την Korean Air και τη Samsung που εξελίχθηκαν σε διεθνείς φέρμες μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Ιαπωνίας και της Ν. Κορέας. Ο Park πιστεύει ότι το ίδιο μπορεί να συμβεί σε εταιρίες όπως η Lenovo, η China Mobile, η Τράπεζα της Κίνας και η Air China.

Επιπλέον, η Κίνα είναι μία τεράστια αγορά που αναπτύσσεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς, οπότε υπάρχουν πολυάριθμες επενδυτικές ευκαιρίες σε κάθε περίπτωση. Αυτό συμβαίνει κυρίως στους τομείς των υποδομών, της ενέργειας, των κατασκευών και των υπηρεσιών.

Επιπρόσθετα, η Κίνα θα φιλοξενήσει μία σειρά διεθνών γεγονότων και συνεπώς σχεδιάζει μεγάλα project ακόμα και μετά την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων, τα οποία είναι πιθανό να επιταχύνουν την ανάπτυξη της οικονομίας. Αυτά περιλαμβάνουν το σιδηρόδρομο υψηλής ταχύτητας μεταξύ Πεκίνου και Σαγκάης αξίας 200 δισεκατομμυρίων yuan, το “South – North Water Project”, τη World Expo στη Σαγκάη το 2010 και τους Ασιατικούς Αγώνες στην πόλη Guangzhou το 2010.

Οι ειδικοί επίσης προβλέπουν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα αποτελέσουν το ξεκίνημα ενός νέου κεφαλαίου στην τριτογενή βιομηχανία της Κίνας, που περιλαμβάνει τους τομείς του τουρισμού, των οικονομικών, του πολιτισμού, των εκθέσεων, του αθλητισμού και της κτηματαγοράς. Ο τομέας των υπηρεσιών της Κίνας σήμερα συμβάλει στο 30 % του εθνικού ΑΕΠ, ποσοστό αρκετά μικρότερο από το 65 με 75 % του αντίστοιχου των ανεπτυγμένων χωρών.

Άλλες παρόμοιες αντιλήψεις για τη μεταολυμπιακή πορεία της οικονομίας της Κίνας καταγράφονται σε άρθρο της εφημερίδας People’s Daily¹¹³. Οι οικονομολόγοι υποστηρίζουν ότι η Κίνα λόγω του μεγάλου οικονομικού της μεγέθους και των άφθονων επενδυτικών δυνατοτήτων που προσφέρει δε θα αντιμετωπίσει οικονομική κάμψη.

Σύμφωνα με το Justin Yifu Lin, μέλος του 11^{ου} Εθνικού Λαϊκού Κογκρέσου, το μέγεθος της οικονομίας της Κίνας είναι πολύ μεγαλύτερο από αυτό άλλων χωρών που φιλοξένησαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες στο παρελθόν και αντιμετώπισαν οικονομική ύφεση μετά από αυτούς. Στην περίπτωση της Κίνας θα υπάρξουν πολλές επενδυτικές ευκαιρίες σε υποδομές και στην αναβάθμιση της τεχνολογίας, ενώ η αύξηση της κατανάλωσης και των ξένων επενδύσεων θα συνεχιστεί.

Κατά το Li Yining, εξέχων οικονομολόγο και πολιτικό σύμβουλο, ορισμένες χώρες αντιμετώπισαν ύφεση μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες

¹¹³ “Economists: China will not face recession after Olympic Games”, People’s Daily, 3 Μαρτίου 2008.

επειδή οι επενδύσεις μειώθηκαν, ενώ πολλοί άνθρωποι που δούλευαν για τους αγώνες έμειναν άνεργοι. Επιπλέον, η επιρροή των αγώνων χωρίς την υποστήριξη συγκεκριμένων βιομηχανιών μειώθηκε. Ωστόσο, η Κίνα δε θα αντιμετωπίσει τέτοια προβλήματα αφού βρίσκεται σε διαδικασία εκβιομηχάνισης.

WORLD EXPO 2010

Η Κίνα το Δεκέμβριο του 2002 εξελέγη η χώρα που θα διοργανώσει το 2010 μία από τις μεγαλύτερες εκθέσεις παγκοσμίως, την World Expo 2010¹¹⁴. Η World Expo έχει ιστορία πάνω από 150 χρόνων. Αποτελεί αστείρευτη πηγή νέων ιδεών, επινοήσεων και τεχνολογιών και έχει παίξει επίσης σημαντικό ρόλο στην πρακτική εφαρμογή τους. Επιπλέον, έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των διοργανωτριών χωρών, στη βελτίωση των διεθνών συναλλαγών και στην προώθηση της ανθρώπινης ανάπτυξης και του πολιτισμού¹¹⁵. Θεωρείται το τρίτο μεγαλύτερο γεγονός παγκοσμίως μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες και το Παγκόσμιο Κύπελλο¹¹⁶.

Το θέμα της έκθεσης είναι «Καλύτερη πόλη, καλύτερη ζωή» και έχει ως σκοπό να προωθήσει το ιδανικό μοντέλο πόλης για τον 21^ο αιώνα.

Η έκθεση θα διεξαχθεί από την 1^η Μαΐου μέχρι τις 31 Οκτωβρίου του 2010 και αναμένεται να παρευρεθούν 70 εκατομμύρια Κινέζοι καθώς και ξένοι επισκέπτες. Σε αυτή θα πάρουν μέρος συμμετέχοντες από όλον τον κόσμο στους οποίους η Κίνα θα παράσχει οικονομική βοήθεια και μέτρα για την ασφάλειά τους, καθώς και ό,τι άλλο χρειαστούν οι συμμετέχοντες, ιδιαίτερα οι αναπτυσσόμενες χώρες.

Όσον αφορά τα project το 2002 υπολογιζόταν ότι η συνολική επένδυση για την έκθεση θα ανερχόταν στα τρία δισεκατομμύρια δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών. Από αυτά το 43 % θα προερχόταν από κυβερνητικές πηγές, το 36 % από εταιρίες και το 21 % από τράπεζες. Σε όρους αξιοποίησης, το 58 % προορίζεται για από απόκτηση γης που περιλαμβάνει ήδη υπάρχουσα

¹¹⁴ Οι υπόλοιπες υποψήφιες χώρες ήταν η Ρωσία, το Μεξικό, η Πολωνία και η Κορέα.

¹¹⁵ "Chinese government fully supports Shanghai's bid for World Expo 2010", People's Daily Online, σελίδα internet <http://english.peopledaily.com.cn>

¹¹⁶ "China to host Expo 2010", BBC, 3 Δεκεμβρίου 2002.

βιομηχανική περιουσία και το 42 % για κατασκευή εγκαταστάσεων όπως το “World Expo Village” και το “Expo park”¹¹⁷.

Η έκθεση αναμένεται να δημιουργήσει επενδύσεις δισεκατομμυρίων δολαρίων. Η Σαγκάη θα προσελκύσει ξένα κεφάλαια κυρίως στον τομέα της νέας τεχνολογίας. Συγκεκριμένα οι επιχειρηματικές ευκαιρίες για τους επενδυτές περιλαμβάνουν τρεις κατηγορίες οι οποίες είναι οι εξής.

Πρώτον, όλες οι μορφές κατασκευαστικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που δημιουργούνται άμεσα για τη λειτουργία της έκθεσης¹¹⁸.

Δεύτερον, οι δραστηριότητες που έχουν σχέση με τη φήμη “World Expo”.

Τρίτον, όλες οι μορφές σχετικών δραστηριοτήτων που η πόλη θα κάνει ώστε να ανταποκριθεί σε αυτήν τη διοργάνωση, όπως να βελτιώσει το περιβάλλον της περιοχής και να κατασκευάσει τις απαραίτητες υποδομές.

5.2 ΔΥΝΑΜΕΙ ΑΠΟΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Παρά την πρόοδο που σημειώνει η Κίνα τα τελευταία χρόνια, υπάρχουν κάποια γεγονότα και κάποιες δυνάμεις που μπορεί να ανακόψουν την εντυπωσιακή πορεία της στο μέλλον αν συνεχίσουν να υπάρχουν για πολύ καιρό ακόμα και ακόμα χειρότερα αν ενταθούν. Κάποια από αυτά είναι τα παρακάτω.

- **Ανιση οικονομική ανάπτυξη**¹¹⁹.

Η πολιτική ανοίγματος και φιλελευθεροποίησης δημιούργησε σημαντικές οικονομικές ανισότητες μεταξύ των πόλεων και στην ύπαιθρο, αλλά και μεταξύ παράκτιων και ηπειρωτικών περιοχών. Αυτό γιατί οι μεταρρυθμίσεις εφαρμόστηκαν επιλεκτικά και έτσι δεν ωφελήθηκε το σύνολο της χώρας. Αυτές που επωφελήθηκαν από το άνοιγμα και ανέπτυξαν τον επιχειρηματικό τους τομέα ήταν οι παράκτιες περιοχές, οι οποίες και εντάχθηκαν στην παγκοσμιοποίηση. Οι εσωτερικές περιοχές αντίθετα δε συμπεριλήφθηκαν στις

¹¹⁷ “2010 Shanghai World Expo: A preliminary assessment of business opportunities for Hong Kong”, Hong Kong Trade Development Council, 5 Δεκεμβρίου 2002.

¹¹⁸ “The problems related to World Expo”, από την ιστοσελίδα www.investment.gov.cn

¹¹⁹ «Η Κίνα στην αυγή του 21^{ου} αιώνα: Η επιστροφή μίας δύναμης;», Stephanie Bessiere, μετάφραση Σταυρούλα Τσόγκα, εκδόσεις Κέδρος, 2007 η ελληνική έκδοση, σελ. 49.

μεταρρυθμίσεις και συνεχίζουν να εξαρτώνται από τις δημόσιες βιομηχανίες που απευθύνονται μόνο στην τοπική αγορά και δεν έχουν τις κατάλληλες υποδομές. Το διάστημα μεταξύ 1978 και 2002 το ΑΕΠ των παράκτιων περιοχών αυξήθηκε από 33 % σε 43 % του εθνικού συνόλου, ενώ αυτό των εσωτερικών μειώθηκε από 19 % σε 16 %.

Το 1999 ο Τζιάνγκ Ντζεμίν ξεκίνησε το πρόγραμμα «η κατάκτηση της δύσης» που αποσκοπεί στην ανάπτυξη των πιο φτωχών επαρχιών. Τα αποτελέσματα μέχρι σήμερα δεν είναι τα αναμενόμενα. Οι επενδυτές συνεχίζουν να αγνοούν τη Δ. Κίνα, παρά κάποια κίνητρα όπως φορολογικά, δημόσιες δαπάνες, δημιουργία υποδομών, φυσικοί πόροι κ.α. Το 97 % των ΑΞΕ στην Κίνα τα τελευταία δέκα χρόνια έγινε στις παράκτιες περιοχές.

- **Δημόσιος τομέας.**

Η μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα, των κρατικών επιχειρήσεων και των τραπεζών μέχρι σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί. Το 1996 το 26 % των κρατικών επιχειρήσεων παρουσίαζε απώλειες 50 %, με κύριους λόγους τα πολύ υψηλά κοινωνικά κόστη, την κακή διαχείριση, το πλεονάζον εργατικό δυναμικό, τη χαμηλή παραγωγικότητα κ.α.¹²⁰ Τα ελλείμματα αυτά χρηματοδοτούνται από τις κρατικές τράπεζες¹²¹. Αλλά και οι επιχειρήσεις που σημειώνουν κέρδη δε θα σημείωναν εάν δεν τους παρέχονταν δάνεια με χαμηλά επιτόκια, ακόμα και άτοκα. Αυτά τα μειονεκτήματα παραμένουν μέχρι και σήμερα.

- **Αυξανόμενη ανεργία¹²².**

Η ανεργία δεν κατανέμεται ομοιόμορφα σε όλη την Κίνα και αυτό προκαλεί κοινωνικές εντάσεις μεταξύ διάφορων περιοχών, αλλά και μεταξύ κατοίκων της ίδιας περιοχής. Συνεπάγεται δημιουργία τάξεων, γεωγραφικών εντάσεων και μαζικές μετακινήσεις πληθυσμού από την ύπαιθρο στις πόλεις. Αυτό μπορεί να αποσταθεροποιήσει την οικονομική και κοινωνική ισορροπία των πόλεων.

- **Επιδείνωση σινοαμερικανικών σχέσεων¹²³.**

¹²⁰ Ο.π. σελ. 52.

¹²¹ «Η στρατηγική της Κίνας: Επιχειρηματική στρατηγική σε μία ημιπαγκοσμιοποιημένη οικονομία», Πάνος Μουρδουκούτας, Υικο Arayma, μετάφραση Νικηφόρος Σταματάκης, εκδόσεις Σταμούλη, τόμος Β, 2006, σελ. 96

¹²² Bessiere 2007, σελ. 52.

Το πρόβλημα έγκειται στο ότι από τη μία μεριά η Κίνα προσπαθεί να κυριαρχήσει στη ΝΑ Ασία και από την άλλη οι ΗΠΑ προσπαθούν να ασκήσουν ηγεμονία στην ίδια περιοχή, κάτι που προκαλεί την ανησυχία της Κίνας.

Το ζήτημα της Ταϊβάν είναι το πιο σημαντικό πρόβλημα στις σινοαμερικανικές σχέσεις. Το μέλλον αυτής της χώρας εξαρτάται από τις σινοαμερικανικές σχέσεις και αποτελεί σοβαρό στρατηγικό διακύβευμα για τις δύο χώρες. Η υποχώρηση από τη μεριά των ΗΠΑ θα συνιστούσε αναγνώριση της κυριαρχίας του Πεκίνου στην Ταϊβάν. Για το Πεκίνο δε, η υποχώρησή του θα ήταν ταπείνωση και απειλή για την εσωτερική του σταθερότητα που απειλείται επίσης από τα ζητήματα του Θιβέτ και του Σιντσιάνγκ. Επιπλέον, από τον πορθμό της Ταϊβάν περνάει πάνω από το 70 % του πετρελαίου της Μ. Ανατολής με προορισμό την Ιαπωνία και τη Ν. Κορέα, οπότε ο έλεγχος του αποκτάει από το γεγονός αυτό μεγαλύτερη σημασία.

Σύμφωνα με έναν από τους πιο σημαντικούς αναλυτές της παγκόσμιας πολιτικής, το Zbigniew Brzezinski, στο ζήτημα του τι είναι και τι δεν είναι η Κίνα υπάρχει τεράστια σύγχυση στην Αμερική. Όμως, κυριαρχεί η εικόνα μίας εχθρικής Κίνας, που τη δεκαετία του 2020 θα αποτελέσει εκ των πραγμάτων την ισχυρότερη αντιαμερικανική δύναμη στον κόσμο. Παράλληλα όμως διαφαίνεται έστω και εντελώς φευγαλέα, η εικόνα μίας φιλικής Κίνας που θα μετατραπεί από τους Αμερικανούς επενδυτές σε ένα γιγαντιαίο Χονγκ Κονγκ¹²⁴.

- **Ενεργειακή εξάρτηση¹²⁵.**

Σύμφωνα με το Dai Yande, γενικό διευθυντή του Ινστιτούτου Ενεργειακών Μελετών, η ζήτηση για πετρέλαιο αυξάνεται σταθερά και είναι αναπόφευκτο ότι η εξάρτηση για πετρέλαιο σύντομα θα ξεπεράσει το 50 %. Οι εισαγωγές πετρελαίου θα διαρκέσουν προφανώς για μεγάλο χρονικό διάστημα λόγω των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας της Κίνας. Το 2006 η συνολική κατανάλωση πετρελαίου

¹²³ Ο.π. σελ. 109 – 114.

¹²⁴ «Η γεωστρατηγική τριάδα: Η συμβίωση με την Κίνα, τη Νέα Ευρώπη και τη Ρωσία», Zbigniew Brzezinski, μετάφραση Χρυσούλα Μεντζαλίρα, εκδόσεις Ευρασία, Νοέμβριος 2002, σελ. 17.

¹²⁵ “China’s dependence on imported oil increases”, Du Xiaoli, China Daily, 22 Ιουνίου 2007.

στην Κίνα ανήλθε στα 320 εκατομμύρια τόνους, ενώ 150 εκατομμύρια τόνοι προήλθαν από εισαγωγές.

Οι ρυθμοί ανάπτυξης της εγχώριας παραγωγής δεν ανταποκρίνονται στην όλο και αυξανόμενη ζήτηση, καθώς ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της ενεργειακής κατανάλωσης της Κίνας αγγίζει το 10 % τα τελευταία χρόνια. Η Κίνα έγινε καθαρός εισαγωγέας πετρελαίου πριν δέκα περίπου χρόνια και αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο καταναλωτή πετρελαίου παγκοσμίως μετά τις ΗΠΑ σύμφωνα με τα δεδομένα του 2002. Αναμένεται ότι μέχρι το 2010 η εξάρτηση της Κίνας σε πετρέλαιο θα φτάσει το 50 %, ενώ μέχρι το 2020 περίπου το 60 %, σύμφωνα με τη Μελέτη Ενεργειακής Ανάπτυξης της Κίνας για το 2007.

- **Περιβαλλοντικό πρόβλημα¹²⁶.**

Η περιβαλλοντική ρύπανση της Κίνας αποτελεί απειλή για ολόκληρο τον κόσμο και έκανε την εμφάνισή της ακόμα και πριν τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Σήμερα, ο μέσος Κινέζος χρήστης ενέργειας καταναλώνει πολύ λιγότερες ποσότητες από τους χρήστες των πιο εκβιομηχανισμένων χωρών του κόσμου. Η Κίνα όμως λόγω του μεγάλου πληθυσμού της και της ταχύτητας της οικονομικής της μεγέθυνσης έχει μεγάλη συμβολή στην παγκόσμια περιβαλλοντική ρύπανση. Οι μεγαλύτερες ποσότητες ενέργειας καταναλώνονται από τους κλάδους της χαλυβουργίας και της αυτοκινητοβιομηχανίας.

Κάποια επιπλέον προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κίνα είναι το δημογραφικό πρόβλημα, το δημοκρατικό ζήτημα, η αύξηση διαδηλώσεων που καταστέλλονται με βία, οι αυτονομιστικές προθέσεις της Ταϊβάν, οι εθνικές εντάσεις, το θιβετιανό ζήτημα, η Φαλουγκόνγκ, το ζήτημα της Σιντσιάνγκ,

5.3 ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, η οικονομική ανάπτυξη της Κίνας έχει σταματήσει να ακολουθεί τους ρυθμούς ρεκόρ που σημείωσε το 2007, ενώ οι τιμές των τροφίμων που συνεχώς αυξάνονται από το 2007

¹²⁶ «Κίνα Α.Ε.: Η πρόκληση της νέας υπερδύναμης για την Αμερική και τον κόσμο», D. C. Fishman, μετάφραση Νίκος Ρούσσος, εκδόσεις Κλειδάριθμος, 2006, σελ. 126 – 127

αυξάνουν τον πληθωρισμό¹²⁷. Το εμπορικό πλεόνασμα και αυτό των τρεχουσών συναλλαγών είναι πιθανό ότι θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα το 2007. Όμως, η μακροοικονομική πολιτική θα πρέπει να επιληφθεί του προβλήματος του αυξημένου πληθωρισμού, καθώς και να εκτονωθεί η πίεση των τιμών το 2008 ο πληθωρισμός δεν είναι πιθανό να πέσει σε χαμηλά επίπεδα.

Στις αρχές του 2008, η οικονομία της κίνας βρίσκεται σε άνοδο παρά την τριπλή απειλή που αντιμετωπίζει η οικονομία της. Η απειλή αυτή αποτελείται από τρία στοιχεία: την αποδυνάμωση της παγκόσμιας ανάπτυξης, την πιθανή εγχώρια αναθέρμανση και τον καταστροφικό αντίκτυπο των κακών καιρικών συνθηκών. Η παγκόσμια οικονομική ύφεση οφείλεται κυρίως στον αντίκτυπο της κρίσης των sub-prime στις ΗΠΑ. Εκτός αυτού, υπάρχει αστάθεια στις διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές, ενώ οι τιμές των ενεργειακών προϊόντων και των τροφίμων συνεχώς αυξάνονται. Σε εγχώριο επίπεδο, η Κίνα χτυπήθηκε από τις χειρότερες χιονοθύελλες σε διάστημα μισού αιώνα αυτό το χειμώνα ενώ προσπαθούσε να προλάβει μία εγχώρια οικονομική αναθέρμανση και να τιθασεύσει τον πληθωρισμό. Τα καιρικά φαινόμενα προκάλεσαν απώλειες τουλάχιστον 111.1 δισεκατομμυρίων γουάν, προξενώντας σοβαρές ζημιές στους αγρότες και τα νοικοκυριά. Η κατάσταση επιδεινώθηκε από τη σφοδρή άνοδο των τιμών των καταναλωτών. Ο δείκτης τιμών των καταναλωτών από 6.5 % το Δεκέμβρη, εκτινάχθηκε στο 7.1 % τον Ιανουάριο, ο γρηγορότερος ρυθμός αύξησης για πάνω από έντεκα χρόνια.

Αναφορικά με το εμπορικό πλεόνασμα της Κίνας, το Φεβρουάριο μειώθηκε δραματικά. Συγκρινόμενο με το Φεβρουάριο του 2007, είναι χαμηλότερο κατά 63 %. Οι εισαγωγές της Κίνας το Φεβρουάριο υπερτερούσαν κατά 35 % από τον προηγούμενο Φεβρουάριο, λόγω κυρίως της αυξημένης ζήτησης για πρώτες ύλες και παραγωγικό εξοπλισμό¹²⁸. Οι εξαγωγές αντίθετα, μετά από μία αύξηση της τάξεως του 26 % τον Ιανουάριο, το Φεβρουάριο αυξήθηκαν μόλις κατά 6.5 %. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι εξαγωγές προς τις ΗΠΑ μειώθηκαν κατά 5 % το Φεβρουάριο, ενώ οι εισαγωγές αμερικανικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 33 %. Πάντως, αυτή η αύξηση των εισαγωγών από τις ΗΠΑ μπορεί να βοηθήσει την Κίνα να μειώσει

¹²⁷ China Quarterly Update, Παγκόσμια Τράπεζα, Ιανουάριος 2008.

¹²⁸ "China's trade surplus in dramatic fall", Tania Branigan, The Guardian, 10 Μαρτίου 2008.

την αύξηση του πληθωρισμού. Επίσης, οι αναλυτές δεν αναμένουν μία ευρύτερη ύφεση της οικονομίας, αλλά πιστεύουν ότι η οικονομία θα ανακάμψει σύντομα.

Σχετικά με την πορεία της οικονομίας για το υπόλοιπο έτος, υπάρχουν διάφορες απόψεις, και ευσίωνες και δυσσίωνες¹²⁹.

Από τη θετική πλευρά έχουμε τις ακόλουθες απόψεις.

- Ο Dominique Strauss – Kahn, γενικός διευθυντής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ανακοίνωσε το Φεβρουάριο ότι το ΔΝΤ αναμένει ότι παρά την κρίση των sub-prime οικονομία της Κίνας θα αναπτυχθεί φέτος κατά 10 %.
- Η Παγκόσμια Τράπεζα, ενώ αρχικά είχε εκτιμήσει ότι το ΑΕΠ το 2008 θα αυξηθεί κατά 10.8 % από την προηγούμενη χρονιά, το Φεβρουάριο μείωσε αυτήν την εκτίμηση κατά 1.2 ποσοστιαίες μονάδες¹³⁰. Συγκεκριμένα, υπολογίζει ότι το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 9.6 %, λόγω του ότι υπάρχουν μακροοικονομικές προκλήσεις όπως ο πληθωρισμός.
- Ο Fan Jianping, οικονομολόγος του Εθνικού Κέντρου Πληροφόρησης, υποστήριξε ότι τα θεμέλια της κινεζικής οικονομίας όπως έχουν διαμορφωθεί τα τριάντα χρόνια μεταρρυθμίσεων είναι αρκετά ισχυρά και δεν μπορούν εύκολα να κλονιστούν. Έτσι εκτίμησε ότι η ανάπτυξη της Κίνας για το 2008 θα είναι της τάξεως του 10.5 %. Πρόσθεσε ότι ο αντίκτυπος των καιρικών φαινομένων θα είναι πρόσκαιρος και περιορισμένος και θα βοηθήσει στον κατευνασμό της υπερθέρμανσης της οικονομίας.

Από την αρνητική πλευρά έχουμε τις παρακάτω απόψεις.

- Κατά το Wang Jian, μακροοικονομικό αναλυτή της Εθνικής Επιτροπής ανάπτυξης και Μεταρρύθμισης, η Κίνα αντιμετωπίζει τον κίνδυνο στασιμοπληθωρισμού, δηλαδή μίας περιόδου με πληθωρισμό σε συνδυασμό με οικονομική ύφεση.
- Κατά το Ha Jiming, επικεφαλής οικονομολόγο της Διεθνούς Κινεζικής Εταιρίας Κεφαλαίου, η οικονομία της Κίνας θα διατηρήσει τη γρήγορη

¹²⁹ "Voices on 2008 outlook for China's economy", People's Daily, 21 Φεβρουαρίου 2008.

¹³⁰ "World Bank cuts 2008 GDP growth for China to 9.6 %", People's Daily, 4 Φεβρουαρίου 2008.

ανάπτυξή της τα επόμενα οχτώ με δέκα χρόνια όμως με διακυμάνσεις που είναι πιθανό να συμβούν το 2008 και 2009.

Αναφορικά με τις επιδόσεις της Κίνας στην προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων, η εικόνα είναι θετική παρά την αύξηση των φόρων από 15 % για τις ξένες επιχειρήσεις σε 25 %¹³¹. Παρότι ο αριθμός των νεοϊδρυθέντων πολυεθνικών επιχειρήσεων στην Κίνα μειώθηκε του τρεις πρώτους μήνες του 2008 από την αντίστοιχη περίοδο του 2007, η αξία των ΑΞΕ το 2008 είναι πολύ μεγαλύτερη από την αντίστοιχη του 2007. Αυτό είναι ένα καλό σημάδι, αφού δείχνει ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις αυξάνουν τις επενδύσεις τους σε μεγάλα projects. Η Κίνα είναι και θα παραμείνει σύμφωνα με το διευθυντή του Κέντρου Μελετών για τις Πολυεθνικές Επιχειρήσεις του Υπουργείου Εμπορίου, Wang Zhile, μία ελκυστική αγορά για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις. Αυτό λόγω του μεγάλου μεγέθους της αγοράς της, της ικανότητά της για μαζική παραγωγή και του χαμηλού κόστους.

Σχετικά με το μέλλον της κινεζικής οικονομίας, ο επικεφαλής οικονομολόγος και υπηρεσιακός πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας Justin Yifu Lin, εξέφρασε πρόσφατα την αισιοδοξία του λέγοντας ότι θα συνεχίσει να αναπτύσσεται με ρυθμούς 8 με 10 % τα επόμενα 20 με 30 χρόνια¹³². Επίσης, πιστεύει ότι μέχρι το 2030, η κινεζική οικονομία θα είναι μεγαλύτερη από αυτήν των ΗΠΑ και το κατά κεφαλήν εισόδημα της Κίνας θα είναι το 30 με 50 % αυτού των ΗΠΑ. Αυτά τα συμπεράσματα τα στηρίζει σε τέσσερις λόγους. Πρώτον, η Κίνα εξακολουθεί να διαθέτει τεχνικό δυναμικό για την περαιτέρω ανάπτυξή της. Ως αναπτυσσόμενη χώρα, διαθέτει το πλεονέκτημα της εισαγωγής και χρήσης ανεπτυγμένης τεχνολογίας από άλλες χώρες για τη δική της τεχνολογική ανάπτυξη. Δεύτερον, οι κινεζικές αποταμιεύσεις βρίσκονται ακόμα σε υψηλά επίπεδα, οπότε υπάρχουν χρήματα για νέες επενδύσεις. Τρίτον, υπάρχει το πλεονέκτημα του εργατικού δυναμικού που μπορεί να κινηθεί από τομέα σε τομέα. Και τέλος, η Κίνα από μόνη της

¹³¹ "FDI in China up 61 % in first quarter", China Daily, 11 Απριλίου 2008.

¹³² "World Bank economist says Chinese economy will continue to grow", Xuefei Chen, People's Daily, 21 Φεβρουαρίου 2008.

αποτελεί μία πολύ μεγάλη αγορά, οπότε μπορεί και να πουλήσει τα προϊόντα της στην εγχώρια αγορά και στο εξωτερικό.

Η Economist Intelligence Unit σε μία μελέτη της για την πορεία της κινεζικής οικονομίας το διάστημα 2008 με 2012, προβλέπει ότι η αύξηση του ΑΕΠ παρότι θα επιβραδυνθεί θα παραμείνει εντυπωσιακή και από 11.4 % το 2007 θα φτάσει το 8.4 % το 2012¹³³. Επίσης, αναμένει ότι η εγχώρια ζήτηση θα αυξηθεί, καθώς η κατανάλωση ενισχύεται από τη σημαντική αύξηση των μισθών. Επιπλέον, προβλέπει ότι το πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών θα μειωθεί καθώς θα μειωθούν οι εξαγωγές.

Η Κίνα ανήκει σε ένα μπλοκ μεγάλων αναπτυσσόμενων χωρών¹³⁴ που σύμφωνα με κάποιες εκτιμήσεις θα μπορέσουν να βρεθούν στην κορυφή της παγκόσμιας οικονομίας μέχρι τα μέσα του 21^{ου} αιώνα¹³⁵. Καθώς αυτές οι οικονομίες αναπτύσσονται αναμένεται να παρουσιαστούν διαφορές στις οικονομικές επιδόσεις των εταιριών που βρίσκονται εντός αυτών, όπως και στα επιχειρηματικά τους περιβάλλοντα.

¹³³ Economist Intelligence Unit, 7 Μαρτίου 2008.

¹³⁴ Το Bloc of Large Developing Countries, BRICs, αποτελείται από τις εξής χώρες: Κίνα, Βραζιλία, Ρωσία και Ινδία.

¹³⁵ "Dreaming with BRICs: the path to 2050" Wilson και Purushothaman, Goldman Sachs Global Economic Paper, 2003.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μελετώντας τα στοιχεία που παραθέσαμε στο κεντρικό σώμα της εργασίας μπορούμε τώρα να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα σχετικά με τις επιδράσεις που επιφέρει η ίδρυση πολυεθνικών εταιριών στην Κίνα, τόσο στην οικονομία της Κίνας, όσο και στις ίδιες τις πολυεθνικές.

Στην περίπτωση των επιδράσεων των πολυεθνικών εταιριών στην οικονομία της Κίνας, μπορούμε να αναφέρουμε ότι λειτούργησαν καταλυτικά στην ανάπτυξή της.

Με το άνοιγμα της κινεζικής οικονομίας άρχισαν να εισρέουν στην αγορά της Κίνας πολυεθνικές εταιρίες από την Ασία αρχικά και αργότερα από τον υπόλοιπο κόσμο, προσφέροντας πολύτιμα κεφάλαια για την ανάπτυξή της. Πλέον, η Κίνα αποτελεί τον πρώτο προορισμό για τη δημιουργία θυγατρικών επιχειρήσεων, οπότε η εισροή κεφαλαίου είναι μεγαλύτερη από ποτέ. Επιπλέον, μέσω της φορολόγησης των επιχειρήσεων η Κίνα αποκτά κάποια απαραίτητα κεφάλαια που συνεισφέρουν στην περαιτέρω ανάπτυξή της.

Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις όμως εκτός από κεφάλαια φέρνουν μαζί τους και νέα ανεπτυγμένη τεχνολογία, καθώς και την ανάλογη τεχνογνωσία για την εφαρμογή της. Με την επιτυχημένη υιοθέτηση αυτών των νέων τεχνολογιών υποβοηθάται ακόμα περισσότερο η πορεία προς την ολοκλήρωση της εκβιομηχάνισης της Κίνας.

Εισερχόμενες στην αγορά της Κίνας οι πολυεθνικές επιχειρήσεις έχουν ανάγκη από εργατικό δυναμικό που θα στελεχώσει τις πολυάριθμες συνήθως θέσεις εργασίας τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργείται αυξημένη προσφορά εργασίας και να προσφέρονται θέσεις εργασίας σε άνεργους Κινέζους, καθώς και σε αγρότες και άτομα που προηγουμένως εργάζονταν στον άτυπο τομέα της οικονομίας. Έτσι, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις συμβάλουν με αυτόν τον τρόπο στη μείωση των κοινωνικών εντάσεων και στην προώθηση της ευημερίας της Κίνας και του λαού της.

Παράλληλα, οι πολυεθνικές προσφέρουν ένα ακόμα πλεονέκτημα στο εργατικό δυναμικό της Κίνας, την αύξηση των μισθών του. Αυτό κυρίως γιατί οι πολυεθνικές συνηθίζουν στη χώρα που επενδύουν να ακολουθούν την ίδια μισθολογική τακτική με αυτήν που ακολουθούν στη χώρα της μητρικής τους. Αυτό για χώρες με χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα είναι πολύ θετικό διότι με αυτόν τον τρόπο όχι μόνο προσφέρεται ένα ικανοποιητικό μισθολόγιο, αλλά και γιατί συμπαρασύρονται και οι εγχώριες επιχειρήσεις και προσφέρουν υψηλότερους μισθούς.

Στο θέμα της επίδρασης του περιβάλλοντος της Κίνας στην ανάπτυξη των πολυεθνικών συμπεραίνουμε από την ανάλυση που κάναμε τα εξής.

Η Κίνα καταρχήν προσφέρει μία τεράστια αγορά 1.3 δισεκατομμυρίων πολιτών, με εισοδήματα μεν σχετικά χαμηλά σε σύγκριση με τον παγκόσμιο μέσο όρο, όμως συνεχώς αυξανόμενα. Επίσης, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις μπορούν να βρουν μέσα σε αυτήν τη μεγάλη αγορά και μεγάλο αριθμό εργατικού δυναμικού, όχι μόνο φθηνού αλλά και σχετικά ποιοτικού. Όπως είδαμε, όλο και περισσότεροι Κινέζοι αποκτούν κάποιο ικανοποιητικό επίπεδο εκπαίδευσης και ταυτόχρονα πολλοί φοιτητές από το εξωτερικό που σπουδάζουν στην Κίνα μετά τις σπουδές τους εργάζονται παραμένουν εκεί.

Εκτός όμως από πολυπληθής η αγορά της Κίνας και γενικότερα η οικονομία της έχει πολύ καλές επιδόσεις. Διαθέτει από τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης παγκοσμίως, αφού το ΑΕΠ της τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται με εντυπωσιακούς ρυθμούς, ακόμα και διψήφιους. Επίσης, διαθέτει σημαντικό πλεόνασμα στο εξωτερικό της ισοζύγιο, το οποίο διαμορφώνει με σημαντικές χώρες της παγκόσμιας οικονομίας όπως οι ΗΠΑ και οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτές οι ικανοποιητικές επιδόσεις δίνουν τη σιγουριά καλών αποδόσεων στις πολυεθνικές εταιρίες που επενδύουν στην Κίνα, περιμένοντας ανάπτυξη ανάλογη με αυτήν της οικονομίας. Επιπλέον, λόγω του εξαγωγικού προσανατολισμού της οικονομίας της Κίνας, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις αναμένουν ότι θα μπορούν να διαθέσουν τα προϊόντα τους εκτός από την αγορά της Κίνας και σε άλλες αγορές παγκοσμίως με βάση αυτήν.

Οι πολυεθνικές επίσης επωφελούνται από το καθεστώς των ειδικών ζωνών που υπάρχουν σε ολόκληρη την Κίνα. Αυτές οι ζώνες έχουν ως σκοπό την προώθηση των επενδύσεων σε συγκεκριμένες περιοχές σε

συγκεκριμένους τομείς. Προσφέρουν στις πολυεθνικές πολλά οφέλη, όπως οι προνομιακές ρυθμίσεις και οι φορολογικές ελαφρύνσεις.

Ακόμα, στις πολυεθνικές προσφέρεται ένα περιβάλλον περιφερειακής και διεθνούς συνεργασίας, αφού η Κίνα συμμετέχει στους σημαντικότερους διεθνείς οργανισμούς και σε περιφερειακούς οργανισμούς με άλλες ασιατικές χώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αισθάνονται οι επενδυτές περισσότερο ασφαλείς, αφού επενδύουν σε μία χώρα ενταγμένη στο διεθνές περιβάλλον, που σέβεται τους διεθνείς κανονισμούς και ρυθμίσεις. Επίσης, η συμμετοχή σε κάποιους οργανισμούς εγγυάται ευνοϊκές ρυθμίσεις για τις επιχειρήσεις όχι μόνο της Κίνας, αλλά και για τις ξένες επιχειρήσεις που επενδύουν σε αυτήν. Πολύ σημαντικό βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση τα τελευταία χρόνια αποτελεί η ένταξη της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου, το σημαντικότερο οργανισμό σε θέματα εμπορίου και επίλυσης εμπορικών διαφορών.

Αυξημένη σημασία για την περαιτέρω προώθηση των επενδύσεων στην Κίνα έχουν και κάποια διεθνή γεγονότα που θα λάβουν χώρα στην Κίνα το προσεχές χρονικό διάστημα και στο άμεσο μέλλον. Κάποια από αυτά είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες του Πεκίνου το 2008 και η διεθνής έκθεση "World Expo" που θα διεξαχθεί στη Σαγκάη το 2010. Αυτά τα γεγονότα για να διεξαχθούν χρειάζονται αυξημένα κεφάλαια και επενδύσεις, οπότε δημιουργούν ευκαιρίες για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις για επενδύσεις κυρίως στους τομείς υψηλής τεχνολογίας.

Αναφορικά με το μέλλον της κινεζικής οικονομίας και των άμεσων ξένων επενδύσεων που πραγματοποιούνται στην Κίνα, όπως φαίνεται θα συνεχιστεί η καλή πορεία τους, αφού οι βάσεις στις οποίες στηρίζονται είναι γερές και έχουν δημιουργηθεί με προσπάθειες αρκετών δεκαετιών. Σύμφωνα με πολλές προβλέψεις, η οικονομία της Κίνας σε μερικές δεκαετίες θα μπορέσει να ξεπεράσει ακόμα και την οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών. Βέβαια θα πρέπει να έχουμε κατά νου και κάποιους αποσταθεροποιητικούς παράγοντες όπως είδαμε, που παραμονεύουν και μπορεί να δράσουν αρνητικά σε αυτήν την εντυπωσιακή πορεία. Οπότε το μέλλον μόνο μπορεί να δείξει την ακριβή πορεία της κινεζικής οικονομίας και των ΑΞΕ μέσα σε αυτήν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1^ο

11^ο ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΕΘΝΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2006 – 2010

Οι κύριοι στόχοι του προγράμματος είναι οι παρακάτω.

- **Σταθερή ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας.**

Αυτό με τη σειρά του περιλαμβάνει τους ακόλουθους στόχους.

 - Διατήρηση μίας ετήσιας ανάπτυξης του ΑΕΠ της τάξεως του 7.5 % και διπλασιασμός του κατά κεφαλήν ΑΕΠ του 2000.
 - Δημιουργία 45 εκατομμυρίων επαγγελματικών ευκαιριών για τους κατοίκους των πόλεων, αλλά και για τους αγρότες.
 - Διατήρηση της σταθερότητας των τιμών.
 - Διατήρηση του ισοζυγίου μεταξύ των διεθνών εσόδων και των δαπανών.
- **Βελτιστοποίηση και αναβάθμιση της βιομηχανικής διάρθρωσης.**
 - Οι βιομηχανικές, παραγωγικές και επιχειρηματικές δομές θα πρέπει να γίνουν πιο αποτελεσματικές.
 - Η προστιθέμενη αξία της τριτογενούς βιομηχανίας θα πρέπει να αυξηθεί κατά 3 % στο ΑΕΠ, με μία αύξηση του εργατικού της δυναμικού της τάξεως του 4 % στο συνολικό εργατικό δυναμικό.
 - Βελτίωση της ικανότητας για καινοτομίες και αύξηση του ποσοστού των δαπανών για επιστημονική έρευνα κατά 2 % στο ΑΕΠ.
 - Ανάπτυξη εταιριών με ανεξάρτητα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και εταιριών αναγνωρισμένου κύρους.
 - Ανάπτυξη της διεθνούς ανταγωνιστικότητας.
- **Μείωση της χρήσης μη ανανεώσιμων πηγών.**
 - Η ενεργειακή κατανάλωση ανά μονάδα του ΑΕΠ θα πρέπει να μειωθεί κατά 20 %.
 - Η κατανάλωση νερού ανά μονάδα βιομηχανικής προστιθέμενης αξίας θα πρέπει να μειωθεί κατά 30 %.
- **Βελτίωση της ικανότητας για βιώσιμη ανάπτυξη.**
 - Μειωμένη χρήση του νερού, της ενέργειας και των σημαντικών φυσικών πόρων.

- Έλεγχος της τάσης για επιδείνωση του οικολογικού περιβάλλοντος.
- Μείωση της συνολικής ποσότητας των ρύπων κατά 10 %.
- Αύξηση της δασικής έκτασης σε 20 %.
- Έλεγχος της εκπομπής αερίων.
- **Τελειοποίηση του συστήματος της οικονομίας της αγοράς.**
 - Επίτευξη σημαντικής προόδου στη μεταρρύθμιση της διοίκησης, των κρατικών επιχειρήσεων, των χρηματοοικονομικών, της φορολογίας και της τραπεζικής.
 - Βελτίωση της ικανότητας εποπτείας της αγοράς και της κοινωνικής διαχείρισης.
 - Συντονισμός του ανοίγματος και της εγχώριας ανάπτυξης και προώθηση της ανοιχτής οικονομίας σε ένα νέο επίπεδο.
- **Περαιτέρω βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.**
 - Ετήσια αύξηση της τάξεως του 5 % του κατά κεφαλήν εισοδήματος των κατοίκων των αστικών περιοχών, αλλά και των αγροτών.
 - Μία γενική ανάπτυξη της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αστικών και αγροτικών περιοχών.
 - Σημαντική βελτίωση των συνθηκών στέγασης, επικοινωνίας, πολιτισμού και περιβάλλοντος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2^ο

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ Η ΚΙΝΑ

ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ – ASIAN DEVELOPMENT BANK

Η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης ιδρύθηκε το 1966 και η έδρα της είναι η Μανίλα. Μέλη της είναι 67 χώρες, εκ των οποίων 48 είναι χώρες που ανήκουν στην Ασία και τον Ειρηνικό, ενώ 19 είναι από άλλα μέρη της υφελίου¹³⁶.

Σκοπός της είναι η μείωση της φτώχειας στην Ασία και στον Ειρηνικό, μία περιοχή που περιλαμβάνει τα δύο τρίτα των φτωχότερων ανθρώπων στον κόσμο. Δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή βοήθειας των 1.9 δισεκατομμυρίων ανθρώπων στην περιοχή που ζουν με λιγότερο από 2 δολάρια τη μέρα. Συμβάλει με την παροχή δανείων χαμηλού επιτοκίου, με εγγυήσεις, με επιχορηγήσεις, με επενδύσεις στον ιδιωτικό τομέα και με γνώση και συμβουλές για την κατασκευή υποδομών και τη βελτίωση των απαραίτητων υπηρεσιών όπως η υγεία και η εκπαίδευση.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΣΑΓΚΑΗΣ – SHANGHAI COOPERATION ORGANIZATION¹³⁷

Ο SCO είναι ένας διακυβερνητικός διεθνής οργανισμός, που ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2001 στη Σαγκάη από τη Δημοκρατία του Καζακστάν, τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, τη Δημοκρατία του Κιρζιστάν, τη Ρωσική Ομοσπονδία, τη Δημοκρατία του Τατζικιστάν και τη Δημοκρατία του Ουζμπεκιστάν.

Οι κύριοι στόχοι του SCO είναι οι εξής.

- Ενδυνάμωση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και των καλών γειτονικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών.

¹³⁶ “Our vision: an Asia and Pacific free of poverty”, Asian Development Bank, από την ιστοσελίδα www.adb.org

¹³⁷ “Brief introduction to the Shanghai Cooperation Organization”, Shanghai Cooperation Organization, από την ιστοσελίδα www.sectsc.org

- Προώθηση ικανοποιητικής συνεργασίας στους τομείς πολιτικής, εμπορίου, οικονομίας, επιστήμης, τεχνολογίας, πολιτισμού, εκπαίδευσης, ενέργειας, μεταφορών, τουρισμού, περιβαλλοντικής προστασίας, καθώς και άλλους.
- Κοινές προσπάθειες για τη διατήρηση και τη διασφάλιση της ειρήνης, της ασφάλειας και της σταθερότητας στην περιοχή και για την εγκαθίδρυση μίας νέας, δημοκρατικής, δίκαιης και λογικής διεθνούς τάξης.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΝΑ ΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ – ASEAN REGIONAL FORUM¹³⁸

Στο 26^ο υπουργικό συμβούλιο του ASEAN που έγινε στη Σιγκαπούρη στις 23 με 25 Ιουλίου του 1993 αποφασίστηκε η ίδρυση της ARF. Τα μέλη είναι 25, μεταξύ των οποίων και η Κίνα.

Οι σκοποί της δημιουργίας της είναι οι εξής.

- Η προώθηση επικοινωνητικού διαλόγου και συμβουλευτικής σε θέματα πολιτικής και ασφάλειας κοινού ενδιαφέροντος για τα μέλη.
- Η παροχή ικανοποιητικής συμβολής προς την κατεύθυνση της οικοδόμησης εμπιστοσύνης στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού.

ΖΩΝΗ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ASEAN ΚΑΙ ΚΙΝΑΣ – ASEAN AND CHINA FREE TRADE AREA¹³⁹

Στην ετήσια σύνοδο της ASEAN και της Κίνας το Νοέμβριο του 2001, τα δύο μέρη αποφάσισαν να αναλάβουν μία φιλόδοξη πρωτοβουλία για την εγκαθίδρυση μίας διμερούς ζώνης ελευθέρων συναλλαγών μέχρι το 2010. Στις 4 Νοεμβρίου του 2002 κατά την ετήσια σύσκεψη που διεξήχθη στην Καμπόντια, η ASEAN και η Κίνα υπέγραψαν τη Συμφωνία Πλαίσιο για Ικανοποιητική Οικονομική Συνεργασία. Η ACFTA είναι η μεγαλύτερη ζώνη ελευθέρων συναλλαγών παγκοσμίως, αφού μόνο με τα δεδομένα του 2003

¹³⁸ “The ASEAN Regional Forum”, από την ιστοσελίδα www.aseanregionalforum.org

¹³⁹ “Breifing paper on the establishment of the ASEAN – China Free Trade Area”, Δασμολογικό Συμβούλιο, Δημοκρατία των Φιλιππίνων, 18 Φεβρουαρίου 2003.

περιέχει 1.7 δισεκατομμύρια καταναλωτές, έχει ΑΕΠ αξίας περίπου δύο τρισεκατομμυρίων δολαρίων και αξία διεθνών συναλλαγών 1.23 τρισεκατομμυρίων.

Η Συμφωνία πλαίσιο περιλαμβάνει ένα προοίμιο και δεκαέξι άρθρα και λειτουργεί ως το υπόβαθρο για την εγκαθίδρυση της ζώνης ελευθέρων συναλλαγών. Μέχρι το 2010 οι έξι ιδρυτικές χώρες¹⁴⁰ της ASEAN και μέχρι το 2015 οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες¹⁴¹ της ASEAN πρέπει να έχουν δημιουργήσει αυτή τη ζώνη.

Οι **στόχοι** της συμφωνίας είναι οι παρακάτω.

- Ενδυνάμωση και βελτίωση της οικονομικής εμπορικής και επενδυτικής συνεργασίας μεταξύ των μερών.
- Σταδιακή ελευθέρωση και προώθηση του εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών, όπως επίσης και η δημιουργία ενός διαφανούς, φιλελεύθερου και αποδοτικού επενδυτικού περιβάλλοντος.
- Εύρεση νέων περιοχών και η ανάπτυξη κατάλληλων μέτρων για στενότερη οικονομική συνεργασία μεταξύ των μερών της ζώνης ελευθέρων συναλλαγών.
- Διευκόλυνση μίας ικανοποιητικής οικονομικής ένταξης των νεότερων χωρών μελών της ASEAN και η γεφύρωση του αναπτυξιακού χάσματος μεταξύ των μερών.

Ειδικότερα στον **τομέα των επενδύσεων** που μας ενδιαφέρει περισσότερο σε αυτήν την εργασία τα μέλη συμφώνησαν¹⁴² τα παρακάτω.

- Την έναρξη διαπραγματεύσεων για τη σταδιακή απελευθέρωση του επενδυτικού καθεστώτος.
- Την ενδυνάμωση της συνεργασίας στον τομέα των επενδύσεων, τη διευκόλυνση των επενδύσεων και τη βελτίωση της διαφάνειας των επενδυτικών κανόνων και ρυθμίσεων.
- Την προστασία των επενδύσεων.

¹⁴⁰ Μπρούνι, Ινδονησία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη και Ταϊλάνδη.

¹⁴¹ Καμπόντζια, Λάος, Μιανμάρ και Βιετνάμ.

¹⁴² "Framework Agreement on Comprehensive Economic Co-Operation Between ASEAN and the People's Republic of China", ASEAN, Phnom Penh, 5 Νοεμβρίου 2002.

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ – ASIA AND PACIFIC
ECONOMIC COOPERATION¹⁴³**

Η APEC δημιουργήθηκε το Νοέμβριο του 1989 ως ένα ανεπίσημο φόρουμ μεταξύ δώδεκα χωρών του ειρηνικού, όμως στη συνέχεια εξελίχθηκε σε έναν από τους κυριότερους περιφερειακούς οργανισμούς με εικοσιένα μέλη¹⁴⁴ μεταξύ των οποίων και η Κίνα. Ο πληθυσμός της περιοχής όπου εκτείνεται η ισχύς του οργανισμού είναι 2.6 δισεκατομμύρια άτομα περίπου, δηλαδή σχεδόν το 40 % του πληθυσμού της γης, ενώ το ΑΕΠ των χωρών μελών αποτελεί το 56 % περίπου του παγκόσμιου ΑΕΠ¹⁴⁵. Αξίζει να σημειώσουμε ότι το εμπόριο που διεξάγουν οι χώρες μέλη αποτελεί το 48 % του παγκόσμιου εμπορίου.

Από την ίδρυσή της APEC αποτελεί διαρκώς την πιο οικονομικά δυναμική περιοχή του κόσμου. Από την πρώτη δεκαετία της δημιουργίας της, οι χώρες μέλη της συνεισέφεραν στο 70 % της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης και η APEC διαρκώς επισκίαζε τον υπόλοιπο κόσμο, ακόμα και κατά τη διάρκεια της ασιατικής κρίσης.

Οι χώρες μέλη της APEC συνεργάζονται ώστε να διατηρήσουν την οικονομική τους ανάπτυξη μέσω δεσμεύσεων για απελευθέρωση του εμπορίου και επενδυτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις. Με τη σταδιακή μείωση των δασμών και των υπόλοιπων εμποδίων στο εμπόριο τα μέλη της APEC έχουν γίνει πιο αποδοτικά και οι εξαγωγές έχουν αυξηθεί δραματικά.

Οι ΗΠΑ συνεργάζονται στενά με την APEC και τη θεωρούν ένα σημαντικό μέρος των δεσμεύσεων τους στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού. Κατά την οπτική των ΗΠΑ η APEC είναι το πιο ελπιδοφόρο μέσω για την επίτευξη μεγαλύτερου ανοίγματος της περιφερειακής οικονομίας, ενθαρρύνοντας την οικονομική ανάπτυξη, την ενίσχυση της ευημερίας και τις ευκαιρίες που προσφέρονται σε ολόκληρη την περιοχή. Η APEC παραμένει το πρωτεύον μέσο για την Αμερική για τη βελτίωση της οικονομικής συνεργασίας

¹⁴³ Πηγή από την ιστοσελίδα www.apec.org

¹⁴⁴ Αυστραλία, Μπρούναι, Καναδάς, Χιλή, Κίνα, Χονγκ Κονγκ, Ινδονησία, Ιαπωνία, Κορέα, Μαλαισία, Μεξικό, Ν. Ζηλανδία, Ν. Γουινέα, Περού, Φιλιππίνες, Ρωσία, Σιγκαπούρη, Ταϊπέι, Ταϊλάνδη, ΗΠΑ και Βιετνάμ.

¹⁴⁵ Πηγή από την ιστοσελίδα <http://usinfo.state.gov>

και του εμπορίου, καθώς και για την επενδυτική απελευθέρωση στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού.

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗΣ – ASIA AND EUROPE MEETING¹⁴⁶

Το Νοέμβριο του 1994, η Σιγκαπούρη και η Γαλλία πρότειναν τη διεξαγωγή συνδιάσκεψης κορυφής μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ασίας, με σκοπό την εξεύρεση νέας μορφής συνεργασίας μεταξύ των δύο περιοχών. Ως αποτέλεσμα αυτής της πρότασης το Μάρτιο του 1996 διεξήχθη στην Μπανγκόγκ η πρώτη διάσκεψη της ASEM.

Η πρώτη ASEM συνένωσε τις δεκαπέντε χώρες μέλη της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με δέκα ασιατικές χώρες¹⁴⁷, μεταξύ των οποίων και την Κίνα. Με τη διεύρυνση της ΕΕ το Μάιο του 2004, η ASEM του 2004 διευρύνθηκε ώστε να περιλαμβάνει τα δέκα νέα κράτη μέλη της ΕΕ¹⁴⁸, καθώς επίσης και τρεις νέες ασιατικές χώρες¹⁴⁹. Στην ASEM του 2006 αποφασίστηκε η προσχώρηση στη συνδιάσκεψη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας από την ευρωπαϊκή πλευρά και της Ινδίας, της Μογγολίας, του Πακιστάν και της Γραμματείας της ASEAN από την ασιατική.

Από το 1996 συνδιασκέψεις κορυφής πραγματοποιούνται κάθε δύο χρόνια. Στην πρώτη ASEM αποφασίστηκε οι συζητήσεις στα πλαίσια της συνδιάσκεψης να γίνονται μεταξύ των Υπουργών Εξωτερικών Υποθέσεων και των Υπουργών Οικονομικών, ανάλογα με το θέμα συζήτησης. Οι υπουργικές συνδιασκέψεις υποστηρίζονται από τακτικές συνδιασκέψεις ανωτάτων αξιωματούχων.

Εκτός από τις επίσημες διασκέψεις, σχεδόν εκατό έκτακτες διασκέψεις πραγματοποιήθηκαν την προηγούμενη δεκαετία, που συχνά περιελάμβαναν επαγγελματικές κοινότητες και γκρουπ της κοινωνίας των πολιτών των δύο περιοχών. Οι επαγγελματικές κοινότητες και οι ομάδες της κοινωνίας των πολιτών από την Ασία και την Ευρώπη έχουν οργανώσει πολλές διασκέψεις

¹⁴⁶ Πηγή από την ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης http://ec.europa.eu/external_relations/asem

¹⁴⁷ Μπρουνεϊ, Κίνα, Ινδονησία, Ιαπωνία, Ν. Κορέα, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη και Βιετνάμ.

¹⁴⁸ Τα δέκα νέα μέλη μετά από τη διεύρυνση του 2004 είναι: Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Τσεχία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Σλοβενία, Κύπρος, Μάλτα.

¹⁴⁹ Καμπόντσια, Λάος και Μιανμάρ.

σε τακτική βάση, μέσω του Επιχειρηματικού Φόρουμ Ασίας και Ευρώπης και το Λαϊκό Φόρουμ Ασίας και Ευρώπης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επίσης παρακολουθεί στενά τις διαδικασίες της ASEM μέσω των συνδιασκέψεων της Κοινοβουλευτικής Συνεργασίας Ασίας και Ευρώπης.

Οι δραστηριότητες της ASEM περιλαμβάνουν τα εξής.

- **Προώθηση της οικονομικής πολυμέρειας.**

Μία από τις βασικές προτεραιότητες της ASEM είναι η ενίσχυση των προσπάθειών για την ενδυνάμωση του ανοιχτού και βασισμένου σε κανόνες πολύπλευρου εμπορικού συστήματος, έτσι όπως διαμορφώνεται από τον ΠΟΕ. Παρέχει συμβουλές για θέματα που έχουν σχέση με τον ΠΟΕ, με σκοπό οι εταίροι να αποκτήσουν κοινές θέσεις. Θέματα που έχουν να κάνουν με τον ΠΟΕ ήταν πρώτης προτεραιότητας σε αρκετές διασκέψεις της ASEM και σε υπουργικές διασκέψεις.

- **Προώθηση του εμπορίου και των επενδύσεων.**

Προκειμένου να συμπληρώσει τη δραστηριότητα του ΠΟΕ, η δεύτερη ASEM δημιούργησε το Σχέδιο Δράσης για τη Διευκόλυνση του Εμπορίου, με σκοπό τη μείωση και την εξάλειψη των μη δασμολογικών εμπορικών εμποδίων. Δημιούργησε επίσης το Σχέδιο Δράσης για την Προώθηση των Επενδύσεων, με σκοπό την προώθηση των αμφίδρομων ροών επενδύσεων μεταξύ Ασίας και Ευρώπης. Αυτό μέσω επιχειρηματικών διασκέψεων, μέσω της βελτίωσης των επενδυτικών πολιτικών και μέσω ρυθμιστικών και προωθητικών μέτρων. Επιπλέον, πρόοδος έχει σημειωθεί και στην προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου.

- **Ενίσχυση του διαλόγου σε χρηματοοικονομικά θέματα.**
- **Διαχείριση κρίσεων.**
- **Προώθηση του διαλόγου με τον επιχειρηματικό τομέα.**
- **Στενότερη οικονομική συνεργασία.**
- **Ενδυνάμωση της κοινωνικής διάστασης της παγκοσμιοποίησης.**

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΚΟΡΥΦΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΣΙΑΣ – EAST ASIAN SUMMIT¹⁵⁰

Η Συνδιάσκεψη Κορυφής της Ανατολικής Ασίας ιδρύθηκε το 2005 και είναι ένα φόρουμ που διεξάγεται σε ετήσια βάση από της χώρες μέλη της ASEAN. Σε αυτή συμμετέχουν δεκαέξι χώρες¹⁵¹ της Ανατολικής Ασίας και της ασιατικής περιφέρειας, με την ASEAN σε ηγετική θέση.

Αποτελεί ένα φόρουμ διαλόγου για ευρύτερα στρατηγικά θέματα που αφορούν όχι μόνο την Α. Ασία, αλλά και διάφορες χώρες παγκοσμίως. Εστιάζει κυρίως σε περιφερειακά και διεθνή θέματα κοινού ενδιαφέροντος και ανησυχίας, όπως είναι η διεθνής τρομοκρατία, η ενέργεια, οι μολυσματικές ασθένειες, η βιώσιμη ανάπτυξη, η μείωση της φτώχειας και πολλά άλλα.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΓΙΑ ΣΤΕΝΟΤΕΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ – CLOSER ECONOMIC PARTNERSHIP ARRANGEMENT¹⁵²

Τον Ιούνιο του 2003 η Κεντρική Κυβέρνηση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, που αναφέρεται και ως Κορμός της χώρας, και η Ειδική Διοικητική Περιοχή του Χονγκ Κονγκ υπέγραψαν τη Συμφωνία Στενής Οικονομικής Συνεργασίας. Όταν οι διαδικασίες για την ένταξη της Κίνας στον ΠΟΕ προχωρούσαν προς το τελικό στάδιο, μερικές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στο Χονγκ Κονγκ φοβήθηκαν ότι θα χάσουν την ανταγωνιστικότητά τους σε σχέση με άλλες ξένες από τη στιγμή που θα ανοιγόταν πλήρως η αγορά της Κίνας. Έτσι, πίεσαν τις δύο κυβερνήσεις για δέσμευση ειδικής προτιμησης μεταχείρισης από τη μεριά της Κίνας.

Η Συμφωνία για Στενότερη Οικονομική Συνεργασία περιλαμβάνει το κυρίως κείμενο, έξι παραρτήματα και ένα χρονοδιάγραμμα, ενώ καλύπτει τρεις θεματικές ενότητες που είναι το εμπόριο αγαθών, το εμπόριο υπηρεσιών και το εμπόριο και η διευκόλυνση των επενδύσεων.

¹⁵⁰ Πηγή από την ιστοσελίδα http://news.xinhuanet.com/english/2007-11/21/content_7120513.htm

¹⁵¹ Ινδονησία, Μαλαισία, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη, Ταϊλάνδη, Μπρούναι, Βιετνάμ, Λάος, Μιανμάρ, Καμπόντζια, Κίνα, Ιαπωνία, Ν. Κορέα, Ινδία, Αυστραλία και Ν. Ζηλανδία.

¹⁵² "The Closer Economic Partnership Arrangement between Mainland China and Hong Kong: Legal and economic analyses", Henry S. Gao, Trading Arrangements in the Pacific Rim: ASEAN and APEC, Σεπτέμβριος του 2004, εκδόσεις Oceana.

Όσον αφορά τη διευκόλυνση των επενδύσεων τα δύο μέρη της συμφωνίας αποφάσισαν να προωθήσουν τη συνεργασία σε επτά περιοχές που είναι οι εξής.

- Εμπόριο και προώθηση επενδύσεων.
- Διευκόλυνση αφαίρεσης των δασμών.
- Επιθεώρηση προϊόντων και προτυποποίησή τους.
- Ηλεκτρονικές επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Διαφάνεια στους νόμους και στις ρυθμίσεις.
- Συνεργασία μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
- Συνεργασία στην κινεζική βιομηχανία φαρμάκων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ASEAN, “*Framework Agreement on Comprehensive Economic Co-Operation Between ASEAN and the People’s Republic of China*”, 5 Νοεμβρίου 2002
- Asian Development Bank, “*Our vision: an Asia and Pacific free of poverty*”
- Balasubramanyam, V. N., Mohammed Salisu, David Sapsford, “Foreign direct investment and growth in EP and IS countries”, *Economic Journal*, Ιανουάριος 1996, τεύχος 106
- Barboza, David, “Shortage of cheap labor in China”, *International Herald Tribune*, 3 Απριλίου 2006
- BBC, “*China to host Expo 2010*”, 3 Δεκεμβρίου 2002
- Beijing Organizing Committee for the games of the XXIX Olympiad, Big Report, Volume I, Preface
- Bessiere, Stephanie, «*Η Κίνα στην αυγή του 21^{ου} αιώνα: Η επιστροφή μίας δύναμης;*», μετάφραση: Σταυρούλα Τσόγκα, εκδόσεις Κέδρος, 2005 πρωτότυπο, 2007 ελληνικό
- Bhagwati, Jagdish, “Free trade: old and new challenges”, *Economic Journal*, 1994, τεύχος 104
- Bradsher, Keith, “China’s inflation rose to 7.1 % in January”, *New York Times*, 19 Φεβρουαρίου 2008
- Branigan, Tania, “China’s trade surplus in dramatic fall”, *The Guardian*, 10 Μαρτίου 2008
- Brzezinski, Zdzislaw, «*Η γεωστρατηγική τριάδα: Η συμβίωση με την Κίνα, τη Νέα Ευρώπη και τη Ρωσία*», μετάφραση Χρυσούλα Μεντζαλίρα, εκδόσεις Ευρασία, Νοέμβριος 2002
- Bulcke, Daniel Van Den, Haiyan Zhang, Maria do Ceu Esteves, “*European Union direct investment in China: Characteristics, challenges and perspectives*”, εκδόσεις Routledge, 2003
- Cai, Fang, Meiyang Wang, Yang Du, “China’s labor markets on crossroad”, *China and World Economy*, 2005, τεύχος 13
- CBC News Online, “*China’s economic miracle: the high price of progress*”, 20 April 2006
- Central Intelligence Agency, World Factbook, 2007
- Chen, Xuefei, “World Bank economist says Chinese economy will continue to grow”, *People’s Daily*, 21 Φεβρουαρίου 2008
- *China Daily*, “Cheap labour fuelling growth”, 7 Νοεμβρίου 2002
- *China Daily*, “End of tax breaks for foreign companies”, 30 Μαΐου 2005
- *China Daily*, “FDI in China up 61 % in first quarter”, 11 Απριλίου 2008
- Chow, Gregory, “*China’s economy: past performance and future prospects*”, έγγραφο που παρουσιάστηκε στο ετήσιο συνέδριο του Κινεζικού Οικονομικού Συνδέσμου στις 15 με 16 Μαρτίου του 2005
- Δασμολογικό Συμβούλιο, Δημοκρατία των Φιλιππίνων, “*Briefing paper on the establishment of the ASEAN – China Free Trade Area*”, 18 Φεβρουαρίου 2003

- Dollar, David, Anqwuing Shi, Shuilin Wang, Lixin Colin Xu, *“Improving City Competitiveness through the Investment Climate: Ranking 23 Chinese Cities”*, December 2003
- Economist Intelligence Unit, 7 Μαρτίου 2008
- Εθνική Υπηρεσία Στατιστικών Μελετών της Κίνας, China Statistical Yearbook, 2006
- Εθνικό Γραφείο Στατιστικών Μελετών της Κίνας, *“Average wage of on-duty staff and workers in urban areas jumped in the first three quarters”*, 29 Οκτωβρίου του 2007
- Εθνικό Γραφείο Στατιστικών Μελετών της Κίνας, *“Consumer price index kept growth in November”*, 11 Δεκεμβρίου 2007
- Εθνικό Γραφείο Στατιστικών Μελετών της Κίνας, *“Consumer price index expanded in February”*, 11 Μαρτίου 2008
- Εμπορικός Αντιπρόσωπος των Ηνωμένων Πολιτειών στην Κίνα, *“2007 Report to Congress on China’s WTO compliance”*, 11 Δεκεμβρίου 2007
- Fishman, D. C., «Κίνα Α.Ε.: Η πρόκληση της νέας υπερδύναμης για την Αμερική και τον κόσμο», μετάφραση Νίκος Ρούσσο, εκδόσεις Κλειδάριθμος, 2006
- Fung, K.C., Hitomi Iizaka, Stephen Parker, “Determinants of U.S and Japanese direct investment in China”, *Journal of Comparative Economics*
- Gao, Henry S., *“The Closer Economic Partnership Arrangement between Mainland China and Hong Kong: Legal and economic analyses”*, Trading Arrangements in the Pacific Rim: ASEAN and APEC, Σεπτέμβριος του 2004, εκδόσεις Oceana
- Ge, Ying, *“The effect of Foreign Direct Investment on urban wage: An empirical examination”*, University of International Business and Economics, Πεκίνο
- Gloyer, Christian, Shuji Zheng, *“China: The end of cheap labour?”*, *Institut für Strategie, Politik, Sicherheits- und Wirtschaftsberatung*, Βερολίνο
- Hong Kong Trade Development Council, *“2010 Shanghai World Expo: A preliminary assessment of business opportunities for Hong Kong”*, 5 Δεκεμβρίου 2002
- *International Tax Review*, “China unveils implementation rules for new company tax law”, 12 Δεκεμβρίου 2007
- *International Tax Review*, “China issues plethora of new tax rules”, Απρίλιος 2008
- Javary, Cyrille, Alain Wang, «Η νέα Κίνα: Ο πλούτος είναι δόξα», Γνώσεις του 21^{ου} αιώνα, Larousse 2006, στα ελληνικά εκδόσεις Καστάλια 2007
- Jie, Liu, “No worries to post-Olympic slowdown”, China Business Weekly, *China Daily*, 14 Απριλίου 2008
- Karlsson, Sune, Nannan Lundin, Fredrik Sjöholm, Ping He, *“FDI and job creation in China”*, Ινστιτούτο Μελετών Βιομηχανικών Οικονομικών, Σουηδία, 2007, Working Paper No. 723
- Κυρκιλής, Δημήτρης, «Άμεσες ξένες επενδύσεις», Εκδόσεις Κριτική, Νοέμβριος 2002
- Litwack, John, Yingyi Qian, “Balanced or unbalanced development: Special economic zones as catalysts for transition”, *Journal of Comparative Economics*, τεύχος 26

- Liu, Minquan, Luodan Xu, Liu Liu, “Wage-related labour standards and FDI in China: Some survey findings from Guangdong province”, *Pacific Economic Review*, 2004, τεύχος 9
Ιστοσελίδα <http://www.btmbeijing.com/contents/en/business/2007-12/law/newguidance>
- Mataloni, Raymond, Daniel Yorgason, “*Operations of U.S. multinational companies: preliminary results from the 2004 benchmark survey*”, 2006, από την ιστοσελίδα www.bea.gov/scb/pdf/2006/11November/1106_mncs.pdf
- Μουρδουκούτας, Πάνος, Yuko Arayama, «*Η στρατηγική της Κίνας: Επιχειρηματική στρατηγική σε μία ημιπαγκοσμιοποιημένη οικονομία*», μετάφραση Νικηφόρος Σταματάκης, εκδόσεις Σταμούλη, τόμος Β, 2006
- Naughton, Barry, “Growing out of the plan: Chinese economic reform, 1978 – 1993”, *Cambridge University Press*, New York, 1995
- Παγκόσμια Τράπεζα, China Quarterly Update, Ιανουάριος 2008
- Παγκόσμια Τράπεζα, China Quarterly Update, Φεβρουάριος 2008
- OECD, “*China’s outward foreign direct investment*”, Investment News, Μάρτιος 2008, τεύχος 6
- Park, Jung-Dong, “*The special economic zones of China and their impact on its economic development*”, εκδόσεις Greenwood, 1997
- *People’s Daily*, “World Bank cuts 2008 GDP growth for China to 9.6%”, 4 Φεβρουαρίου 2008
- *People’s Daily*, “Voices on 2008 outlook for China’s economy”, 21 Φεβρουαρίου 2008
- *People’s Daily*, “Economists: China will not face recession after Olympic Games”, 3 Μαρτίου 2008
- *People’s Daily Online*, “Chinese government fully supports Shanghai’s bid for World Expo 2010”
- Πουρναράκης, Ε. Δ., «*Διεθνής οικονομική: Μία εισαγωγική προσέγγιση*», Αθήνα 2004, 3^η έκδοση
- Preuss, Holger, “Signaling growth: China’s major benefit from staging the Olympics in Beijing 2008”, *Harvard Asia Pacific Review*
- Ρουμελιώτης, Παναγιώτης Β., «*Παγκόσμια διακυβέρνηση ή ηγεμονική παγκοσμιοποίηση;*», εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα, 2002
- Ρουμελιώτης, Παναγιώτης Β., «*Παγκόσμια οικονομική διακυβέρνηση*», εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα, 2006
- Shanghai Cooperation Organization, “*Brief introduction to the Shanghai Cooperation Organization*”
- So, Alvin, Nan Lin, Dudley Poston, “*The Chinese triangle of Mainland China, Taiwan and Hong Kong*”, εκδόσεις Greenwood, 2001
- Stoeber, William A., “The stages of development: country policy towards foreign investment”, *Columbia Journal of World Business*, 1985 vol.20
- Subramanian, Uma, William P. Anderson, Kihoon Lee, “*Measuring the impact of the investment climate on total factor productivity: the cases of China and Brazil*”, World Bank Policy Research Working Paper 3792, December 2005
- Συμβούλιο Εμπορικής Ανάπτυξης του Χονγκ Κονγκ, “*Labour Contract Law clarified economic compensation*”, 4 Ιουλίου 2007

- Thomas, Mary K., “2008 tax rate changes in China”, *The Tax Adviser*, 1 Δεκεμβρίου 2007
- Traurig, Greenberg, “China to end preferential tax rates for foreign companies”, 2005, από την ιστοσελίδα www.gtlaw.com/pub/alerts/2005/0601.asp
- Τσαρδανίδης, Χαράλαμπος, Σημειώσεις για το μάθημα Οργάνωσης και Διοίκησης Διεθνών Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, 2005
- UNCTAD, World Investment Report, 2003
- UNCTAD, World Investment Report, 2007
- Wilson, Purushothaman, “Dreaming with BRICs: the path to 2050”, *Goldman Sachs Global Economic Paper*, 2003
- Χαζάκης, Κωνσταντίνος, «Οδηγός ξένων επενδύσεων στην Ανατολική Ασία: Μαλαισία, Ν. Κορέα, Κίνα», εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη, 2001
- Xiaoli, Du, “China’s dependence on imported oil increases”, *China Daily*, 22 Ιουνίου 2007
- Xiaoshu, Quan, Che Yuming, Wang Mian, “Parliament adopts corporate income tax law”, *Xinhua*, 19 Μαρτίου 2007
- Xiaoying, Qin, “Five years on, nation rises to WTO challenge”, *China Daily*, 12 Νοεμβρίου 2006
- *Xinhua News Agency*, “China’s cheap, high-quality labor lures foreign investment”, 21 Δεκεμβρίου 2002
- Yan, Li, “Long Yongtu: three benefits for China’s WTO entry”, *People Daily*, 19 Απριλίου 2001
- Yao, Shujie, Kailei Wei, “Economic growth in the presence of FDI: The perspective of newly industrializing economies”, σειρά μελετών: η Κίνα και η παγκόσμια οικονομία, τεύχος 33, University of Nottingham, 2006
- Zheng, Yu, “Foreign direct investment and special zone policy in China”, University of California, άρθρο για την Ετήσια Σύσκεψη του Αμερικανικού Συλλόγου Πολιτικής Επιστήμης, Αύγουστος 2007, Σικάγο

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- <http://ec.europa.eu>
- <http://emglish.hbdofcom.go.cn>
- <http://news.xinhuanet.com>
- <http://timesofindia.indiatimes.com>
- <http://usinfo.state.gov>
- www.apec.org
- www.asianews.it, άρθρο “No more cheap labour in China on the way”, 10 Οκτωβρίου 2005
- www.aseanregionalforum.org
- www.china.org.cn/english/features/Brief/192900.htm
- www.china-briefing.com
- www.chinadaily.com.cn
- www.china-window.com
- www.fdi.gov.cn, ιστοσελίδα Διεύθυνσης Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Εξωτερικού Εμπορίου της Κίνας,
- www.gov.cn, άρθρο “Honeymoon tax period for foreign companies may soon be over”, 13 Ιουνίου του 2006

- www.investment.gov.cn, άρθρο “The problems related to World Expo”
- www.lawcase.org
- www.wto.org, ιστοσελίδα Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου